

GÜMRÜK KANUNU¹²

Kanun Numarası : 4458
Kabul Tarihi : 27/10/1999
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih: 4/11/1999 Sayı: 23866
Yayımlandığı Düstur : Tertip: 5 Cilt: 39

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Temel Tanımlar

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine giren ve çıkan eşyaya ve taşıt araçlarına uygulanacak gümrük kurallarını belirlemektir.

Madde 2 – Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi, Türkiye Cumhuriyeti topraklarını kapsar. Türkiye kara suları, iç suları ve hava sahası gümrük bölgesine dahildir.

Bu Kanunda geçen Türkiye Gümrük Bölgesi ve Gümrük Bölgesi kavramları Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesini ifade eder.

Madde 3 – Bu Kanunda geçen;

1. "Müsteşarlık" deyiimi, Gümrük Müsteşarlığını;

2. **(Değişik: 18/6/2009-5911/1 md.)**

a) "Gümrük idaresi veya idareleri" deyiimi, gümrük mevzuatında belirtilen işlemlerin kısmen veya tamamen yerine getirildiği merkez veya taşra teşkilatındaki hiyerarşik yönetim birimlerinin tamamını;

b) "Giriş gümrük idaresi" deyiimi, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirildiği ve risk analizine dayalı giriş kontrolüne tabi tutularak geciktirilmeksizin sevk işlemlerinin yapıldığı gümrük idaresini;

c) "İthalat gümrük idaresi" deyiimi, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın risk analizine dayalı kontrolleri de dâhil olmak üzere gümrükçe onaylanmış bir işlem ve kullanıma tabi tutulmasına ilişkin işlemlerinin yerine getirildiği gümrük idaresini;

d) "İhracat gümrük idaresi" deyiimi, Türkiye Gümrük Bölgesini terk edecek eşyanın risk analizine dayalı kontrolleri de dâhil olmak üzere gümrükçe onaylanmış bir işlem ve

¹ 27/6/2000 tarihli ve 4587 sayılı Kanunun Geçici 2 nci maddesiyle bu Kanunda geçen "Avrupa Topluluğu" ibareleri "Avrupa Birliği" olarak değiştirilmiştir.

² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu Kanunun çeşitli maddelerinde yer alan "gümrük başmüdürlüğü" ibareleri "gümrük ve muhafaza başmüdürlüğü", "gümrük başmüdürlüğüne" ibareleri "gümrük ve muhafaza başmüdürlüğüne" şeklinde değiştirilmiştir.

kullanıma tabi tutulmasına ilişkin işlemlerinin yerine getirildiği gümrük idaresini;

e) “Çıkış gümrük idaresi” deyimi, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmeden önce sunulmasının gerekli olduğu ve çıkış işlemlerinin tamamlanması ile ilgili gümrük kontrolleri ve risk analizine dayalı kontrollere tabi tutulduğu gümrük idaresini;

3. "Kişi" deyimi, gerçek ve tüzel kişiler ile hukuken tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat uyarınca hukuki tasarruflar yapma yetkisi tanınan kişiler ortaklığını;

4. "Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinde yerleşik kişi" deyimi,

a) Bu bölgede yerleşim yeri olan bütün gerçek kişileri;³

b) Bu bölgede kayıtlı işyeri, kanuni iş merkezi veya şubesi bulunan bütün tüzel kişi veya kişiler ortaklığını;

5. "Karar" deyimi, bağlayıcı tarife ve menşe bilgileri de dahil olmak üzere, gümrük idaresinin, gümrük mevzuatı ile ilgili olarak belirli bir konuda bir veya daha fazla kişi üzerinde hukuki sonuç doğuracak idari tasarrufunu;

6. (Değişik: 18/6/2009-5911/1 md.)

a) “Serbest dolaşımda bulunan eşya” deyimi, 18 inci madde hükümlerine göre tümüyle Türkiye Gümrük Bölgesinde elde edilen ve bünyesinde Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki ülke veya topraklardan ithal edilen girdileri bulundurmayan veya şartlı muafiyet düzenlemelerine tabi tutulan eşyadan elde edilen ve tabi olduğu rejim hükümleri uyarınca özel ekonomik değer taşımadığı tespit edilen veya Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki ülke veya topraklardan serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak ithal edilen veya Türkiye Gümrük Bölgesinde, yukarıda belirtilen eşyadan ayrı ayrı veya birlikte elde edilen veya üretilen eşyayı;

b) “Serbest dolaşımda bulunmayan eşya” deyimi, serbest dolaşımda bulunan eşya dışında kalan eşya ile transit hükümleri saklı kalmak üzere Türkiye Gümrük Bölgesini fiilen terk eden eşyayı;

7. "Gümrük statüsü" deyimi, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde serbest dolaşıma girmiş olup olmadığı yönünden durumunu;

8. (Değişik: 18/6/2009-5911/1 md.)

a) “Gümrük vergileri” deyimi, ilgili mevzuat uyarınca eşyaya uygulanan ithalat vergilerinin ya da ihracat vergilerinin tümünü;

b) “Gümrük yükümlülüğü” deyimi, yükümlünün gümrük vergilerini ödemesi zorunluluğunu;

9. (Değişik: 18/6/2009-5911/1 md.) “İthalat vergileri” deyimi,

a) Eşyanın ithalinde ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri,

b) Tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde ithalatla alınacak vergileri ve diğer mali yükleri;

10. (Değişik: 18/6/2009-5911/1 md.) “İhracat vergileri” deyimi,

a) Eşyanın ihracatında ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri,

b) Tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde ihracatta alınacak vergileri ve diğer mali yükleri;

11. "Yükümlü" deyimi, gümrük yükümlülüğünü yerine getirmekle sorumlu bütün kişileri;³

³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin (4) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan “kanuni ikametgâhı” ibaresi “yerleşim yeri”, (11) numaralı bendinde yer alan “yükümlülüklerini” ibaresi “yükümlülüğünü” şeklinde değiştirilmiştir.

12. "Gümrük gözetimi" deyimi, gümrük mevzuatına ve gereken hallerde gümrük gözetimi altındaki eşyaya uygulanacak diğer hükümlere uyulmasını sağlamak üzere gümrük idareleri tarafından genel olarak uygulanan işlemleri;

13. **(Değişik: 18/6/2009-5911/1 md.)** "Gümrük kontrolü" deyimi, Türkiye Gümrük Bölgesi ile diğer ülkeler arasında taşınan eşyanın giriş, çıkış, transit, nakil ve nihai kullanımını ve serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın durumunu düzenleyen gümrük mevzuatı ve diğer mevzuatın doğru uygulanmasını sağlamak için gümrük idareleri tarafından yürütülen; eşyanın muayenesi, beyanname verileri ile elektronik veya yazılı belgelerin varlığının ve gerçekliğinin doğrulanması, işletmelerin hesap ve diğer kayıtlarının incelenmesi, taşıma araçlarının kontrolü, bagajların ve kişilerin yanlarında ya da üstlerinde taşıdıkları diğer eşyanın kontrolü ile resmi araştırmalar ve diğer benzeri uygulamaları;

14. "Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması" deyimi, eşyanın,

- a) Bir gümrük rejimine tabi tutulmasını,
- b) Bir serbest bölgeye girmesini,
- c) Türkiye Gümrük Bölgesi dışına yeniden ihracını,
- d) İmhasını,
- e) Gümrüğe terk edilmesini;

15. "Gümrük rejimi" deyimi,

- a) Serbest dolaşıma giriş rejimini,
- b) Transit rejimini,
- c) Gümrük antrepo rejimini,
- d) Dahilde işleme rejimini,
- e) Gümrük kontrolü altında işleme rejimini,
- f) Geçici ithalat rejimini,
- g) Hariçte işleme rejimini,
- h) İhracat rejimini;

16. "Gümrük beyanı" deyimi. belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması talebinde bulunulmasını;

17. "Beyan sahibi" deyimi, kendi adına beyanda bulunan kişiyi veya adına beyanda bulunulan kişiyi;

18. "Eşyanın gümrüğe sunulması" deyimi, eşyanın gümrük idaresine ya da gümrükçe tayin edilen veya uygun görülen herhangi bir yere getirilmesi üzerine, belirlenen usul ve esaslara uygun olarak, gümrük idarelerine yapılan bildirimi;

19. "Eşyanın teslimi" deyimi, eşyanın tabi tutulduğu gümrük rejimi ile öngörülen amaçlar doğrultusunda gümrük idareleri tarafından ilgilisine teslimini;

20. **(Değişik: 18/6/2009-5911/1 md.)**

a) "Rejim hak sahibi" deyimi, kendi adına ve hesabına gümrük beyanını yapan veya hesabına gümrük beyanı yapılan kişi veya bu kişilere ait bir gümrük rejimi ile ilgili hakların ve yükümlülüklerin devredildiği kişiyi;

b) "Asıl sorumlu" deyimi, transit rejiminde rejim hak sahibini;

21. "İzin hak sahibi" deyimi, kendisine bir izin verilen kişiyi;
22. "Elleçleme" deyimi, gümrük gözetimi altındaki eşyanın asli niteliklerini değiştirmeden istiflenmesi, yerinin değiştirilmesi, büyük kaplardan küçük kaplara aktarılması, kapların yenilenmesi veya tamiri, havalandırılması, kalburlanması, karıştırılması ve benzeri işlemleri;
23. "Eşya" deyimi, her türlü madde, ürün ve değeri;
24. **(Ek: 18/6/2009-5911/1 md.)** "Risk" deyimi, Türkiye Gümrük Bölgesi ve diğer ülkeler arasında taşınan eşyanın giriş, çıkış, transit, nakil ve nihai kullanımına ve serbest dolaşımda bulunmayan eşyaya ilişkin olarak,
- a) Ulusal ya da uluslararası düzeyde alınmış önlemlerin doğru bir şekilde uygulanmasını engelleyen,
- b) Ülkenin mali çıkarlarını tehlikeye düşüren,
- c) Ülkenin güvenlik ve emniyetine, kamu güvenliği ve kamu sağlığına, çevreye veya tüketicilere yönelik tehdit oluşturan,
- bir olayın ortaya çıkma ihtimalini;
25. **(Ek: 18/6/2009-5911/1 md.)** "Risk yönetimi" deyimi, riskin sistematik olarak tanımlanması ve riskin en aza indirilmesi için gerekli olan tüm önlemlerin uygulanması amacıyla ulusal ve uluslararası kaynak ve stratejilere dayanılarak veri ve bilgi toplanmasını, risk analizi ve değerlendirilmesini, alınacak önlemlerin belirlenmesini ve uygulanmasını, bu sürecin işleyiş ve sonuçlarının düzenli olarak izlenmesi ve gözden geçirilmesini;
26. **(Ek: 28/3/2013-6455/2 md.)** "Gümrüklenmiş değer" deyimi, Uluslararası Kıymet Sözleşmesine göre belirlenecek; ithal eşyası için eşyanın CIF kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile gümrük vergileri toplamını;
- ifade eder.

Madde 4 – Gümrük idareleriyle muhatap olan kişiler bu Kanun ve Cumhurbaşkanlığı karanameleri ile bunlara dayanılarak çıkarılan mevzuat hükümlerine uymak; gümrük idarelerinin gerek bu Kanunda gerek diğer mevzuat hükümlerine göre yapacağı gözetim ve kontrollere tabi olmak; bu idarelerin kendi adına veya başka idareler nam veya hesabına tahsil edeceği her tür vergi, resim, harç ve ücretleri ödemek veya bunların teminata bağlamak; mevzuat hükümlerinin uymayı zorunlu kıldığı her tür işlemleri yerine getirmekle sorumludurlar.⁴⁵⁶

⁴ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan "yükümlüdürler" ibaresi "sorumludurlar" şeklinde değiştirilmiştir.

⁵ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan "denetimlere" ibaresi "kontrollere" şeklinde değiştirilmiştir.

⁶ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle bu fıkrafta yer alan "bu Kanuna" ibaresi "Cumhurbaşkanlığı karanameleri ile bunlara" şeklinde, "tüzük, kararname ve yönetmelik" ibaresi "mevzuat" şeklinde, "kanun, tüzük ve karanamelerde yazılı hükümlere" ibaresi "mevzuat hükümlerine" şeklinde ve "kanun, tüzük, kararname ve yönetmelik" ibaresi "mevzuat" şeklinde değiştirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Gümrük Mevzuatı Çerçevesinde Kişilerin Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ AYIRIM

Temsil Hakkı ve Yetkilendirilmiş Yükümlü⁷

Madde 5 – Bütün kişiler, gümrük mevzuatı ile öngörülen tasarrufları ve işlemleri gerçekleştirmek üzere gümrük idarelerindeki işleri için bir temsilci tayin edebilirler.

Transit taşımacılık yapan veya arızı olarak beyanda bulunan kişiler hariç olmak üzere, temsilci Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bulunan kişilerdir.

Temsil, doğrudan veya dolaylı olabilir. temsilci, doğrudan temsil durumunda başkasının adına ve hesabına hareket eder. Dolaylı temsil durumunda ise kendi adına, ancak başkasının hesabına hareket eder. Temsilci, temsil edilen kişi namına hareket ettiğini beyan etmek, temsilin doğrudan veya dolaylı olduğunu belirtmek ve sahip olduğu temsil yetki belgesini gümrük idarelerine ibraz etmek zorundadır.⁸

Bir başka kişi adına veya hesabına hareket ettiğini beyan etmeyen ya da bir temsil yetkisine sahip olmadığı halde, başka bir kişi adına ya da hesabına hareket ettiğini beyan eden kişi, kendi adına ve kendi hesabına hareket ediyor sayılır.

225 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen kişiler gümrük idarelerinde dolaylı temsilci olarak iş takip edebilirler.

Madde 5 /A – (Ek: 18/6/2009-5911/2 md.)

1. Müsteşarlık, gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini de almak suretiyle Türkiye Gümrük Bölgesinde ekonomik faaliyette bulunan yerleşik kişilere ikinci fıkra da yer alan şartları taşımaları halinde yetkilendirilmiş yükümlü statüsü tanır. Yetkilendirilmiş yükümlüler, kolaylaştırılmış emniyet ve güvenlikle ilgili gümrük kontrollerinden veya gümrük mevzuatının öngördüğü basitleştirilmiş uygulamalardan faydalanır.

2. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsünün tanınması için gereken şartlar aşağıda belirtilmiştir.

a) 4 üncü maddede belirtilen sorumlulukların yerine getirilmesinde ciddi ihlallerde bulunmamak,

b) Gümrük kontrollerinin doğru biçimde yapılabilmesine imkân veren ticari kayıtları düzenli bir şekilde tutma yeterliliğine sahip bulunmak,

c) Müsteşarlıkça gerek görülen hallerde, mali yeterliliğe sahip olduğunu kanıtlamak,

d) Uygun emniyet ve güvenlik standartlarına sahip bulunmak.

3. İkinci fıkra da belirtilen şartlar ile aşağıdaki hususlara ilişkin usul ve esaslar

⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle bu ayırımının başlığı “Temsil Hakkı” iken, metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu fıkra da yer alan ikinci cümlesinde yer alan “başkasının adına” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve hesabına” ibaresi eklenmiştir.

yönetmelikle düzenlenir:

- a) Yetkilendirilmiş yükümlü statüsünün verilmesi,
- b) Basitleştirmelerden faydalanma izninin verilmesi,
- c) Bu statü ve izinlerin hangi gümrük idarelerince verileceğinin belirlenmesi,
- d) Risk yönetimi düzenlemeleri dikkate alınarak, emniyet ve güvenliğe ilişkin gümrük kontrollerinde tanınacak kolaylıkların türü ve kapsamının belirlenmesi,
- e) İlgili kurum ve kuruluşlardan gerektiğinde görüş alınması ve bilgi talebinde bulunulması,
- f) Yetkilendirilmiş yükümlü statüsünün geçici olarak geri alınması veya iptali.

İKİNCİ AYIRIM

Gümrük Mevzuatının Uygulanmasına İlişkin Kararlar

Madde 6 – 1. Gümrük idarelerinin gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin bir karar vermesini talep eden her kişi, kararın verilebilmesi için gerekli bütün bilgi ve belgeleri söz konusu idarelere ibraz etmek zorundadır.

2. Karar alınması talebinin yazılı olarak yapılması gerekir. Gümrük idareleri, söz konusu talebe ilişkin başvurunun kendilerine ulaştığı tarihten itibaren otuz gün içinde karar alırlar. Verilen kararlar başvuru sahibine yazılı olarak tebliğ edilir.

Ancak, gümrük idareleri tarafından bu süreye uyulması mümkün değilse; belirtilen süre aşılabılır. Bu durumda, söz konusu idareler, yukarıda belirlenen sürenin dolmasından önce başvuru sahibine süre aşımını haklı kılan gerekçeler ile talep hakkında karar vermek için gerekli gördükleri ek süreyi de belirterek bilgi verirler.

3. Gümrük idareleri tarafından gerek başvuruların reddine ve gerekse muhatabı kişinin aleyhine olarak verilen yazılı kararlar, Onikinci Kısımda belirtilen şekilde itiraz yolu açık olmak üzere gerekçeli olarak alınır ve bu hususlar kararda belirtilir.

4. Alınan kararlar (...) ⁹ gümrük idareleri tarafından derhal uygulanır.

Madde 7¹⁰ – 1. Gümrük idaresinin ilgilinin lehine olan kararları aşağıdaki hallerin bir arada bulunması durumunda iptal edilir.

- a) Kararın yanlış veya eksik bilgilere dayanılarak verilmesi halinde,
- b) Başvuru sahibinin bu yanlışlık veya eksikliği bilmesi veya bilmesi gerektiği hallerde,
- c) Kararın doğru veya tam bilgilere dayanılarak verilmesinin mümkün olmamasının tespiti halinde.

2. Aşağıdaki hallerde ise ilgilinin lehine olan karar değiştirilir veya iptal edilebilir.

⁹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 68 inci maddesiyle; bu fıkrafta yer alan “245 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

¹⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “hallerde” ibaresi “hallerin bir arada bulunması durumunda”, ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Kararda öngörülen” ibaresi “Karara esas teşkil eden” şeklinde değiştirilmiştir.

a) Karara esas teşkil eden bir veya birden fazla koşulun gerçekleşmemiş veya gerçekleşemez olması,

b) Lehine olan bir kararda öngörülen bir yükümlülüğe ilgilinin uymaması halinde.

3. Kararın iptali, muhatabına tebliğ edilir.

4. 1 inci fıkra hükümlerine göre kararın iptal işlemi iptal kararının verildiği tarihten, 2 nci fıkra hükümlerine göre verilen iptal veya değiştirme kararı tebliğ tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Bununla birlikte, karar muhatabının yasal çıkarlarının gerektirdiği istisnai hallerde, kararın iptalinin veya değiştirilmesinin yürürlük tarihi yönetmelikle belirlenen koşullar altında ertelenebilir.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM

Bilgi

Madde 8 – 1. Kişiler gümrük idarelerinden gümrük mevzuatının uygulanması hakkında bilgi talep edebilirler.

(Mülga ikinci paragraf: 18/6/2009-5911/68 md.)

2. Bilgiler, talep edene ücretsiz olarak verilir. Bununla birlikte, özellikle eşyanın kimyevi tahlili veya ekspertizi ya da talep edene geri gönderilmesi nedeniyle gümrük idarelerince yapılan masraflar, talepte bulunan tarafından karşılanır.

Madde 9 – 1 Yazılı talep üzerine Müsteşarlık veya yetkilendirdiği gümrük idaresi tarafından bağlayıcı tarife veya bağlayıcı menşe bilgileri verilir.

2. Bağlayıcı tarife veya bağlayıcı menşe bilgisi, gümrük idarelerini, hak sahibine karşı sadece eşyanın tarife pozisyonu konusunda veya eşyanın menşeyinin tespiti konusunda ve yalnızca bilginin verildiği tarihten sonra tamamlanacak gümrük işlemlerine konu olan eşya için bağlar.

Bağlayıcı menşe bilgisinin verilmesinde, 17 ila 22 nci maddelerde yer alan eşyanın menşeyinin belirlenmesine ilişkin hükümler esas alınır.

3. Bilgi alan kişi;

a) Bağlayıcı tarife bilgisi için, beyan edilecek eşya ile verilen bilgide tanımlanan eşya arasında her bakımdan uygunluk bulunduğunu,

b) Bağlayıcı menşe bilgisi için, beyan edilecek eşya ve menşe kazanımı gerektiren durumu ile verilen bilgide tanımlanan eşya ve menşe kazanımı gerektiren durumunun her bakımdan uygun bulunduğunu, kanıtlamak zorundadır.

4. Bağlayıcı tarife bilgisi veriliş tarihinden itibaren altı yıl; bağlayıcı menşe bilgisi veriliş tarihinden itibaren üç yıl geçerlidir. Talep edenin verdiği yanlış veya eksik bilgiye dayanan bağlayıcı bilgi iptal edilir.

5. Bağlayıcı tarife bilgisi aşağıdaki durumlarda geçerliliğini kaybeder:

a) Türk Gümrük Tarife Cetvelinde değişiklik yapılması ve verilen bilginin söz konusu değişiklikle getirilen hükümlere uymaması,

b) Dünya Gümrük Örgütünün uymakla yükümlü bulunduğumuz nomanklatür, izahname, tarife pozisyonlarına ilişkin kararlarındaki bir değişikliğe uymaması,

c) Bağlayıcı tarife bilgisinin iptal edildiğinin veya değiştirildiğinin bilgi verilen kişiye tebliğ edilmesi.

Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hallerde bağlayıcı tarife bilgisinin geçerliliğini kaybetme tarihi, söz konusu değişikliklerin Resmi Gazetede yayımı tarihidir.

6. Bağlayıcı menşe bilgisi aşağıdaki durumlarda geçerliliğini kaybeder:

a) Menşe kurallarında bir mevzuat düzenlemesi veya bir uluslararası anlaşma gereğince değişiklik yapılması ve verilen bilginin söz konusu değişiklikle getirilen hükümlere uymaması,

b) Dünya ticaret Örgütünün uymakla yükümlü bulunduğumuz Menşe Kuralları Anlaşmasına ve bu anlaşmaya ilişkin izahname ve kararlardaki bir değişikliğe uymaması,

c) Bağlayıcı menşe bilgisinin iptal edildiğinin veya değiştirildiğinin bilgi verilen kişiye tebliğ edilmesi.

(Ek paragraf: 18/6/2009-5911/66 md.) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hallerde bağlayıcı menşe bilgisinin geçerliliğini kaybetme tarihi, söz konusu değişikliklerin Resmi Gazetede yayımı tarihidir.

7. 5 ve 6 ncı fıkra hükümleri uyarınca geçerliliğini kaybeden bağlayıcı tarife veya menşe bilgisinin hak sahibi, söz konusu bağlayıcı bilgiye dayanarak ve bu bilginin geçerliliğini kaybetmesinden önce, ilgili eşyanın alımı veya satımı üstüne bağlayıcı sözleşmeler yaptığı takdirde, geçerliliğini kaybeden tarife veya menşe bilgisini, söz konusu yayımın ya da tebligatın yapıldığı, tarihten itibaren altı aylık bir süre boyunca kullanabilir. Ancak, gümrük işlemleri sırasında söz konusu ürünler için bir ithalat, ihracat ya da ön izin belgesinin gümrüğe verilmesi halinde, bu belgenin geçerlilik süresi esas alınır. Bu fıkra hükümlerine istisna getirmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.¹¹

8. Bağlayıcı tarife veya menşe bilgisine ilişkin 7 nci fıkra hükümleri ancak aşağıdaki amaçlarla kullanılabilir.

a) İthalat ya da ihracat vergilerinin belirlenmesi,

b) Tarım politikası kapsamında ihracat vergi iadeleri ile ithalata ya da ihracata verilen diğer bütün ödemelerin hesaplanması,

c) Belgelerin, söz konusu tarife veya menşe bilgisine istinaden verilmiş olması koşuluyla, eşyaya ait gümrük beyannamesinin tescili için gümrük işlemlerinin yürütülmesi sırasında verilen ithalat, ihracat ya da ön izin belgesinin kullanımı.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM

¹¹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkarda yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Diğer Hükümler

Madde 10 – (Değişik: 18/6/2009-5911/3 md.)

1. a) Bu Kanunda ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan mevzuatta yer alan; izin süreleri, teminat uygulamaları, gümrük vergilerinden muafiyet ve istisna uygulamaları ile beyanın düzeltilmesine ilişkin ortaya çıkan sorunları ve tereddütleri incelemek suretiyle gidermeye Müsteşarlığın önerisi ile bağlı bulunduğu Bakan yetkilidir.

b) Tabii afetler, tehlikeli ve salgın hastalıklar, büyük yangınlar, radyasyon ve hava kirliliği gibi önemli nitelikteki kimyasal ve teknolojik olaylar ile büyük nüfus hareketleri gibi kriz hallerinde kriz bölgelerinde kullanılmak üzere yurt dışından gelecek araç, gereç, makine, teçhizat ve benzeri malzemelerin, giriş kayıtları tutulmak ve gümrük ile ilgili mevzuat gereğince yerine getirilmesi gereken işlemler sonradan yapılmak üzere, yurda girişine izin vermeye; bu şekilde yurda giren her türlü araç, gereç, makine ve teçhizatın tekrar yurt dışına çıkarılmalarına veya ihtiyaçlara ve günün şartlarına uygun olarak serbest dolaşıma girişine karar vermeye Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

c) Müsteşarlık, gümrük mevzuatının doğru olarak uygulanması için gerekli gördüğü bütün önlemleri alır. Bu çerçevede, eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin gerekli gördüğü bir kısım tespit işlemlerinin, belirleyeceği niteliklere sahip gümrük müşavirleri eliyle yürütülmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemeye yetkilidir.

2. Gümrük mevzuatının öngördüğü uygulamaların, hangi hallerde ve hangi koşullar altında basitleştirileceğine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madde 10 /A – (Ek: 18/6/2009-5911/4 md.)

1. Gümrük idareleri, mevzuatın belirlediği şartlar çerçevesinde, Türkiye Gümrük Bölgesi ile diğer ülkeler arasında taşınan eşyanın giriş, çıkış, transit, aktarma ve nihai kullanımını ve serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın durumunu düzenleyen gümrük mevzuatı ve diğer mevzuatın doğru uygulanmasını sağlamak için gerekli görülen gümrük kontrollerini yerine getirir. Uluslararası bir anlaşmanın öngörmesi halinde, mevzuatın doğru bir şekilde uygulanmasına yönelik gümrük kontrolleri başka bir ülkede de yürütülebilir.

2. Ani ve rastgele yapılanlar dışındaki gümrük kontrolleri; risklerin tespiti ve risk derecesinin ölçülmesi ile ulusal ve gerekli görüldüğü takdirde uluslararası düzeyde riskleri değerlendirerek gerekli önlemleri oluşturmak amacıyla bilgisayarlı veri işleme tekniklerini kullanan risk analizi esas alınarak yapılır.

3. Müsteşarlık, risk yönetimi çerçevesini oluşturur ve risk kriterleri ile öncelikli kontrol alanlarını belirler. Bu amaçla, risk kriterlerinin tespitine yönelik olarak gümrük işlemleri, gümrük kabahatleri ve kaçakçılık fiillerine ilişkin verileri toplamaya, saklamaya ve işlemeye yetkilidir. Verilerin toplanması, saklanması ve işlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

4. Gümrük idareleri dışındaki yetkili kurumlar tarafından gerçekleştirilecek kontroller,

21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 19 uncu maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla gümrük idarelerinin koordinasyonunda ve mümkün olduğu ölçüde aynı yer ve zamanda yapılır.

5. Bu maddede öngörülen kontroller kapsamında, gümrük idareleri ile diğer yetkili kurumlar, Türkiye Gümrük Bölgesi ile diğer ülkeler arasında taşınan eşyanın giriş, çıkış, transit, aktarma ve nihai kullanımı ile serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın durumu ile ilgili alınan bilgileri riskin en az düzeye indirilebilmesi için kendi aralarında paylaşabilirler.

6. 12 nci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gizli bilgilerin diğer ülkelerin gümrük idarelerine ve güvenlik güçleri gibi diğer kurumlarına iletilmesine sadece uluslararası bir anlaşma çerçevesinde izin verilebilir.

Madde 11 – Gümrük işlemleriyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan kişiler, Gümrük Müsteşarlığının veya gümrük idarelerinin talebi üzerine gümrük işlemleri ile sınırlı olmak kaydıyla belirlenen süreler içinde gerekli bütün belge ve bilgileri vermek ve her türlü yardımı sağlamakla yükümlüdür.

Kendilerinden bu konularda bilgi istenilen kişiler, özel kanunlarda yazılı gizlilik hükümlerini ileri sürerek bilgi vermekten kaçınamazlar.

Madde 12 – 1. Gümrük idareleri ve diğer yetkili kurumlar gizli nitelikteki veya gizlilik esasına göre elde edilen bütün bilgileri saklamak zorundadır. Bu bilgileri veren kişinin veya makamın açık izni olmaksızın söz konusu bilgiler açıklanamaz. Şu kadar ki, gümrük idareleri ve diğer yetkili kurumlar verilerin korunmasına ilişkin yasal hükümler veya yargı kararlarının gereği olarak söz konusu bilgileri ilgili mercilere verirler.¹²

2. Gümrük işlemleri nedeniyle elde edilen gizli nitelikteki bilgilerin toplanması, kullanılması, saklanması, saklanma süresi ve üçüncü kişilere verilmesine ilişkin hükümler yönetmelikle belirlenir.

Madde 13 – İlgili kişiler, 11 inci maddede belirtilen belge ve bilgileri gümrük kontrolü amacıyla beş yıl süre ile saklamak zorundadırlar.

Belge saklama süresi;

a) (b) bendinde öngörülen haller dışında, serbest dolaşıma girmek veya ihraç edilmek üzere beyan edilen eşya ile ilgili olarak, serbest dolaşıma giriş veya ihracat beyanlarına ilişkin belgelerin tescil edildiği yılın;¹³

b) Nihai kullanımları nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergisi ile Türkiye'de serbest dolaşıma giren eşya için, gümrük gözetimine tabi olmalarının sona erdiği yılın;

c) Başka bir gümrük rejimine tabi tutulan eşya için, söz konusu gümrük rejiminin sona

¹² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu fıkra da yer alan “gümrük idareleri” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ve diğer yetkili kurumlar” ibaresi eklenmiştir.

¹³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “fıkrasında” ibaresi “bendinde” şeklinde değiştirilmiştir.

erdiği yılın;

- d) Serbest bölgeye konulan eşya için, buralardan çıktıkları yılın;
Sonundan itibaren işlemeye başlar.

Madde 14 – 1. Bu Kanunda belirtilen süreler, tarih veya vadeler, aksine özel bir hüküm bulunmadıkça uzatılamaz veya ertelenemez. Süre, tarih veya vadelerin bitim tarihinin resmi tatil gününe rastlaması halinde, bu süreler ilk işgününün resmi çalışma saatleri sonunda biter.

2. Süre hafta veya ay olarak belli edilmiş ise; başladığı güne son hafta veya ayda tekabül eden günün mesai saati bitiminde sona erer. Sürenin bittiği ayda tekabül eden bir gün yoksa süre o ayın son gününün mesai saati bitiminde sona erer.

3. **(Ek: 18/6/2009-5911/5 md.)** Bu Kanuna göre gümrük idaresine yapılacak yazılı başvurular posta ile taahhütlü olarak gönderilebilir. Bu takdirde başvurunun postaya verildiği tarih gümrük idaresine verilme tarihi yerine geçer.

İKİNCİ KISIM

Gümrük Vergileri İle Eşya Ticareti Konusunda Öngörülen Diğer Önlemlerin Uygulanmasına İlişkin Unsurlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Gümrük Tarifesi ve Eşyanın Tarife Pozisyonlarına Ayrılması

Madde 15¹⁴¹⁵ – 1. Gümrük vergileri, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihte yürürlükte olan gümrük tarifesine göre hesaplanır.

2. Eşya ticaretine ilişkin özel hükümlerle belirlenmiş diğer önlemler, gerektiği takdirde, söz konusu eşyanın tarife pozisyonuna göre uygulanır.

3. Gümrük Tarifesi:

- a) Cumhurbaşkanınca kabul edilen Türk Gümrük Tarife Cetvelini,¹⁶
b) Tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarife Cetveline dayanan veya bu cetvele alt açılımlar ekleyen ve eşya ticaretine ilişkin tarife önlemlerinin uygulanması için tespit edilen diğer cetvelleri,
c) Türk Gümrük Tarifesinin kapsadığı eşyaya uygulanacak;
- Gümrük vergi oranlarını,
- Tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere

¹⁴ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “doğduğu” ibaresi “başladığı”, üçüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan “işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde alınan ithalat vergilerini” ibaresi “tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde alınan ithalat vergilerini” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

¹⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 126 ncı maddesiyle, beşinci fıkrasının (b) bendinde ve altıncı fıkrasının (b) bendinde yer alan “Bakanlar Kurulu” ibareleri “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁶ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 126 ncı maddesiyle, bu bentte yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde alınan ithalat vergilerini,

d) Türkiye'nin bazı ülkeler veya ülke grupları ile yaptığı tercihli bir tarife uygulaması gerektiren anlaşmalarda yer alan tercihli tarife uygulamalarını,

e) Türkiye tarafından tek taraflı olarak bazı ülkeler, ülke grupları veya toprak parçaları için tanınan tercihli tarife uygulamalarını,

f) İthalat vergilerinde, bazı eşyaya şartlı olarak uygulanacak muafiyet veya indirim uygulamalarını,

g) Yukarıdakilerin dışında kalan diğer tarife uygulamalarını, kapsar.

4. Sabit oranlı vergilendirmeye ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, 3 üncü fıkranın (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen koşulları taşıyan eşyanın ithalinde, beyan sahibi (c) bendinde belirtilen tarife yerine (d), (e) ve (f) bentleri hükümlerinin uygulanmasını isteyebilir. Gerekli koşulların yerine getirilmesi halinde, söz konusu talep gümrük işlemlerinin tamamlanmasından veya eşyanın tesliminden sonra da yapılabilir.

5. Bu maddenin 3 üncü fıkrasının (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen belirli bir ithalat hacmi ile sınırlandırılmış tarife uygulamaları;

a) Tarife kotalarının söz konusu olduğu durumlarda, tespit edilen ithalat hacmi sınırına ulaşıldığında,

b) Tarife tavanlarının söz konusu olduğu durumlarda ise Cumhurbaşkanlığı Kararı ile, sona erer.

6. Eşyanın tarife pozisyonunun belirlenmesi deyiminden, yürürlükteki hükümlere uygun olarak, söz konusu eşyanın girdiği;¹⁷

a) Türk Gümrük Tarife Cetvelinin veya 3 üncü fıkranın (b) bendinde öngörülen diğer cetvelin alt açılımlarının,

b) Tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarifesine dayanan ya da bu tarife cetveline alt açılımlar ekleyen ve özel alanlara ait eşya ticaretine ilişkin tarife dışı önlemlerin uygulanması amacıyla Cumhurbaşkanlığı Kararı ile oluşturulan bir diğer cetvelin alt açılımlarının, belirlenmesi anlaşılır.

7. Gümrük Tarife Cetveli, izahnamesi ve eşya fihristi, Müsteşarlıkça hazırlanır ve Resmi Gazetede yayımlanır. Bu şekilde yayımlanan metinler idari ve kazai uygulamalarda esas tutulur.

Madde 16 – 1. Mahiyeti ve nihai kullanım şekli gerekçesiyle, bazı eşyanın yararlanabileceği tercihli tarife uygulaması, Cumhurbaşkanınca belirlenen şartlara tabidir.¹⁸

Bir izin gerektiğinde 80 ve 81 inci madde hükümleri uygulanır.

¹⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkranın (a) bendinde yer alan “bir alt pozisyonunun” ibaresi “alt açılımlarının” ve aynı fıkranın (b) bendinde yer alan “pozisyonunun” ibaresi “açılımlarının” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁸ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

2. 1 inci fıkrada sözü edilen tercihli tarife uygulaması ifadesi, tarife kotaları kapsamında olsa dahi, ithalat vergilerinde bir indirim veya şartlı muafiyet uygulaması anlamına gelir.

İKİNCİ BÖLÜM

Eşyanın Menşei

BİRİNCİ AYIRIM

Eşyanın Tercihli Olmayan Menşei

Madde 17 – Eşyanın tercihli olmayan menşei;

a) 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde öngörülen uygulamalar hariç olmak üzere, Türk Gümrük Tarifesinin uygulanması,

b) Eşya ticaretine ilişkin tarife önlemleri dışında, Cumhurbaşkanı Kararı ile oluşturulan önlemlerin uygulanması,¹⁹

c) Menşe şahadetnamelerinin hazırlanması ve verilmesi,

Amaçları ile bu Kanunun 18 ila 21 inci maddelerindeki hükümler çerçevesinde belirlenir.

Madde 18 – 1. Tümüyle bir ülkede elde edilen veya üretilen eşya, o ülke menşelidir.

2. Tümüyle bir ülkede elde edilen veya üretilen eşya ifadesinden;

a) O ülkede çıkartılan madencilik ürünleri,

b) O ülkede toplanan bitkisel ürünler,

c) O ülkede doğan ve yetiştirilen canlı hayvanlar,

d) O ülkede yetiştirilen canlı hayvanlardan elde edilen ürünler,

e) O ülkede tutulan ve avlanan balıkçılık ve avcılık ürünleri,

f) O ülkede kayıtlı veya tescilli olup, o ülkenin bandırasını taşıyan araçlar tarafından herhangi bir ülkenin kara suları dışındaki denizlerden çıkartılan av ürünleri ve diğer deniz ürünleri,²⁰

g) Söz konusu ülkede kayıtlı ya da tescilli olan ve ülkenin bandırasını taşıyan, fabrika gemilerde (f) bendinde öngörülen ürünlerden elde edilen eşya,

h) O ülkenin kara suları dışındaki denizlerin dibinden ya da deniz dibindeki toprağın altından münhasır işletme hakkına sahip olarak o ülke tarafından çıkartılan ürünler,

i) Sadece hammadde elde etmek için o ülkede toplanan, imalat işlemlerinden veya kullanım kalıntılarından elde edilen atık ve artıklar,

j) Yukarıdaki bentlerde sayılan eşyadan üretimin herhangi bir aşamasında elde edilen eşya ile bunların türevlerinden elde edilen eşya, anlaşılır.

3. 2 nci fıkranın uygulanmasında ülke ifadesi o ülkenin kara sularını da kapsar.

¹⁹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu bentte yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

²⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan "söz konusu" ibaresi "herhangi bir" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 19 – Üretimi birden fazla ülkede gerçekleştirilen eşyanın bir ülke menşeli sayılabilmesi için, o ülkede yeni bir ürün imal edilmesi veya imalatın önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin o ülkede bu amaçla donatılmış işletmelerde yapılması gerekir.²¹

Madde 20 – Esas amacının, Türkiye tarafından belirli ülkelerin eşyasına uygulanan hükümleri aşmak olduğu tespit edilen veya yapılan araştırma sonucunda hakkında bu yönde bir kanaat oluşan bir işçilik veya işlemle üretilmiş eşya, 19 uncu maddeye dayanılarak o ülke menşeli sayılmaz.

Madde 21 – (Değişik: 18/6/2009-5911/6 md.)

1. Menşe şahadetnamesi aranacak haller ile menşe şahadetnamelerinin şekli ve içereceği bilgilere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

2. Menşe şahadetnamesinin ibrazına rağmen ciddi bir şüphe durumunda, ek kanıtları isteme konusunda gümrük idareleri yetkilidir.

İKİNCİ AYIRIM

Eşyanın Tercihli Menşei

Madde 22 – 15 inci maddede belirtilen tercihli tarife uygulamalarından yararlandırılmak istenen eşyanın tercihli menşe kuralları,²²

a) 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d) bendinde belirtilen anlaşmalar kapsamı eşya için bu anlaşmalar ile,

b) 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (e) bendinde belirtilen tercihli tarife uygulamalarından yararlanan eşya için Cumhurbaşkanlığı Kararı ile,²³
belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eşyanın Gümrük Kıymeti

Madde 23 – Eşyanın gümrük kıymeti, Gümrük Tarifesinin ve eşya ticaretine ilişkin belirli konularda getirilen tarife dışı düzenlemelerin uygulanması amacıyla, bu bölümde yer alan hükümler çerçevesinde belirlenen kıymettir.

Madde 24 – 1. İthal eşyasının gümrük kıymeti, eşyanın satış bedelidir. Satış bedeli, Türkiye'ye ihraç amacıyla yapılan satışta 27 ve 28 inci maddelere göre gerekli düzeltmelerin de yapıldığı, fiilen ödenen veya ödenecek fiyattır.

²¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu maddede yer alan “eylemin o ülkede” ibaresinden sonra gelmek üzere “bu amaçla donatılmış işletmelerde” ibaresi eklenmiştir.

²² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “Bu Kanunun 15 inci maddesinde” ibaresi “15 inci maddede” şeklinde değiştirilmiştir.

²³ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 126 ncı maddesiyle, bu bentte yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

Şu kadar ki, eşyanın satış bedelinin gümrük kıymetine esas alınabilmesi, aşağıdaki koşullara bağlıdır:

a) Eşyanın alıcısı tarafından elden çıkartılması veya kullanımı;
- Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı ve bunların yetkili kıldığı merciler tarafından konulmuş olan,²⁴

- Eşyanın tekrar satılabileceği coğrafi bölgeyi sınırlayan,

- Eşyanın kıymetini önemli bir ölçüde etkilemeyen,

Kısıtlamalar dışında, hiçbir kısıtlamaya tabi olmamalıdır.

b) Satış veya fiyat, kıymeti belirlenmekte olan eşya bakımından, kıymeti tespit edilemez bir koşul veya edim konusu olmamalıdır.

c) Eşyanın alıcı tarafından tekrar satışı veya diğer herhangi bir şekilde elden çıkartılması ya da kullanımı sonucu doğan hasılanın bir bölümünün doğrudan veya dolaylı olarak satıcıya intikal etmesi halinde, ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına 27 nci madde hükümlerine göre ilave yapılabilirdir.

d) Alıcı ve satıcı arasında bir ilişki bulunmamalı; ilişkinin varlığı durumunda ise, satış bedeli bu maddenin 2 nci fıkrası hükümlerine göre gümrük kıymeti olarak kabul edilebilir nitelikte olmalıdır.

2. a) Yukarıdaki fıkra hükümlerini uygulayarak satış bedelinin belirlenmesinde, alıcı ile satıcı arasında bir ilişkinin varlığı, satış bedelinin reddedilmesi için tek başına yeterli bir neden oluşturmaz. Böyle durumlarda, satışa ilişkin koşullar incelenerek, bu ilişkinin fiyatı etkilemediği belirlenirse, satış bedeli kabul edilir. Gümrük idaresi, beyan sahibi veya diğer kaynaklardan elde ettiği bilgilere dayanarak, söz konusu ilişkinin fiyatı etkilediği kanısına varırsa, bu hususları beyan sahibine yazılı olarak bildirir. Süresi içinde verilmek şartıyla beyan sahibinin cevap hakkı saklıdır.

b) Birbirleri ile ilişkisi bulunan kişiler arasındaki bir satışta, beyan sahibi satış bedelinin aynı veya yakın bir tarihte gerçekleşen aşağıda yer alan emsal kıymetlerden birine çok yakın olduğunu ispatlarsa, bu satış bedeli kabul edilerek, eşyanın kıymeti 1 inci fıkra hükümlerine göre belirlenir.

- Türkiye'ye ihraç amacıyla satılan aynı veya benzer eşyanın birbiriyle hiçbir ilişkisi bulunmayan satıcılar ve alıcılar arasında satışındaki satış bedeli,

- Aynı veya benzer eşyanın, 25 inci maddenin 2 nci fıkrasının (c) bendi hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti,

- Aynı veya benzer eşyanın, 25 inci maddenin 2 nci fıkrasının (d) bendi hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti.

Yukarıdaki emsal kıymetlerle yapılan kıyaslama sırasında, ticari düzeye, miktara, 27 nci maddede sayılan unsurlara ve alıcı ile satıcı arasında ilişkin bulunmayan satışlarda, satıcının üstlendiği, ancak satıcı ile alıcı arasında ilişki bulunan durumlarda satıcının üstlenmediği giderlere ilişkin ispatlanmış farklılıklar dikkate alınır.

²⁴ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu alt bette yer alan “kanunları, tüzükleri” ibaresi “mevzuatı” şeklinde değiştirilmiştir.

c) (b) bendinde sayılan kıymetler, beyan sahibinin girişimi ile ve yalnız kıyaslama amacıyla kullanılır. (b) bendi hükümlerine dayanarak eşyanın satış bedelinin yerini alacak bir kıymet tespit edilemez.

3. a) Fiilen ödenen veya ödenecek fiyat, ithal eşyası için alıcının, satıcıya veya satıcı yararına yaptığı veya yapması gereken ödemelerin toplamıdır. Bu fiyat, ithal eşyasının satış koşulu olarak, alıcının satıcıya veya satıcının bir yükümlülüğünü karşılamak üzere üçüncü bir kişiye yaptığı veya yapacağı tüm ödemeleri kapsar. Ödemeler, para transferi şeklinde olabileceği gibi, akreditif veya ciro edilebilir bir kıymetli evrak kullanılarak ya da doğrudan veya dolaylı yapılabilir.²⁵

b) 27 nci maddeye göre yapılan ilaveler dışında, alıcının pazarlama dahil kendi hesabına yaptığı faaliyetler, satıcı yararına veya satıcı ile yapılan bir anlaşma yoluyla da olsa, satıcıya yapılan dolaylı bir ödeme olarak değerlendirilmez. Bu tür işlemlere ilişkin giderler, ithal eşyasının gümrük kıymetinin tespiti sırasında fiilen ödenen veya ödenecek fiyata ilave edilmez.

Madde 25 – 1. 24 üncü madde hükümlerine göre belirlenemeyen gümrük kıymeti, bu maddenin 2 nci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinin sıra halinde uygulanmasıyla belirlenir. Eşyanın gümrük kıymeti bir üst bent hükümlerine göre belirlenebildiği sürece bir alt bent hükümleri uygulanamaz. Ancak, beyan sahibinin yazılı talebinin gümrük idaresince uygun bulunması şartıyla (c) ve (d) bentlerinin uygulama sırası değiştirilebilir.

2. Bu madde hükümleri gereğince, gümrük kıymeti aşağıdaki yöntemlere göre belirlenir:

a) Türkiye'ye ihraç amacıyla satılarak, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı veya yakın bir tarihte ihraç edilen aynı eşyanın satış bedeli,²⁶

b) Türkiye'ye ihraç amacıyla satılarak, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı veya yakın bir tarihte ihraç edilen benzer eşyanın satış bedeli,

c) İthal eşyasının veya aynı ya da benzer eşyanın Türkiye içinde satıcılardan müstakil kişilere yapılan en büyük miktardaki satışına ait birim fiyata dayalı kıymet,

d) İthal eşyasının üretiminde kullanılan malzeme ve imalat veya diğer imal işlemlerinin bedel veya kıymetleri ile Türkiye'ye ihraç edilmek üzere ihraç ülkesindeki üreticiler tarafından üretilen, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı sınıf veya cins eşyanın satışında mutaat olan kar ve genel giderlere eşit bir tutar ve 27 nci maddenin 1 inci fıkrasının (e) bendinde sayılan diğer bedel veya kıymetler toplamından oluşan hesaplanmış kıymet.

3. 2 nci fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madde 26 – 1. 24 ve 25 inci madde hükümlerine göre belirlenemeyen ithal eşyasının gümrük kıymeti;

a) 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşmanın,²⁷

²⁵ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “satıcı veya satıcı yararına” ibaresi “satıcıya veya satıcı yararına” şeklinde değiştirilmiştir.

²⁶ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu bentte yer alan “ihraç edilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “aynı” ibaresi eklenmiştir.

²⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu bentlerin başına “1994” ibaresi eklenmiştir.

b) 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII nci Maddesinin,²⁷

c) Bu bölüm hükümlerinin,

Prensip ve genel hükümlerine uygun yöntemlerle ve Türkiye'de mevcut veriler esas alınarak belirlenir.

2. 1 inci fıkra hükümlerine göre gümrük kıymetinin belirlenmesinde;

a) Türkiye'de üretilen eşyanın Türkiye içindeki satış fiyatı,

b) Gümrük idaresinin iki alternatif kıymetten yüksek olanını kabul etmesini öngören bir sistem,

c) Eşyanın ihraç ülkesindeki iç piyasa fiyatı,

d) Aynı veya benzer eşyanın, 25 inci maddenin 2 nci fıkrasının (d) bendi hükümlerine göre hesaplanmış kıymeti dışındaki maliyet bedeli,

e) Türkiye'den başka bir ülkeye ihraç edilen eşyanın fiyatı,²⁸

f) Asgari gümrük kıymetleri,

g) Keyfi veya fiktif kıymetler,

esas alınmaz.

Madde 27 – 1. 24 üncü madde hükümlerine göre gümrük kıymeti belirlenirken, ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına aşağıdaki ilaveler yapılır:

a) Aşağıdaki unsurların eşyanın fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına dahil edilmemiş, ancak alıcı tarafından üstlenilen bölümü;

i) Satın alma komisyonları dışındaki komisyonlar ve tellaliye,

ii) Gümrük işlemleri sırasında söz konusu eşya ile tek eşya muamelesi gören kapların maliyeti,

iii) İşçilik ve malzeme giderleri dahil ambalaj bedeli;

b) İthal eşyasının üretiminde ve ihraç amacıyla satışında kullanılmak üzere, alıcı tarafından doğrudan veya dolaylı olarak, bedelsiz veya düşük bedelle sağlanan, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata dahil edilmemiş olan aşağıda sayılan mal ve hizmetlerin kıymetinden verilecek uygun miktardaki pay;

i) İthal eşyasına katılan malzeme, aksam, parça ve benzerleri,

ii) İthal eşyasının üretimi sırasında kullanılan araç, gereç, kalıp ve benzeri aletler,

iii) İthal eşyasının üretimi sırasında tüketilen maddeler,

iv) İthal eşyasının üretimi için gereken ve Türkiye dışında gerçekleştirilen mühendislik, geliştirme, sanat ve çizim çalışmaları, plan ve taslak hazırlama hizmetleri;²⁹

c) Kıymeti belirlenecek eşyanın satış koşulu gereği, alıcının doğrudan veya dolaylı olarak ödemesi gereken, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata dahil edilmemiş olan royalti ve lisans ücretleri;

²⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “edilmek üzere satılmış” ibaresi “edilen” şeklinde değiştirilmiştir.

²⁹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “ithal ülkesi” ibaresi “Türkiye” şeklinde değiştirilmiştir.

d) İthal eşyasının tekrar satışı veya diğer herhangi bir şekilde elden çıkartılması ya da kullanımı sonucu doğan hasılanın, doğrudan veya dolaylı olarak satıcıya intikal eden kısmı;

e) **(Değişik: 18/6/2009-5911/67 md.)** 28 inci maddenin (a) bendi hükmü saklı kalmak üzere, ithal eşyası için Türkiye'deki giriş liman veya yerine kadar yapılan nakliye ve sigorta giderleri ile eşyanın giriş liman veya yerine kadar nakliyesi ile ilgili olarak yapılan yükleme ve elleçleme giderleri.

2. Bu maddeye göre fiilen ödenen veya ödenecek fiyata yapılacak ilaveler için nesnel ve ölçülebilir veriler esas alınır.

3. Gümrük kıymetinin belirlenmesinde, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata bu maddede öngörülenler dışında hiçbir ilave yapılamaz.

4. Bu bölümde geçen satın alma komisyonları ifadesinden; ithalatçının temsilcisine kıymeti belirlenecek eşyanın satın alınmasında yurtdışında verdiği temsil hizmeti karşılığında ödediği ücret anlaşılır.

5. İthal eşyasının gümrük kıymetinin belirlenmesi sırasında;

a) Türkiye'de çoğaltılması hakkı için yapılan ödemeler,

b) Türkiye'ye ihraç amacıyla satışında bir satış koşulu olmaması kaydıyla, dağıtım veya tekrar satış hakları için alıcının yaptığı ödemeler,

1 inci fıkranın (c) bendi kapsamında değerlendirilmez ve fiilen ödenen veya ödenecek fiyata ilave edilmez.

Madde 28 – İthal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilebilmeleri koşuluyla aşağıdaki giderler gümrük kıymetine dahil edilmez:

a) Eşyanın, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi ile Türkiye'nin anlaşmalarla dahil olduğu gümrük birliği gümrük bölgelerine giriş yerine varışından sonra yapılan nakliye ve sigorta giderleri,

b) Sınai tesis, makina veya teçhizat gibi, ithal eşyası için ithalattan sonra yapılan inşa, kurma, montaj, bakım veya teknik yardıma ilişkin giderler,³⁰

c) İthal eşyasının satışıyla ilgili olarak bir finansman anlaşması uyarınca alıcı tarafından üstlenilen faiz giderleri;

d) İthal eşyasının Türkiye'de çoğaltılması hakkı için yapılan ödemeler;

e) Satın alma komisyonları;

f) Eşyanın ithali veya satışı nedeniyle Türkiye'de ödenecek ithalat vergileri.

(c) bendinde belirtilen hallerde, finansmanın satıcı veya bir başka kişi tarafından sağlanmış olmasına bakılmaz. Ancak, finansman anlaşmasının yazılı olarak yapılmış olması ve gerektiğinde alıcının;

- Eşyanın, fiilen ödenen veya ödenecek fiyat olarak beyan edilen fiyattan satıldığını,

- Söz konusu faiz oranının, finansmanın sağlandığı ülkede o tarihte bu tür bir işlem için geçerli olan faiz oranı seviyesini aşmadığını,

kanıtlaması şarttır.

³⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu bentte yer alan "ithal eşyası için" ibaresinden sonra gelmek üzere "ithalattan sonra" ibaresi eklenmiştir.

Madde 29 – Bilgisayarlarda kullanılmak üzere, veri veya komutlar yüklü bilgi taşıyıcılarının gümrük kıymetinin tespitine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madde 30 – Eşyanın gümrük vergisine esas alınacak kıymetinin Türk Lirası olarak beyanı zorunludur. Fatura veya diğer belgelerde yazılı yabancı paralar, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihte yürürlükte olan T.C. Merkez Bankası döviz satış kurları üzerinden Türk Lirasına çevrilir.³¹

Madde 31 – 1. Bu bölüm hükümleri, gümrükçe onaylanmış bir başka işlem veya kullanıma tabi tutulduktan sonra serbest dolaşıma giren eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesine ilişkin özel hükümleri etkilemez.

2. 24, 25 ve 26 ncı maddelere istisna olarak, genellikle konsinye şekilde teslim edilen çabuk bozulabilir eşyanın gümrük kıymeti, beyan sahibinin talebi üzerine, gümrük idaresince basitleştirilmiş usullere göre belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eşyanın Ağırlığı ve Kapları

Madde 32 – 1. Gümrük Tarifesinde ağırlık esasına göre vergiye tabi eşyada, vergiye esas ağırlıklar ile bazı pozisyon ve alt pozisyonların kapsamının belirlenmesine esas alınan ağırlıklar;

a) Brüt ağırlığa atıfta bulunulan hallerde, eşyanın kendi ağırlığı ile tüm ambalaj maddeleri ve kapların ağırlıkları toplamı,

b) Net ağırlığa veya sadece ağırlığa atıfta bulunulan hallerde, eşyanın kendi ağırlığı, Olarak değerlendirilir.

2. Brüt ağırlığı üzerinden vergiye tabi eşya ambalajsız geldiği takdirde, söz konusu eşya bulunduğu haldeki ağırlığı üzerinden vergiye tabi tutulur.

3. Değişik vergi oranlarına ve aynı zamanda brüt ağırlıkları üzerinden vergiye tabi eşyanın aynı ambalaj içinde gelmesi halinde, eşya, net ağırlıkları üzerinden tartılır ve ambalaj ağırlığı orantılı olarak net ağırlıklara ilave edilir.

4. Beyan edilen ölçü birimi ile vergilendirmeye esas alınan ölçü biriminin farklı olması halinde, bunların birbirlerine dönüştürülmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

5. Eşyanın ambalajlarının;

a) Alışıla gelen ve bilinen maddelerden olmaması veya gereğinden farklı bir şekilde yapılması,

b) Ait oldukları eşyanın faturasında kıymetlerinin ayrı gösterilmesi ve aynı zamanda bağımsız bir ticari eşya niteliğinde olması,

c) İthalat vergilerinden kaçınma amacıyla ambalaj olarak getirilmesi,

³¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “doğduğu” ibaresi “başladığı” şeklinde değiştirilmiştir.

Hallerinde, bunlar ayrı olarak beyan edilir ve girdikleri tarife pozisyonlarına göre vergiye tabi tutulur.

Ancak, yukarıdaki gibi kendi tarifeleri üzerinden vergiye tabi ambalaj maddelerinin vergi oranı, içindeki eşyanın gümrük vergi oranından düşük veya buna eşit bulunduğu takdirde, ambalaj maddelerinin gümrük vergisi eşyanın tabi bulunduğu vergi oranları üzerinden ve eşya ile birlikte hesaplanır.

6. Ağırlık üzerinden vergiye tabi eşyanın alışla gelen ambalaj niteliğinde olmayan kutu, kılıf ve mahfazalarının gümrük vergi oranları, içindeki eşyanın vergi oranından daha yüksek bulunduğu takdirde, kendilerine ait tarife pozisyonlarına göre vergiye tabi tutulur.

Kıymet üzerinden vergiye tabi eşyanın kutu, kılıf ve mahfazaları, başlıbaşına bir ticari eşya niteliğinde olmaması ve kıymetinin eşyanın kıymetine dahil bulunması şartıyla gümrük vergisine tabi tutulmaz.

7. Ağırlıkları üzerinden gümrük, vergisine tabi eşyanın örnekleme yöntemiyle yapılan gümrük muayenesi sırasında;

a) Kapların yalnız bir kaçının tartılması sonucunda beyana göre fazlalık saptanırsa, aynı cins ve türden eşyanın tartılmamış kaplarına da bu fazlalığın ortalaması esas alınarak ilaveler yapılır. Beyan sahibi, bu şekilde yapılan işlemi kabul etmez ise gümrük idaresi tarafından bütün kaplar tartılır.

b) Tartılan kaplarda beyana göre eksiklik saptanırsa bunun eşyanın doğal özelliklerinden veya hasara uğramasından veya noksan gönderildiğinden veya çalınmasından ileri geldiğinin kanıtlanması halinde, ithalat vergileri bulunan miktar üzerinden hesaplanır.

Ancak, bu gibi durumlarda gümrük idaresinin veya beyan sahibinin bütün kapları tarttırmak hakları saklıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşıtların Kontrolü ve Gümrük Bölgesine Getirilen Eşya Gümrükçe Onaylanmış Bir İşlem veya Kullanıma Tabi Tutulana Kadar Uygulanacak Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Taşıtların Türkiye Gümrük Bölgesine Giriş ve Çıkışı

Madde 33 – Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkış gümrük kapılarından yapılır. Türkiye Gümrük Bölgesinin giriş noktalarındaki gümrük kapıları ile içeride bulunan gümrük kapıları arasında belirli yolların takip edilmesi zorunludur. Giriş ve çıkış kapıları ile bunları birbirine bağlayan yollar ve hava taşıtlarının Türkiye Gümrük Bölgesinde inebilecekleri gümrük işlemi yapılan havalimanları ilgili kamu kuruluşlarının görüşleri alınarak, Müsteşarlıkça tespit edilerek Resmi Gazetede yayımlanır.

Genel hizmete açık demiryolları gümrük yolu sayılır.

Madde 34 – 1. Türkiye Gümrük Bölgesine giren veya çıkan taşıtlar gümrük gözetimine tabidir. Bunlar, yürürlükteki hükümlere uygun olarak, gümrük idareleri tarafından

denetlenir.

2. Karayolu ile Türkiye Gümrük Bölgesine gelen taşıtların denetlenmesi bitmeden veya ilgili gümrük idaresinin izni alınmadan söz konusu taşıtlara yük ve yolcu alınıp verilemez ve taşıt yoluna devam edemez; trenlerin vagon değiştirmek veya eklemek suretiyle tertipleri değiştirilemez.

Türkiye Gümrük Bölgesi dışından, demiryolundan başka kara taşıtları ile ancak sınırdaki yetkili bir gümrük idaresine eşya getirilebilir. Sınırdaki yetkili olmayan bir gümrük idaresine gelen eşya gümrük gözetimi altında yetkili bir gümrük idaresine götürülmediği takdirde geri çevrilir.

Türkiye Gümrük Bölgesine yürütülerek getirilecek hayvanlar, sağlık kontrolü yapılabilen gümrük kapılarından girebilir.

3. a) Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki limanlardan gelen gemiler, Gümrük Bölgesine girmelerinden itibaren beklenmeyen haller veya mücbir sebep olmadıkça ya da gümrük kontrolü gerektirmedikçe, gidecekleri limana göre mutat olan rotayı değiştiremez, yolda duramaz başka gemilerle temas edemez ve gümrük idaresi bulunmayan yerlere yanaşamazlar. Gümrük memurları gemiyi, yükünü ve bunlara ait gerekli tüm defter, belge ve kayıtları denetlemeye, gerektiğinde ambarları ve eşya bulunan diğer yerleri mühür altına almaya yetkilidir.³²

Yabancı limanlardan gelip Türk limanlarına veya nehirlerine girecek olan gemiler, gümrük denetlemesi yapılmak üzere belirli yerlerde durur veya yol keserler.

Yabancı limanlardan gelen veya Türkiye'den yabancı limanlara giden gemilerin geliş ve gidişlerinde yönetmelikle belirlenecek süreler içerisinde donatan veya işleten veya acentası tarafından ilgili gümrük idarelerine bilgi verilir.³³

Gemi adamları ve yolcuları ile gemilere girip çıkacak görevli ve görevsiz kimseler Türkiye'ye ancak yetkili gümrük idarelerinden giriş ve çıkış yapabilirler.

b) Türkiye limanları arasında düzenli sefer yapan ve acentası bulunan gemiler serbest dolaşımda olmayan eşya alırlar veya yolda yabancı limana uğrarlarsa (a) fıkrası hükümlerine tabi tutulurlar. Bu tür gemiler ile bunların yolcu ve yüklerinin denetleme ve gümrük işlemlerinde kolaylık sağlayacak usul ve esaslar koymaya Müsteşarlık yetkilidir.

c) (b) fıkrası dışında kalan gemilerin Türkiye limanları arasındaki sefer ve taşımaları gümrük gözetimine tabi tutulabilir. Bu tür gemiler, Müsteşarlıkça belirlenecek şartlar ve verilecek izin çerçevesinde serbest dolaşımda olmayan eşyayı Türkiye limanları arasında transit suretiyle taşıyabilirler.

d) (c) fıkrasında yazılı taşımalar ile Türkiye karasuları ve iç sularında seyreden her

³² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkranın (a) bendinde yer alan “denetimi” ibaresi “kontrolü” şeklinde ve (d) bendinde yer alan “denetime” ibaresi “kontrole” şeklinde değiştirilmiştir.

³³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “gidişlerinden en az üç saat önce sahip veya acentası” ibaresi “gidişlerinde yönetmelikle belirlenecek süreler içerisinde donatan veya işleten veya acentası” şeklinde değiştirilmiştir.

türlü taşıtlar üzerinde gümrükçe yapılacak gözetim ve kontrole ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.³²

4. Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den gidecek olan hava araçları yetkili gümrük idaresi bulunan havalimanlarına inebilir veya bu havalimanlarından kalkabilirler. Bu hava araçları gümrük gözetimine tabidir. Özel bir izin ile gelen ve giden hava gemilerinin kaptan pilotları verilen talimata uygun olarak hareket ederler.

5. Türk ve yabancı donanmasına mensup harp gemileri ile Türk Hava Kuvvetlerine mensup hava harp gemileri ve Cumhurbaşkanının izni ile gelen yabancı devletlerin hava harp gemileri, içlerinde eşya bulunmaması halinde gümrük gözetimine tabi değildir.³⁴

Madde 35 – Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkış ile gümrük idarelerindeki her türlü gümrük işlemleri normal çalışma saatleri içinde yapılır.

Ancak;

a) Demiryolu katarları ve düzenli sefer yapan deniz, nehir, kara ve hava taşıtları gece ve gündüzün her saatinde Gümrük Bölgesine girip çıkabilirler. Düzensiz seferli olan ve yolcu getiren deniz, nehir, kara ve hava taşıtları da aynı şekilde Gümrük Bölgesine girip çıkabilirler.

b) İşletme teşkilatı bulunan limanlarda, gemiler gece ve gündüzün her saatinde yük ve yolcu alıp çıkarabilirler.

c) Zorlayıcı sebeplerle çalışma saatleri dışında gümrük idaresi olan bir limana girmek veya bu limandan ayrılmak zorunda kalan gemilerin yük alıp verme istekleri de gümrük idarelerince kabul edilir. Yolcu ve turist taşıyan her türlü gemi mesai saatleri dışında gümrük idaresi bulunan bir limana girip çıkabilir.

İKİNCİ BÖLÜM³⁵

Özet Beyan ve Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine Girmesi

Madde 35 /A – (Ek: 18/6/2009-5911/7 md.)

1. Türkiye Gümrük Bölgesinin kara suları veya hava sahasından gümrük bölgesi içinde durmaksızın geçen taşıt araçları ile taşınan eşya hariç olmak üzere, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya için özet beyan verilir.

2. Özet beyan, giriş gümrük idaresine verilir. Giriş gümrük idaresine gerekli bilgilerin derhal iletilebildiği veya elektronik ortamda erişiminin sağlandığı hallerde, özet beyanın giriş gümrük idaresinden başka bir gümrük idaresine verilmesine izin verilebilir. Yükümlünün bilgisayar sistemindeki özet beyan bilgilerine erişilebilmesi halinde, Müsteşarlık, özet beyan yerine bir bildirimde bulunulmasını kabul edebilir.

3. Özet beyan, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmesinden önce verilir.

4. Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmesinden önce özet beyanın ibraz edilme süresi, bu süreye getirilebilecek istisnalar ve bu süreye ilişkin değişiklikler, özet beyandan vazgeçilebilmesine dair şartlar; özel durumlar ile belirli eşya trafiği, taşıma şekli ve yükümlü

³⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulunun” ibaresi “Cumhurbaşkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

³⁵ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle bu bölüm başlığı “Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine Girmesi” iken, metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

türleri ile özel güvenlik düzenlemelerinin öngörüldüğü uluslararası anlaşmalar dikkate alınarak yönetmelik ile düzenlenir.

Madde 35 /B – (Ek: 18/6/2009-5911/7 md.)

1. Özet beyanın şekli ve içeriği; öncelikle güvenlik ve emniyet amacı ile uluslararası standartlar ve ticari uygulamalardan yararlanılarak risk analizi ve gümrük kontrollerinin etkin yapılabilmesi için gerekli bilgileri kapsayacak şekilde yönetmelik ile belirlenir.

2. Özet beyan veri işleme tekniği kullanılarak hazırlanır. Gerekli ayrıntıları içermesi halinde ticari bilgiler ile liman veya taşıma bilgileri kullanılabilir.

3. Müsteşarlık, istisnai durumlarda yazılı olarak düzenlenen özet beyanları, veri işleme tekniği kullanılarak hazırlanan özet beyanlar ile aynı düzeyde risk yönetimi uygulanmasına imkân verilmesi kaydıyla kabul edebilir.

4. Özet beyan eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren veya eşyanın gümrük bölgesine taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi tarafından verilir.

5. Dördüncü fıkra da belirtilen kişilerin yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla özet beyan;

a) Dördüncü fıkra da belirtilen kişiler adına hareket eden kişi,

b) Eşyayı yetkili gümrük idaresine sunabilen veya eşyanın sunulmasını sağlayan kişi,

c) Dördüncü fıkra ile (a) ve (b) bentlerinde belirtilen kişilerin temsilcisi,

tarafından, yönetmelik ile belirlenen şartlar uyarınca verilebilir.

6. Dördüncü ve beşinci fıkralarda belirtilen kişilerin talep etmeleri halinde, özet beyanın verilmesinden sonra bir veya daha fazla bilginin değiştirilmesine gümrük idarelerince izin verilir. Ancak;

a) Özet beyanı veren kişiye eşyanın muayene edileceğinin bildirilmesinden,

b) Söz konusu bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden,

c) Eşyanın boşaltılmasına izin verilmesinden,

sonra özet beyanda değişiklik yapılmasına izin verilmez.

Madde 35 /C – (Ek: 18/6/2009-5911/7 md.)

1. Giriş gümrük idaresi, 35/A maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkrasına göre belirlenecek süre sona ermeden önce gümrük beyannamesi verilen eşya için özet beyan verilmesinden vazgeçebilir. Bu durumda, gümrük beyannamesi, 35/B maddesinde öngörülen özet beyanda bulunması gerekli asgari bilgileri içerir ve 61 inci madde uyarınca tescil edilinceye kadar özet beyan statüsüne sahiptir. Giriş gümrük idaresine gerekli bilgileri derhal iletebildiği veya elektronik ortamda erişimini sağladığı hallerde, gümrük beyannamesinin giriş gümrük idaresinden başka bir gümrük idaresine verilmesine izin verilebilir.

2. Gümrük idarelerince, bilgisayar veri işleme tekniği kullanılmadan düzenlenen gümrük beyannameleri için, veri işleme tekniği kullanılarak hazırlanan gümrük beyannameleri ile aynı düzeyde risk yönetimi uygulanır.

Madde 36 – 1. Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya, girişinden itibaren gümrük

gözetimine tabidir. Bunlar, yürürlükteki hükümlere uygun olarak gümrük idareleri tarafından denetlenir.

2. Söz konusu eşya gümrük statüleri belirleninceye, serbest dolaşımda olmayan eşya ise 77 nci maddenin 1 inci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, gümrük statüleri değişinceye ya da serbest bölgeye girinceye yahut 163 ve 164 üncü maddeler gereğince yeniden ihraç veya imha edilinceye kadar gümrüğün gözetimi altında kalır.

Madde 37 – 1. Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya, getiren kişi tarafından gecikmeksizin Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun olarak;

a) Belirlenen bir gümrük idaresine veya gümrükçe uygun görülen herhangi bir yere,
b) Deniz veya havayoluyla ya da Türkiye Gümrük Bölgesinden geçmeksizin karayoluyla doğrudan bir serbest bölgeye,
götürülür.

2. Türkiye Gümrük Bölgesine getirildikten sonra eşyanın aktarılması sonucunda nakliyesinden sorumlu olanlar yukarıda belirtilen hükümlere uymak zorundadır.

3. Gümrük idarelerinin gözetim ve kontrolüne ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, yolcu, sınır ahalisi ve posta eşyası ile ekonomik açıdan önem arz etmeyen eşya için özel hükümler getirmeye Müsteşarlık yetkilidir.³⁶

4. **(Değişik: 18/6/2009-5911/8 md.)** Yukarıdaki fıkralar ile 35/A ila 35/C ve 38 ila 50 nci madde hükümleri, Türkiye Gümrük Bölgesinin dışında durmaksızın, Gümrük Bölgesinin iki noktası arasında düzenli bir hava veya deniz seferiyle doğrudan yapılan taşımacılık nedeniyle Türkiye Gümrük Bölgesini geçici olarak terk eden eşyaya uygulanmaz.

5. Bu maddenin 1 inci fıkrası hükmü, varış yeri bir Türk limanı veya havalimanı olmaksızın, Türkiye karasularını ya da hava sahasını geçen gemilerde veya hava araçlarında yüklü eşyaya uygulanmaz.

Madde 38 – 1. Beklenmeyen haller veya mücbir sebep nedeniyle 33 üncü madde ile 34 üncü maddenin 1 inci ve 3 üncü fıkralarında öngörülen yükümlülöklere uyulmadığı takdirde, söz konusu yükümlölöklere tabi kişi veya onun yerine hareket eden diğer kişiler, en yakın gümrük idaresini gecikmeksizin bu durumdan ve eşyanın bulunduğu hal ve yerden haberdar ederler.

2. Beklenmeyen haller veya mücbir sebep nedeniyle, Türkiye karasuları içinde taşıdığı eşyayı denize atan, karaya çıkaran, başka bir taşıta aktaran veya bu eşyayı toplayan gemi kaptanları yahut diğer kişiler, eşyanın gümrük statüsünün belirlenmesi ve gereken diğer önlemlerin alınması amacıyla en yakın gümrük idaresini bu durumdan ve eşyanın bulunduğu hal ve yerden haberdar ederler.

3. 34 üncü maddenin 5 inci fıkrasında belirtilen bir geminin veya hava gemisinin beklenmeyen haller veya mücbir sebep nedeniyle 34 üncü maddenin 1, 3 ve 4 üncü fıkralarında öngörülen yükümlölöklere uymaksızın geçici olarak Türkiye Gümrük Bölgesi içinde demir atmaya veya konaklamaya mecbur kalması halinde, bu gemiyi veya hava

³⁶ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkroda yer alan “denetimine” ibaresi “kontrolüne” şeklinde değiştirilmiştir.

gemisini Gümrük Bölgesine getiren veya onun yerine hareket eden diğer kişiler, gümrük idaresini gecikmeksizin durumdan haberdar ederler.

4. 1 inci fıkrada belirtilen eşya ile 2 nci fıkrada belirtilen gemi veya hava gemisine yüklü eşyanın gümrük kontrolüne imkan verecek ve gerektiğinde daha sonra belirlenen veya uygun görülen bir gümrük idaresine götürülmelerini sağlayacak önlemler Müsteşarlıkça tespit edilir.³⁷

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eşyanın Gümrüğe Sunulması

Madde 39 – (Değişik: 18/6/2009-5911/9 md.)

Türkiye Gümrük Bölgesinin kara suları veya hava sahasından durmaksızın geçen taşıt araçları ile taşınan eşya hariç olmak üzere, Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşya, getiren kişi ya da duruma göre eşyanın gelişinden sonra taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi tarafından gümrüğe sunulur. Gümrüğe sunan kişi, eşyayı daha önce ibraz olunan özet beyan ya da gümrük beyannamesi ile ilişkilendirir.

Madde 40 – Müsteşarlık;

- a) Yolcu beraberinde getirilecek,
 - b) Gümrüğe sunulmaksızın bir gümrük rejimine tabi tutulabilecek,
- Eşya hakkında, 39 uncu madde hükümleri dışında özel düzenlemeler yapılabilir.

Madde 41 – Talep üzerine, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasından önce, gümrüğe sunulan eşyanın incelenmesi veya bundan numune alınması yönünden ilgili ve yetkili kişilere izin verilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM³⁸

Gümrüğe Sunulan Eşyanın Boşaltılması

Madde 42 – (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

Madde 43 – (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

Madde 44 – (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

Madde 45 – 1. Eşya bulunduğu taşıt araçlarından gümrük idarelerinin belirledikleri veya uygun gördükleri yerlerde söz konusu idarelerin izni ile boşaltılabilir veya aktarılabilir.

(Mülga ikinci paragraf: 18/6/2009-5911/68 md.)

Ancak, eşyanın tamamen veya kısmen acilen boşaltılmasını gerektiren kaçınılmaz bir

³⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkrada yer alan “denetimine” ibaresi “kontrolüne” şeklinde değiştirilmiştir.

³⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle bu bölüm başlığı “Özet Beyan ve Gümrüğe Sunulan Eşyanın Boşaltılması ” iken, metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

tehlikenin varlığı durumunda bu izin aranmaz. Bu gibi durumlarda en yakın gümrük idaresi derhal haberdar edilir.

2. Gümrük idareleri, eşyanın ve bulunduğu taşıma araçlarının muayenesi amacıyla gerektiğinde eşyanın boşaltılmasını ve kapların açılmasını isteyebilir.

3. Eşya konulduğu ilk yerden gümrük idarelerinin izni olmaksızın kaldırılamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gümrüğe Sunulan Eşyaya Gümrükçe Onaylanmış Bir İşlem veya Kullanım Belirlenmesi Zorunluluğu

Madde 46 – 1. Gümrüğe sunulan eşyaya, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilir.

2. Özet beyan kapsamındaki eşyaya, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım belirlenerek, buna ilişkin işlemler;

a) Denizyolu ile gelen eşya için, özet beyan verildiği tarihten itibaren kırkbeş gün,

b) Diğer bir yolla gelen eşya için, özet beyanın verildiği tarihten itibaren yirmi gün, içinde tamamlanır.

3. Şartlar gerektirdiği takdirde, Müsteşarlık 2 nci fıkrada ve 48 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürelerden daha kısa bir süre saptayabilir veya bu sürelerin uzatılmasına izin verebilir. Ancak, gerçek ihtiyaçları aşan süre uzatımı yapılamaz.³⁹

ALTINCI BÖLÜM

Eşyanın Geçici Depolanması

Madde 47 – Eşya, gümrüğe sunulmasından sonra gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutuluncaya kadar geçici depolanan eşya statüsünde bulunur ve bu şekilde adlandırılır.

Madde 48 – 1. Geçici depolanan eşya, sadece gümrük idarelerinin uygun gördüğü yerlerde ve bu idarelerin belirlediği koşullarda depolanabilir.

Gümrük idareleri, geçici depolanan eşya için 183 üncü veya 184 üncü madde hükümlerine göre tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödenmesini sağlamak üzere eşya sahibinden teminat isteyebilir.⁴⁰

2. Yolcu beraberinde getirilip gümrüğe sunulmasından sonra gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutuluncaya kadar yolcu eşyasına mahsus gümrük ambarlarına konulan eşyanın buralarda kalabileceği süre üç aydır.

Madde 49 – 41 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, geçici depolanan eşya, görünüş ve teknik özelliklerinin değiştirilmemesi koşuluyla, aynı durumda muhafazalarını

³⁹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu fıkrada yer alan “Müsteşarlık 2 nci fıkrada” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve 48 inci maddenin ikinci fıkrasında” ibaresi eklenmiştir.

⁴⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu paragrafta yer alan “geçici depolanan eşya için” ibaresinden sonra gelmek üzere “183 üncü veya 184 üncü madde hükümlerine göre” ibaresi eklenmiştir.

sağlamak üzere yönetmelikle belirlenen elleçlemeye tabi tutulabilir.

Madde 50 – 1. 46 ncı maddeye göre belirlenmiş süreler ile 48 inci maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen süre içinde kendilerine gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayini için gerekli işlemlere başlanmamış eşya, herhangi bir adli veya idari takibata konu olmaması halinde, 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

2. Gümrük idareleri, söz konusu eşyayı durumu belirleninceye kadar, eşya sahibinin risk ve hesabına gümrüğün gözetimindeki özel bir yere sevk edebilir.⁴¹

YEDİNCİ BÖLÜM

Transit Rejimi Altında Taşınan Eşyaya Uygulanacak Hükümler

Madde 51 – 37 nci maddenin 1 inci fıkrasının (a) bendi hariç olmak üzere, 37 ila 50 nci madde hükümleri, daha önce başlamış bir transit rejimi altında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyaya uygulanmaz.

Madde 52 – (Değişik:24/10/2019-7190/1 md.)

Türkiye Gümrük Bölgesinde bir yerden diğer bir yere transit rejimi kapsamında taşınarak varış gümrük idaresine sunulan serbest dolaşımda olmayan eşyaya 41 ila 50 nci madde hükümleri uygulanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Madde 53 – Gümrük idareleri, şartlar gerektirdiği takdirde, gümrüğe sunulan eşyayı imha ettirebilir. Gümrük idareleri bu durumu eşya sahibine bildirir. Eşyanın imhasına ilişkin masraflar eşya sahibinden tahsil edilir.

Madde 54 – Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak; Türkiye Gümrük Bölgesine getirildiği veya gümrük kontrolüne tabi tutulmadığı saptanan eşyaya, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır.⁴²⁴³

DÖRDÜNCÜ KISIM

Gümrükçe Onaylanmış İşlem veya Kullanım

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

⁴¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkrafta yer alan “denetimindeki” ibaresi “gözetimindeki” şeklinde değiştirilmiştir.

⁴² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “denetimine” ibaresi “kontrolüne” şeklinde değiştirilmiştir.

⁴³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “7/1/1932 tarihli ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun” ibaresi “Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 55 – 1. Aksine hüküm bulunmadıkça; niteliğine, miktarına, menşesine, yükleme veya varış ülkesine bakılmaksızın, bir eşya, belirlenmiş şartlar altında her zaman gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanımlardan birine tabi tutulabilir.

2. Cumhurbaşkanı; kamu ahlakı, kamu düzeni, kamu güvenliği, insan, hayvan ve bitki sağlık ve hayatlarının korunması, sanatsal, tarihi veya arkeolojik değeri olan ulusal hazinelerin korunması, fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması gerekçeleri ile eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına yasaklama veya kısıtlamalar koyabilir.⁴⁴

3. Türkiye ile ticaret, gümrük, taşımacılık anlaşması bulunmayan ve imzalanmış anlaşmaları süresinden önce tek taraflı olarak kısmen veya tamamen hükümsüz bırakan veya Türk kara, hava ve deniz taşıtlarına karşı yasaklama ve kısıtlamalar koyan veya bunlar hakkında farklı işlemler uygulayan yabancı ülkelere ait eşya ve taşıtlara, karşılık olmak üzere, yasaklama veya kısıtlamalar koymaya ve farklı işlemler veya farklı tarifeler uygulamaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.⁴⁴

Madde 56 – 1. Gerek üzerlerinde, gerek iç ve dış ambalajlarında üretildiği ülkeden başka bir ülke ürünü olduğunu gösteren veya böyle bir izlenim uyandıran isim ya da simgeler taşıyan eşyanın Türkiye'ye ithaline izin verilmez. Bu gibi eşyanın Türkiye'den transit geçişine veya antrepo ve benzeri yerlere konulmasına ya da yeniden ihracına Müsteşarlıkça izin verilebilir. **(Ek cümleler: 18/6/2009-5911/11 md.)** Eşyanın bu fıkra kapsamında olup olmadığının belirlenmesinde tereddüt edilen durumlarda, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının görüşü esas alınarak işlem yapılır. Söz konusu isim ve simgelerin kaldırılması veya eşyanın gerçek menşenin gösterilmesi amacıyla, usul ve esasları yönetmelikle belirlenecek elleçleme faaliyetlerine izin verilebilir.

2. Türk menşeli eşyada kullanılmak üzere ve bunların başka ülke menşeli olduğunu gösterecek veya böyle bir izlenim uyandıracak nitelikte, üzerleri yabancı dille yazılı veya basılı her türlü boş zarf, şerit, etiket, damga ve benzeri eşya ile Türkiye'de düzenlenebilecek belgeleri başka ülkelerde düzenlenmiş gibi gösterebilecek nitelikte, üzerleri imzalı veya imzasız olsun, Türkiye'de yerleşik olmayan yabancı firmalara ait proforma faturalar hariç boş faturaların Türkiye'ye ithaline izin verilmez.

Türkiye'de yerleşik firmalarla, lisans, royalti veya patent anlaşması yabancı firmaların bu tür eşyası bu hüküm dışındadır.

Madde 57 – (Değişik: 18/6/2009-5911/10 md.)

1. a) Fikri ve sınai haklar mevzuatına göre korunması gereken haklar ile ilgili olarak hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyetteki eşyanın alıkonulması veya gümrük

⁴⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkralarda yer alan “Bakanlar Kurulu” ibareleri “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

işlemlerinin durdurulması hak sahibinin veya temsilcisinin talebi üzerine gümrük idareleri tarafından gerçekleştirilir. Durdurma veya alıkoyma kararı hak sahibi veya temsilcisi ile beyan sahibi veya 37 nci maddede belirtilen kişilere bildirilir.

b) Gümrük idaresine henüz bir talepte bulunulmadığı durumda ve söz konusu eşyanın fikri ve sınai mülkiyet haklarını ihlal ettiğine dair açık deliller olması halinde, hak sahibinin geçerli bir başvuruda bulunabilmesini teminen, gümrük idareleri tarafından eşya üç işgünü süresince re'sen alıkonulabilir veya eşyanın gümrük işlemleri durdurulabilir.

2. Fikri ve sınai hakların ihlal edildiği gerekçesi ile gümrük idaresine yapılan başvurunun kabulü, söz konusu eşyanın gümrük idaresince gereğince muayene edilmeden bırakıldığı veya eşyanın alıkonulması için herhangi bir önlem alınmadığı gerekçesi ile hak sahibine tazminat hakkı doğurmaz. Fikri ve sınai hakları ihlal eden eşya ile mücadele kapsamında, gümrük idaresince başvuru üzerine veya re'sen hareket edilmesi nedeniyle ilgili kişilerin zarara uğramasından gümrük idaresi ve yetkilileri sorumlu tutulamazlar.

3. Gümrük idaresince alınan durdurma veya alıkoyma kararının hak sahibine tebliğinden itibaren çabuk bozulabilir eşya için üç iş günü, diğer eşya için on iş günü içinde hak sahibince ihtiyati tedbir kararı getirilmemesi halinde, eşya hakkında beyan sahibinin talepte bulunduğu gümrük rejimi hükümlerine göre işlem yapılır. Haklı bir mazeretin bulunması halinde, hak sahibinin talebi üzerine, gümrük idaresince on iş gününe kadar ek süre verilebilir.

4. Gümrük idaresince gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşya, yetkili mahkemece alınan karar doğrultusunda imha veya asli nitelikleri değiştirilerek tasfiye edilir.

5. Yolcuların kendi kullanımlarına mahsus kişisel eşya ile ticari mahiyette olmayan ve gümrük vergisi muafiyeti sınırları içinde kalan hediyeelik eşya için bu madde hükümleri uygulanmaz. Aynı şekilde, fikri ve sınai haklar mevzuatına göre korunması gereken haklar ile korunmuş ve hak sahibinin izni ile üretilmiş eşyanın; hak sahibinin rızası dışında bir gümrük işlemine tabi tutulması veya hak sahibinin onayladığından farklı şartlarda üretilmesi veya başka şartlarda bir marka taşınması halinde, söz konusu eşya bu madde hükümleri kapsamı dışında tutulur.

6. Gümrük idaresince gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyanın mahkemece fikri ve sınai hakları ihlal ettiğinin tespitine gerek olmaksızın kolaylaştırılmış imha kapsamında gümrük kontrolü altında imhasına gümrük idaresi tarafından izin verilebilir. Kolaylaştırılmış imhaya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

7. Gümrük idaresince gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyanın hak sahibinin belirlediği tutarda teminatla iadesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Gümrük Rejimleri

BİRİNCİ AYIRIM

Eşyanın Bir Gümrük Rejimine Tabi Tutulması

Madde 58 – 1.Bir gümrük rejimine tabi tutulmak istenen eşya, bu rejime uygun şekilde yetkili gümrük idaresine beyan edilir.

2. İhracat, hariçte işleme, transit veya antrepo rejimi için beyan edilen serbest dolaşımda bulunan eşya, gümrüğe verilen beyannamenin tescilinden itibaren Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkıncaya veya imha edilinceye ya da gümrük beyannamesi iptal edilinceye kadar gümrük gözetimi altında kalır.

Madde 59 – 1.Gümrük beyanı;

- a) Yazılı olarak,
- b) Bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla,
- c) Sözlü olarak,
- d) Eşya sahibinin bu eşyayı bir gümrük rejimine tabi tutma isteğini ifade ettiği herhangi bir tasarruf yoluyla, yapılabilir.

2. (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

A. Yazılı Beyanlar

I. Normal Usul

Madde 60 – 1.Yazılı beyan, 4 üncü fıkrada belirtilen beyanname ile yapılır. Bu beyannamenin eşyanın beyan edildiği gümrük rejimini düzenleyen hükümlerin uygulanması için gerekli bütün bilgileri ihtiva etmesi ve imzalanması gerekir.

2. (Değişik: 18/6/2009-5911/12 md.) a) Eşyanın beyan edildiği gümrük rejimini düzenleyen hükümlerin uygulanması için gerekli bütün belgeler beyannameye eklenir.

b) Gümrük beyanı bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla yapıldığında gümrük idaresi beyannameye eklenmesi gereken belgelerin beyanname ile birlikte ibrazını istemeyebilir. Bu durumda söz konusu belgeler gümrük idaresi istediğinde ibraz edilmek üzere beyan sahibince muhafaza edilir.

3. Kazıntılı ve silintili beyannameler gümrük idarelerince kabul edilmez. Ancak, beyannameler hatalı yazının üzeri okunacak şekilde çizilerek yanına doğrusu yazılıp beyan sahibi tarafından imzalanarak ve tescil sırasında resmi mühürle mühürlenerek düzeltilir.

4. Gümrük işlemleri, şekil ve içeriği yönetmelikle belirlenen beyanname ve diğer belgelerle yapılmak zorundadır. Bu belgelerin basımı ve dağıtımına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir. Bilgisayar ortamında hazırlanan söz konusu belgelerin kabulüne Müsteşarlık yetkilidir.

5. (Ek: 18/6/2009-5911/12 md.) Aşağıda yazılı hallerde yetkili makamlardan gönderilecek resmi yazılar beyanname kabul edilerek eşyanın gümrük işlemleri, bu yazılara dayanılarak yürütülür.

- a) Cumhurbaşkanının zat ve ikametgâhına ait eşya hakkında Cumhurbaşkanlığından

gönderilecek yazılar.⁴⁵

b) Diplomatik muaflık ve ayrıcalıklardan yararlananların ancak kendi adlarına veya elçilik adına gelecek eşya için karşılıklı olmak şartıyla misyon şeflerinden veya muaflık hakkı tanınmış heyet başkanlarınca gönderilen yazılar ile şekli, kapsayacağı bilgiler ve göreceği işlemler Dışişleri Bakanlığı ve Müsteşarlıkça müştereken tespit olunan kurye çantalarına ait kurye mektupları.

Madde 61 – 1. (Değişik: 18/6/2009-5911/13 md.) 60 ıncı maddede belirtilen şartlara uygun beyannameler, ait oldukları eşyanın gümrüğe sunulmuş olması halinde tescil edilir. Tescil işlemi, beyana ilişkin bilgilerin yerel alan ağı veya geniş alan ağı üzerinden gümrük bilgisayar sistemine girilerek sistem tarafından tescil tarihi ve sayısı verilmesini ya da beyanname veya beyanname hükmündeki belgenin üzerine mühür vurularak, sıra numarası ile tarih konulması ve bu beyannameye ait bilgilerin tescil defterine yazılmasını ifade eder.

2. Aksine hüküm bulunmadıkça, eşyanın beyan edildiği gümrük rejimine ilişkin tüm hükümlerin uygulanmasında esas alınacak tarih, beyannamenin (...) ⁴⁶ tescil edildiği tarihtir.

3. (...) ⁴⁶ tescil edilmiş (...) ⁴⁶ beyanname, ait olduğu eşyanın vergileri ve para cezalarından dolayı taahhüt niteliğinde beyan sahibini bağlar ve gümrük vergileri tahakkukuna esas tutulur.

Madde 62 – 1. 5 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere; gümrük beyannamesi, ilgili eşyayı ve eşyanın beyan edildiği gümrük rejimine ilişkin hükümlerin uygulanması için gerekli belgeleri yetkili gümrük idarelerine verme yetkisine sahip olan veya verilmesini sağlayabilen kişiler tarafından verilebilir.

2. Ancak, bir beyannamenin tescilinin belirli bir kişi için özel yükümlülükler getirmesi halinde, bu beyanın söz konusu kişi tarafından ya da bu kişi hesabına yapılması ve beyan sahibinin Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik olması gerekir.

Bununla birlikte, yerleşik olma koşulu, transit ya da geçici ithalat beyanında bulunan veya gümrük idarelerinin uygun bulması koşuluyla arızı olarak beyanda bulunan kişilere uygulanmaz.

Madde 63 – (Değişik: 18/6/2009-5911/14 md.)

Başka bir eşyanın beyanı sonucunu doğurmaması kaydıyla, beyan sahibinin talebi üzerine beyannamede yer alan bir veya daha fazla bilginin düzeltilmesine, gümrük idarelerince izin verilir. Ancak;

- a) Beyan sahibine eşyanın muayene edileceğinin bildirilmesinden,
- b) Söz konusu bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden,

⁴⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu bentte yer alan "Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinden" ibaresi "Cumhurbaşkanlığından" şeklinde değiştirilmiştir.

⁴⁶ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle; ikinci fıkrada yer alan "gümrük idareleri tarafından" ibaresi ile üçüncü fıkrada yer alan "gümrük idaresince" ve "olan" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

c) 73 üncü madde hükümleri saklı kalmak üzere, eşyanın teslim edilmesinden, sonra beyannamede düzeltme yapılmasına izin verilmez.

Madde 64 – 1. Gümrük idareleri, beyan sahibinin talebi üzerine ve eşyanın yanlışlıkla beyanname konusu gümrük rejimine tabi tutulmasına veya beyan edildiği rejime tabi tutulmasının özel nedenlerle artık mümkün olmadığına ilişkin kanıtlayıcı belgeleri ibraz etmesi halinde, tescil edilmiş bir beyannameyi iptal ederek, gerektiğinde yeni bir rejim beyanında bulunulmasına izin verebilirler.

Ancak, gümrük idarelerince beyan sahibine eşyanın muayene edileceğinin bildirilmiş olduğu hallerde, muayenenin sonucu alınmadan beyannamenin iptaline ilişkin talep kabul edilmez.

2. Hiçbir şekilde kullanılamaz hale gelmiş eşyanın, talep halinde imhasına veya Gümrük Bölgesi dışına çıkarılmasına izin verilir.

3. Beyannamenin tescilinden sonra eşyanın niteliklerinde meydana gelen değişiklikler veya bozulmalar nedeniyle ithalat vergilerinden indirim yapılmaz.

Ancak;

a) Özellikle ilk madde olarak kullanılması mümkün hale gelen eşyanın ilk madde olarak beyan edilmesine gümrük idarelerince izin verilir. Gerekli görülmesi halinde, gümrük idareleri bu eşyanın ilk madde şeklinden başka bir şekilde kullanılmasını önleyici tedbirleri alır.

b) Kısmen hasara uğrayan eşyanın ayrılması mümkün ise hasara uğramış kısmı için (a) bendi hükümlerine göre işlem yapılır. Eşyanın hasarlı ve hasarsız şekilde ayrılmasının mümkün olmadığı hallerde beyan sahibinin talebi doğrultusunda (a) bendi hükmü uygulanabileceği gibi, bu eşyanın Gümrük Bölgesi dışına çıkarılmasına veya imhasına da izin verilir.

4. Yönetmelikle belirlenen haller dışında, eşyanın tesliminden sonra beyannameler iptal edilemez.

5. Beyannamenin iptali, yürürlükteki cezai hükümlerin uygulanmasına engel oluşturmaz.

Madde 65 – 1.Gümrük idareleri, beyanın doğruluğunu araştırmak üzere;

a) Beyanname ile ilgili ve beyannameye ekli belgeleri kontrol edebilir ve beyannamenin içerdiği bilgilerin doğruluğunu araştırmak amacı ile beyan sahibinden diğer belgeleri de vermesini isteyebilir,

b) Eşyayı muayene edebilir ve ayrıntılı muayene veya tahlil amacıyla numune alabilirler.

2. Beyanname kapsamı eşyanın muayene edilmesi halinde, muayene sonuçları, muayene edilmemesi halinde ise beyannamede yer alan bilgiler, eşyanın tabi olduğu gümrük rejimi hükümlerinin uygulanmasında esas alınır.

3. Kontrol amacıyla gümrük müfettişleri, gümrük müfettiş yardımcıları, kontrolörler, stajyer kontrolörler ve gümrük idare amirleri muayenesi yapılmış ve işlemleri tamamlanmış eşyanın ikinci muayenesini her zaman yapabilirler. Keza, sözü edilenler gümrük işlemlerini

her aşamada denetlemeye yetkilidirler.⁴⁷

4. Beyannameyi kontrol edenler ile muayeneyi ve ikinci muayeneyi yapanlar, yaptıkları kontrolden veya muayeneden, gümrük vergilerinin hesaplanmasından ya da muafiyet hükümlerinin uygulanmasından, duruma göre tek başlarına veya müteselsilen sorumludurlar.

Madde 66 - 1. Eşyanın muayenesi, bunların gümrük idarelerince konulmasına izin verilen yerlerde veya antrepolarda yapılır. Bu yerler dışında da eşya muayenesi yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kurye çantalarının gümrük işlemleri, Milli Savunma ve Dışişleri Bakanlıkları ile Gümrük Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir.

2. Eşyanın muayene edileceği ve numunelerin alınacağı yerlere taşınması ile bu muayene ve numune alma işlemleri için gerekli tüm elleçleme ile numunelerin ambalajlanmasına ve gönderilmesine ilişkin giderleri beyan sahibi tarafından karşılanır.⁴⁸

3. Beyan sahibi eşyanın muayenesi ve numune alınması sırasında hazır bulunabilir. Gümrük idareleri, uygun gördükleri takdirde muayene ve numune alma işlemini kolaylaştırmak için gerekli yardımı sağlamak üzere, beyan sahibinin söz konusu muayenede veya numune alımında hazır bulunmasını veya temsil edilmesini zorunlu tutabilirler.

4. Numunelerin yürürlükteki hükümlere uygun olarak alınması şartıyla, gümrük idareleri, numuneler karşılığında herhangi bir tazminat ödemekle yükümlü değildir. Gümrük idareleri tarafından gümrük laboratuvarlarında yapılacak veya hariçte yaptırılacak tahlil veya inceleme masrafı beyan sahibi tarafından karşılanır.⁴⁹

5. Tahlilden arta kalan numuneler, tahlil sonuçlarının ilgilisine bildirilmesinden sonra bir ay içinde alınmadığı takdirde gümrüğe terk edilmiş sayılır.

6. **(Değişik: 18/6/2009-5911/67 md.)** Laboratuvar tahlillerine ve ilgili kuruluşların görüşü alınmak suretiyle gümrük laboratuvarları ücret tarifesinin saptanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madde 67 – 1. Bir beyanname kapsamı eşyanın tek kalemden oluşması ve kısmen muayene edilmesi halinde, muayene sonuçları söz konusu beyanname kapsamı eşyanın tümüne uygulanır.

Bununla birlikte, beyan sahibi, kısmi muayene sonuçlarının beyan edilen eşyanın kalan kısmı için geçerli olmadığı düşüncesinde ise eşyanın tamamının muayenesini talep edebilir.

⁴⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “gümrük müfettişleri, gümrük müfettiş yardımcıları, gümrük kontrolörleri” ibaresi “gümrük müfettişleri, gümrük müfettiş yardımcıları, kontrolörler, stajyer kontrolörler” şeklinde değiştirilmiştir.

⁴⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu fıkra da yer alan “elleçleme” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile numunelerin ambalajlanmasına ve gönderilmesine ilişkin” ibaresi eklenmiştir.

⁴⁹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkranın ikinci ve üçüncü cümleleri “Gümrük idareleri tarafından gümrük laboratuvarlarında yapılacak veya hariçte yaptırılacak tahlil veya inceleme masrafı beyan sahibi tarafından karşılanır.” şeklinde değiştirilmiştir.

2. Bir beyannamenin iki veya daha fazla kalemi kapsamaması halinde, her kaleme ilişkin bilgiler ayrı bir beyan sayılır. Bir kalemin eksik veya fazlası diğer kalemin fazla veya eksikliğine mahsup edilemez.

Türk Gümrük Tarife Cetvelinde aynı tarife pozisyonunun alt açılımında bulunan ve aynı kanuni veya tercihli vergi oranına tabi olan eşya bir kalem sayılır.

Madde 68 – 1. Gümrük idareleri, eşyanın beyan edildiği gümrük rejimi şartlarına uyulmasını sağlamak üzere zorunlu olan hallerde, eşyanın ayniyetini tespiti yönelik önlemleri alırlar.

2. Eşyaya veya taşıtlara ayniyet tespitine yönelik olarak tatbik edilen etiket, mühür ve benzeri araçlar, beklenmeyen hal veya mücbir sebep nedeniyle, eşyanın veya taşıtların korunmasını sağlamak için sökölmleri veya imhaları zorunlu olmadıkça, yalnız gümrük idareleri tarafından veya bu idarelerin izni ile sököllebilir ya da imha edilebilir.

Madde 69 – 1. Eşyanın ilgili rejime tabi tutulma şartlarının yerine getirilmesi ve eşyanın yasaklayıcı veya kısıtlayıcı önlemlere tabi olmaması kaydıyla, gümrük idareleri, tescilden sonra beyannamedeki bilgileri kontrol ederek veya belli hallerde kontrol etmeksizin, eşyayı teslim ederler. Ancak, beyannamenin incelenmesinin makul bir süre içinde tamamlanamadığı ve bu inceleme sırasında eşyanın hazır bulundurulmasına gerek olmadığı hallerde de eşya teslim edilir.

Yasaklama veya kısıtlamaya tabi olması nedeniyle teslimine imkan bulunmayan eşyanın tabi olacağı işlemlere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

2. Aynı beyanname kapsamı eşyanın tümünün aynı anda teslimi esastır.

Bu fıkranın uygulamasında, bir beyannamenin iki veya daha fazla kalemi kapsamaması halinde, her kaleme ilişkin bilgiler ayrı bir beyanname konusu eşya gibi değerlendirilir.

3. Beyannamenin tescilinin bir gümrük yükümlülüğü doğurması halinde, gümrük vergileri ödenmedikçe veya teminata bağlanmadıkça beyanname kapsamı eşya teslim edilemez. Ancak, bu hüküm kısmi muafiyete tabi geçici ithalat rejimine uygulanamaz.⁵⁰

4. Beyan edilen gümrük rejimi hükümlerine göre teminat istenmesi halinde, söz konusu teminat alınmadan eşya teslim edilemez.

Madde 70 – 1. Beyan sahibinden kaynaklanan sebeplerle 46 ncı maddede belirtilen süreler içerisinde, tescil edilmiş beyanname kapsamı eşyanın;

a) Muayenesine başlanamaması veya devam edilememesi,

b) Beyan edildiği gümrük rejimine tabi tutulması için verilmesi gereken belgelerin verilmemiş olması,

c) Ödenmesi veya teminat altına alınması gereken ithalat veya ihracat vergilerinin ödenmemesi veya teminatın verilmemesi,

⁵⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 ncı maddesiyle; bu fıkrafta yer alan “yükümlülüğü” ibaresi “gümrük yükümlülüğü” şeklinde değiştirilmiştir.

Hallerinde, eşya muayene edilir. Muayene sonucunda gümrük idarelerince alınacak para cezasını veya diğer takipleri gerektiren veya gerektirmeyen durumlar bir tutanağa bağlanır ve daha sonra eşya 177 ile 180 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

2. Gümrük antrepolarında bulunan eşya için, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesine ilişkin beyanneme verilmesi halinde, gümrük işlemlerinin beyannamenin tescil tarihinden itibaren otuz gün içinde bitirilmesi gerekir. Bu süre içinde işlemleri bitirilemeyen eşya ile ilgili olarak 1 inci fıkra hükümleri uygulanır.⁵¹

II. Basitleştirilmiş Usul

Madde 71 – 1. Gümrük idareleri, usul ve formalitelerin mümkün olduğunca basitleştirilmesi için ve gümrük işlemlerinin yürürlükteki hükümlere uygun olarak yürütülmesini sağlayacak şekilde yönetmelikle belirlenen şartlar altında;

a) 60 ıncı maddede sözü edilen beyannameye eklenmesi gereken belgelerden bazılarının eklenmemesine veya kaydedilmesi gereken bazı bilgilerin beyannameye yazılmamasına,

b) Sözü edilen beyanname yerine, eşyanın ilgili gümrük rejimine tabi tutulması talebi ile birlikte ticari veya idari bir belgenin verilmesine,

c) Eşyanın ilgili rejime geçişinin kayıt yoluyla yapılmasına, izin verebilirler.

(c) bendinin uygulanmasında beyan sahibi eşyayı gümrüğe sunma yükümlülüğünden muaf tutulabilir.

Basitleştirilmiş usulle beyan, ticari veya idari belge yahut kayıt, eşyanın teşhisi için gerekli bilgileri kapsamak zorundadır. Kayıt yoluyla işlem yapılan hallerde kayıt tarihinin yazılması şarttır.

2. Beyan sahibi genel, dönemsel veya özet niteliğinde bir tamamlayıcı beyanda bulunur. Tamamlayıcı beyanın aranmayacağı haller yönetmelikle belirlenir.

3. Tamamlayıcı beyanlar ile 1 inci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde sözü edilen beyanlar, ayrılmaz bir bütündür ve basitleştirilmiş işleme ilişkin beyannamelerin tescil tarihinden itibaren hüküm ifade ederler. 1 inci fıkranın (c) bendinde belirtilen hallerde kayıt işlemi, 60 ıncı maddede sözü edilen beyannamenin tescili ile aynı hukuki sonucu doğurur.

B. Diğer Beyanlar

Madde 72 – (Değişik: 18/6/2009-5911/15 md.)

59 uncu maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şekilde yapılan beyanlara ilişkin usuller 60 ila 71 inci madde hükümleri çerçevesinde yönetmelikle belirlenir.

C. Eşyanın Tesliminden Sonra Beyanın Kontrolü

Madde 73 – 1. Gümrük idareleri, eşyanın tesliminden sonra ve beyannamedeki bilgilerin doğruluğunu saptamak amacıyla, eşyanın ithal veya ihraç işlemlerini veya sonraki ticari işlemlere ilişkin ticari belge ve verileri kontrol edebilirler. Bu kontroller beyan sahibine,

⁵¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkrafta yer alan “serbest dolaşıma giriş rejimine” ibaresi “gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesine” şeklinde değiştirilmiştir.

söz konusu işlemler ile doğrudan ya da dolaylı olarak ticari yönden ilgili diğer kişilere veya belge ve verileri ticari amaçla elinde bulunduran diğer kişilere ait yerlerde yapılabilir. Mümkün olduğu takdirde eşya muayene de edilebilir.

2. Gümrük idareleri, kendi yetkileri doğrultusunda veya beyan sahibinin talebi üzerine, yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, beyannamenin düzeltilmesini eşyanın tesliminden sonra da yapabilirler.

3. Beyannamenin incelenmesi veya eşyanın tesliminden sonraki kontrolü sonucunda, ilgili gümrük rejimine ilişkin hükümlerin yanlış veya eksik bilgilere dayanarak uygulandığının saptanması halinde, gümrük idareleri, bu Kanunda yer alan ceza hükümleri saklı kalmak üzere, beyanı yeni bulgulara göre düzeltmek için gerekli işlemleri yaparlar.

İKİNCİ AYIRIM

Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi

Madde 74 – Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşyanın serbest dolaşıma girişi; ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsili ile mümkündür.

(Ek fıkra: 18/6/2009-5911/16 md.) Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmeden serbest dolaşıma girişine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.⁵²

Madde 75 – 1. Beyan sahibi, tarımsal mali yükler dışında kalan ithalat vergilerinin oranlarının serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden sonra, fakat eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin ödenmesinden veya teminata bağlanmasından önce indirilmesi halinde, lehine olan oranın uygulanmasını isteyebilir.

2. Beyan sahibinden kaynaklanan nedenlerle gümrük işlemlerinin tamamlanamaması halinde, 1 inci fıkra hükmü uygulanmaz.

Madde 76 – Bir taşıma belgesi içeriği eşyanın değişik tarife pozisyonlarına girdiği hallerde; her bir eşya için kendi tarife pozisyonuna göre işlem yapılmasının ek bir iş yükü ve masrafa sebep olması halinde, beyan sahibinin talebi üzerine, gümrük idareleri, eşyanın tamamına en yüksek ithalat vergi oranına tabi eşyanın tarife pozisyonuna göre vergi uygulayabilirler.⁵³

Madde 77 – 1. Nihai kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma girmiş eşyanın gümrük gözetimi, nihai kullanım olarak kabul edilen üretim veya kullanım faaliyetiyle sona erer. Ayrıca, indirimli veya sıfır vergi uygulamasına ilişkin koşulların sona erdiği, eşyanın ihraç veya imha edildiği, eşyanın indirimli veya sıfır vergi uygulaması için belirlenmiş amaçlar dışında kullanılması nedeniyle tahsili gereken vergilerin ödendiği hallerde de

⁵² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkroda yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

⁵³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “konşimento” ibaresi “taşıma belgesi” şeklinde değiştirilmiştir.

gümrük gözetimi sona erer.⁵⁴

2. Nihai kullanım nedeniyle serbest dolaşıma giren eşyaya, duruma göre 81 inci maddenin 2 nci fıkrası veya 83 üncü madde hükümleri uygulanır.

Madde 78 – Serbest dolaşımda bulunan eşya, aşağıda belirtilen hallerde bu statüsünü kaybeder:

- a) Serbest dolaşıma giriş beyannamesinin iptal edilmesi,
- b) Geri ödeme sisteminin uygulandığı dahilde işleme rejimi çerçevesinde işledikten sonra ihraç edilen eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması,
- c) 213 üncü madde hükmü uyarınca, eşyanın kusurlu veya satış sözleşmesi hükümlerine uygun olmaması nedeniyle, gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması,
- d) 214 üncü madde hükmü uyarınca, eşyanın ihracına, geri gönderilmesine veya gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulması nedeniyle gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM

Şartlı Muafiyet Düzenlemeleri ve Ekonomik Etkili Gümrük Rejimleri

A. Ortak Hükümler

Madde 79 – 1. Bu Kanunun 80 ila 83 üncü maddelerinde geçen;

a) Şartlı muafiyet düzenlemesi deyimi, serbest dolaşımda olmayan eşyaya,⁵⁵

- Transit,
 - Antrepo,
 - Şartlı muafiyet sistemi kapsamında dahilde işleme,
 - Gümrük kontrolü altında işleme,
 - Geçici ithalat;
- b) "Ekonomik etkili gümrük rejimi" deyimi,
- Antrepo,
 - Dahilde işleme,
 - Gümrük kontrolü altında işleme,
 - Geçici ithalat,
 - Hariçte işleme;

rejimlerinin uygulanması anlamına gelir.⁵⁵

2. "İthal eşyası" deyimi, şartlı muafiyet düzenlemelerine tabi tutulan eşya ile geri ödeme sisteminin uygulandığı dahilde işleme rejiminde, 118 inci maddede belirtilen işlemlere tabi tutularak serbest dolaşıma giren eşya anlamına gelir.

⁵⁴ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkrafta yer alan “Özel amaca yönelik” ibaresi “Nihai” şeklinde değiştirilmiştir.

⁵⁵ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Rejim” ibaresi “Şartlı muafiyet düzenlemesi” ve aynı fıkrafta yer alan “Düzenlemelerinin” ibaresi “rejimlerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

3. "Değişmemiş eşya" deyimi, dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimleri çerçevesinde hiçbir şekilde işçilik görmemiş ithal eşyası anlamına gelir.

Madde 80 – 1. Dahilde işleme ve hariçte işleme rejimleriyle ilgili usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁵⁶

2. Yararlanılacak rejime ilişkin özel hükümler saklı kalmak üzere, ekonomik etkili rejimlerin kullanımına ilişkin izinler ile 95 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen antrepo işletme izni;

a) İşlemlerin usulüne uygun olarak yürütülmesi için gerekli taahhütnamelerin ve teminatların verilmesi,

b) Gümrük idarelerinin, rejimi denetim altında tutabilmesi veya izleyebilmesi için yapması gereken idari düzenlemelerin, söz konusu rejimden hedeflenen ekonomik amaçlarla orantılı olması,

halinde verilir.

Madde 81– 1. İlgili rejimin kullanılmasına ilişkin şartlar verilen izinde belirtilir. İzin hak sahibi, iznin verilmesinden sonra ortaya çıkan ve iznin devamını veya içeriğini etkileyebilecek her türlü gelişmeleri ilgili mercilere bildirmek zorundadır.

2. Eşyanın bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulması, söz konusu eşya için tahakkuk edebilecek her türlü gümrük vergilerine karşılık teminat verilmesi şartına bağlıdır.

3. **(Ek: 18/6/2009-5911/17 md.)** Şartlı muafiyet düzenlemelerine tabi tutulan eşyadan elde edilen ve tabi olduğu rejim hükümleri uyarınca özel ekonomik değer taşıdığı tespit edilen eşya, aynı rejime tabi tutulmuş sayılır.

Madde 82 – Ekonomik etkili bir şartlı muafiyet düzenlemesi, bu düzenlemeye tabi tutulmakta olan eşyaya veya eşdeğer eşyaya ya da işlenmiş ürünlere, gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanım tayin edildiği takdirde sona erer.

Gümrük idareleri, bir rejimin öngörülen şartlar altında sona ermemiş olduğu hallerde, Onbirinci Kısımındaki cezai hükümlere göre işlem yaparlar.

Madde 83 – Ekonomik etkili bir gümrük rejimi hak sahibinin hak ve yükümlülükleri, yönetmelikle belirlenen usul ve esaslara göre, söz konusu rejimden yararlanma koşullarını taşıyan kişilere devredilebilir. Yeni haksahibi bu hakkı, aynı koşulları taşıyan diğer kişilere de devredebilir.

B. Transit Rejimi

1. Genel Hükümler

Madde 84 – **(Ek: 18/6/2009-5911/18 md.)**

⁵⁶ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

1. Transit rejimi;
 - a) İthalat vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmayan serbest dolaşıma girmemiş,
 - b) İhracatla ilgili gümrük işlemleri tamamlanmış, eşyanın, gümrük gözetimi altında Türkiye Gümrük Bölgesi içindeki bir noktadan diğerine taşınmasına uygulanır.
2. Gümrük idareleri, transit rejimine tabi tutulan eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi içinde;
 - a) Yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye,
 - b) Yabancı bir ülkeden Türkiye'ye,
 - c) Türkiye'den yabancı bir ülkeye,
 - d) Bir iç gümrük idaresinden diğer bir iç gümrük idaresine, taşınmasına izin verir.
3. Transit rejimine tabi eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde taşınması;
 - a) Transit rejimi beyanı kapsamında,
 - b) TIR karnesi kapsamında,
 - c) Transit belgesi olarak kullanılan ATA karnesi kapsamında,
 - d) Kuvvetlerin Statüsüne Dair Kuzey Atlantik Anlaşmasına Taraf Devletler Arasındaki Sözleşme ile öngörülen form 302 kapsamında,
 - e) Posta kolileri dâhil olmak üzere posta yoluyla,
 - f) Yönetmelik ile belirlenecek hallerde, demiryolu ile taşımada CIM Taşıma Belgesi, büyük konteynerler ile taşımada TR Transfer Notu, havayolu ve denizyolu ile taşımada eşya manifestosu kapsamında, yapılır.
4. a) Transit rejimine tabi tutulan eşya ve gerekli belgeler, rejimi düzenleyen hükümlere uygun olarak varış gümrük idaresine sunulduğunda, transit rejimi sona erer.
 - b) Hareket gümrük idaresindeki bilgi ve belgeler ile varış gümrük idaresindeki bilgi ve belgelerin karşılaştırılması sonucunda, transit rejiminin usulüne uygun olarak sonlandırıldığıının belirlenmesi halinde rejim ibra edilir.
5. Transit rejiminin uygulanmasında ekonomik etkili bir gümrük rejimine tabi eşyanın taşınmasına ilişkin olarak Müsteşarlıkça belirlenecek özel hükümler saklıdır. Müsteşarlık, transit eşyanın cinsine, niteliğine ve taşımanın özelliğine göre veya Türkiye'nin uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde, bu Bölümdeki madde hükümlerine bağlı kalmaksızın transit rejimine ilişkin düzenlemeler yapılması konusunda yetkilidir.

II. Özel Hükümler

Madde 85 – (Değişik: 18/6/2009-5911/19 md.)

1. Transit eşyası için tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödenmesini sağlamak üzere teminat verilmesi zorunludur. Ancak;
 - a) Havayoluyla,
 - b) Boru hattıyla,

c) Demiryoluyla,

d) Denizyoluyla,

yapılan taşımalar için, yönetmelikle belirlenen haller dışında teminat aranmaz.

2. Teminat:

a) Tek bir transit işlemi için bireysel teminat,

b) Müsteşarlık tarafından izin verilmesi halinde, birden fazla transit işlemi için kapsamlı teminat, şekillerinde olabilir.

3. İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen izin sadece;

a) Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik olan,

b) Transit rejimini düzenli olarak kullanan veya gümrük idaresince bu rejime ilişkin yükümlülüklerini yerine getirebileceği belirlenen,

c) Gümrük veya vergi mevzuatını yönetmelikte belirlenen surette ihlal etmemiş olan, kişilere verilir.

4. Güvenilirlik standartlarına sahip oldukları gümrük idaresince belirlenen kişilere indirilmiş tutarda kapsamlı teminat veya teminattan vazgeçme izni verilebilir. İndirilmiş tutarda kapsamlı teminat veya teminattan vazgeçme izni için ayrıca;

a) Belirli bir sürede transit rejiminin doğru kullanımı,

b) Gümrük idareleri ile işbirliği,

c) Anılan kişilerin taahhütlerini yerine getirebilecek mali güce sahip olduklarını kanıtlaması,

gerekir. Bu fıkra kapsamında verilen izin ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

5. Dördüncü fıkraya göre verilen teminattan vazgeçme izni, Müsteşarlıkça yüksek risk içerdiği belirlenen eşyanın transit işlemlerinde uygulanmaz.

6. Müsteşarlık;

a) Özel durumlarda istisnai önlem olarak dördüncü fıkra hükümleri doğrultusundaki indirilmiş tutarda kapsamlı teminat uygulamasını,

b) Büyük ölçekli kaçakçılığa konu olabilecek eşya için kapsamlı teminat uygulamasını, geçici olarak kaldırmaya yetkilidir.

Madde 86⁵⁷ – 1. Asıl sorumlu, eşyayı öngörülen süre içerisinde ve gümrük idareleri tarafından eşyanın ayniyetinin tespiti amacıyla alınan önlemlere uymak suretiyle, varış gümrük idaresine sağlam ve noksansız olarak sunmak ve transit rejimine ilişkin hükümlere uymakla yükümlüdür.

2. Asıl sorumlunun birinci fıkrada belirtilen yükümlülükleri saklı kalmak üzere, transit

⁵⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “Transit rejimi hak sahibi olan kişiler;” ibaresi “Asıl sorumlu;”; birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “varış yeri gümrük idaresine” ibareleri “varış gümrük idaresine”; ikinci fıkrasında yer alan “1 inci fıkrada belirtilen kişilerin” ibaresi “Asıl sorumlunun birinci fıkrada belirtilen” şeklinde değiştirilmiştir.

rejimine göre taşındığını bilerek eşyayı kabul eden taşıyıcı veya alıcı da eşyayı öngörülen süre içerisinde ve gümrük idareleri tarafından eşyanın ayniyetinin tespiti amacıyla alınan tedbirlere uymak suretiyle, varış gümrük idaresine sağlam ve noksansız olarak sunmakla yükümlüdür.

3. **(Ek:24/10/2019-7190/2 md.)** 183 ve 184 üncü maddeler kapsamında bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, asıl sorumlu, transit rejimine tabi tutulan eşya ile ilgili olarak gümrük idaresine karşı mali olarak sorumludur. 5607 sayılı Kanun uyarınca gümrük idaresince işlem yapıldığı hâllerde, asıl sorumlunun sorumluluğunun belirlenmesinde fiilin işlenmesinde dahlinin olup olmadığı hususu dikkate alınır.

Madde 87 – 1. Transit rejiminin işleyişine ilişkin usul ve esaslar ile istisnalar yönetmelikle belirlenir.

2. Transit rejimine konu olan eşyanın, gümrük gözetimi altındaki antrepolarda veya gümrük idarelerince eşya konulmasına izin verilen yerlerde bir süre kalması veya bir taşıttan diğer bir taşıta aktarılması mümkündür.

III. Transite İlişkin Gümrük İşlemleri

Madde 88⁵⁸ – 1. Transit rejimine tabi eşya, şüphe veya ihbar durumları hariç olmak üzere, varış gümrük idaresine kadar muayene edilmeksizin ve gerektiğinde mühür altına alınarak veya memur eşliğinde sevk edilir.

2. Antrepolardan veya gümrük idarelerince konulmasına izin verilen diğer yerlerden transit rejimi kapsamında taşınan eşya, gerek görülmesi halinde muayene edilir. Transit rejimi kapsamında taşınacak eşyanın muayenesi 61 ila 70 inci madde hükümlerine göre yapılır. Bu madde uyarınca yapılacak gümrük muayenesinde, asıl sorumlu, temsilcisi veya eşyanın taşınmasından sorumlu kişiler de bulunabilir.

Madde 89 – Bu Kanunun 55 inci maddesinin 2 nci, 56 ncı maddesinin 1 inci fıkralarında belirtilen hallerde, transit rejimi kapsamında taşınan eşyanın gümrük muayenesine tabi tutulması, teminat alınması, eşyanın memur eşliğinde sevk veya diğer önlemler alınması hususlarında düzenleme yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.

Madde 90 – Türkiye karasularından geçen ve hakkında ihbar bulunan veya şüphe edilen transit eşya yüklü gemilerin ambar kapakları veya bu gibi eşya konulan diğer yerleri, gümrük idarelerince mühür altına alınabilir. Bu gemilere memur eşlik ettirilebilir veya gemiler seyir halinde iken dış gözetim altında tutulabilir.

Yukarıda belirtilen önlemler, gemilerin Türkiye karasularından çıkışı üzerine kaldırılır.

⁵⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan birinci fıkrasında yer alan “varış veya çıkış gümrük idaresine” ibaresi “varış gümrük idaresine”; ikinci fıkrasında yer alan “Gümrük vergileri teminata bağlanmak suretiyle bu rejim kapsamında” ibaresi “Transit rejimi kapsamında”; “rejim hak sahibi” ibaresi “asıl sorumlu” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 91 – Türkiye Gümrük Bölgesinde karayolu ile transit eşya taşıyan taşıtların transit süreleri, izleyecekleri yollar, kontrol noktaları ve konaklama yerleri ile ilgili olarak düzenlemeler yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.

Madde 92 – 1. Transit eşya taşıyan seyir halindeki bir taşıtın beklenmeyen haller veya mücbir sebeplerle yoluna devam edemediği durumlarda, bu husus gecikmeksizin en yakın gümrük idaresine bildirilir.

Transit eşyanın, söz konusu taşıttan diğer bir taşıta aktarılması gümrük idarelerinin gözetimi altında yapılarak, bu durum bir tutanakla belgelendirilir.

2. **(Değişik: 18/6/2009-5911/20 md.)** Türkiye Gümrük Bölgesi içinde transit halindeki eşyanın beklenmeyen haller veya mücbir sebeplerle telef veya kaybının kanıtlanması halinde, gümrük vergileri aranmaz.

C. Gümrük Antrepo Rejimi

Madde 93 – 1. Gümrük antrepo rejimi;

a) İthalat vergilerine ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmamış ve serbest dolaşıma girmemiş eşyanın,

b) Gümrük antrepasına alınması halinde ihracata ilişkin önlemlerden yararlanabilecek serbest dolaşımda bulunan eşyanın,⁵⁹

Bir gümrük antrepasına konulmasına ilişkin hükümleri belirler.

2. Antrepo işleticisi, gümrük antreposu işletmesine izin verilen kişidir.

Kullanıcı, eşyanın antrepo rejimi beyanında bulunan kişi veya bu kişinin hak ve yükümlülüklerinin devredildiği kişidir.

3. Gümrük antreposu, gümrük gözetimi altında bulunan eşyanın konulması amacıyla kurulan ve kuruluşunda aranılacak koşulları ve nitelikleri yönetmelikle belirlenen yerdir.

4. 1 inci fıkrada belirtilen eşyanın gümrük antreposu olmayan, ancak gümrük idaresince antrepo addedilen bir yere konularak antrepo rejimi hükümlerine tabi tutulabileceği haller, yönetmelikle belirlenir.

Madde 94 –1. Gümrük antreposu, genel antrepo veya özel antrepo olabilir.

a) Genel Antrepolar, eşyanın konulması için herkes tarafından kullanılabilen;

b) Özel Antrepolar, yalnız antrepo işleticisine ait eşyanın konulması amacıyla kurulan; Gümrük antrepolarıdır.

2. Parlayıcı ve patlayıcı veya bir arada bulundukları eşya için tehlikeli olan veya korunmaları özel düzenek ve yapılara gerek gösteren eşya, ancak bu niteliklerine uygun genel veya özel antrepolara konulabilir. Bu tür eşya bir liste halinde yönetmelikle belirlenir.

⁵⁹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “ihraç eşyasının” ibaresi “serbest dolaşımda bulunan eşyanın” şeklinde değiştirilmiştir.

3. Serbest dolaşımda olmayan eşyanın sergilendiği fuar ve sergiler de (...) ⁶⁰ antrepo sayılır.

Madde 95 – 1. (Değişik: 18/6/2009-5911/21 md.) Gümrük antrepoları ile gümrük kapılarında eşya satışı yapmak üzere özel antrepo statüsünde mağaza ve bunların depolarının açılması ve işletilmesine izin vermeye Müsteşarlık yetkilidir. İznin verilmesine, bu iznin geçici veya sürekli geri alınmasına, faaliyet, belge ve kayıt düzenine ilişkin usul ve esaslar ile eşya alabilecek kişiler ve bu kişilere satılabilecek eşyanın cins ve miktarı yönetmelikle belirlenir.

2. Gümrük antreposu işletmek isteyen kişiler, izin verilmesi için gerekli bilgileri ihtiva eden ve özellikle antrepoculuğa ekonomik yönden ihtiyaç bulunduğunu belirten yazılı bir talepte bulunmak zorundadır. Gümrük antrepusunun işletilmesine ilişkin şartlar verilen izinde gösterilir.

3. İzin, yalnızca Türkiye'de yerleşik kişilere verilir.

4. Antrepo işleticisinin hak ve yükümlülükleri, Gümrük Müsteşarlığının izni ile başka bir kişiye devredilebilir.

Madde 96 – Antrepo işleticisi;

a) Gümrük antreposunda bulunduğu süre içerisinde eşyanın gümrük gözetimi altında bulunmasını sağlamaktan,

b) Gümrük antrepo rejimi kapsamında eşyanın muhafaza edilmesiyle ilgili yükümlülükleri yerine getirmekten,

c) İzinde belirtilen özel şartlara uymaktan, sorumludur.

Madde 97 – 1. Bir genel antrepo işletilmesi için izin verildiğinde, antrepo veya eşyanın özelliklerine göre 96 ncı maddenin bir istisnası olarak, aynı maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen yükümlülüklerin münhasıran kullanıcıya ait olduğu, işletme izninde belirtilebilir. ⁶¹

2. Kullanıcı, eşyanın antrepo rejimine tabi tutulmasına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmekten her halükarda sorumludur.

Madde 98 – 81 inci maddenin 2 nci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, gümrük idareleri, antrepo işleticisinden 96 ncı maddede belirtilen sorumluluklarla ilgili olarak yönetmelikle belirlenen esaslar çerçevesinde bir teminat ister.

Ancak, fuar ve sergilere konulan veya ithalat vergilerinden muaf olan yahut ihraç edilmek üzere antrepolara konulan eşya için teminat aranmaz.

Teminat alınmış olsa bile, gümrük işlemlerine başlanmadan ve bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan, antrepolardan kısmen veya tamamen eşya çıkartılamaz.

⁶⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 68 inci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “özel” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

⁶¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “doğrudan” ibaresi “münhasıran” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 99 – Antrepo rejimine tabi tutulan eşya, gümrük antreposuna konuldukları tarihte işletici tarafından kayıtlara geçirilir. Gümrük idareleri tarafından işletilmeyen antrepolardaki tüm eşyanın antrepo kayıtları işletici tarafından tutulur. Bu kayıtlar her zaman gümrüğün denetlenmesine hazır halde bulundurulur. Söz konusu antrepo kayıtları ile 100 üncü maddede belirtilen antrepo kayıtlarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madde 100 – (...) ⁶² ekonomik yönden bir ihtiyaç bulunması ve gümrük gözetiminin olumsuz etkilenmemesi koşuluyla; ⁶³

a) İhraç amacı dışında, serbest dolaşımda bulunan eşyanın gümrüklü antrepoya konulmasına,

b) Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, gümrüklü antreposunda dahilinde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine ilişkin hükümler çerçevesinde işçiliğe tabi tutulmasına,

Müsteşarlıkça belirlenecek şartlar altında izin verilebilir.

(Ek fıkra: 18/6/2009-5911/22 md.) Birinci fıkrada belirtilen durumlarda eşya, gümrük antrepo rejimine tabi değildir.

(Ek fıkra: 18/6/2009-5911/22 md.) Gümrük idareleri, birinci fıkrada belirtilen eşyanın 99 uncu maddede belirtilen şekilde antrepo kayıtlarına geçirilmesini zorunlu tutabilir.

Madde 101 – 1. Eşyanın antrepo rejimi altında kalış süresi sınırsızdır. Ancak, gümrük idarelerince gerek görülen hallerde, eşyaya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanım tayin edilmesi için bir süre belirlenebilir.

2. İhracata bağlı önlemlerden yararlanabilecek tarım ürünleri için Müsteşarlıkça özel süreler belirlenebilir.

Madde 102 – 1. İthal eşyası, iyi korunmaları, görünüşlerinin veya pazarlama kalitelerinin geliştirilmesi ya da dağıtım veya yeniden satışa hazırlanmaları yönünden yönetmelikle belirlenen mutat elleçleme işlemlerine tabi tutulabilir.

Piyasa düzeninin aksamadan işleyişini sağlamak amacıyla tarım ürünlerinin antrepolarda tabi tutulacağı elleçleme işlemleri Müsteşarlıkça sınırlandırılabilir.

2. İhracata bağlı önlemlerden yararlanabilecek ve antrepo rejimine tabi tutulmuş tarım ürünlerine uygulanacak elleçleme işlemleri yönetmelikle belirlenir.

3. Bu maddede belirtilen elleçleme işlemleri, gümrük idarelerinin izniyle yapılabilir.

Madde 103 – 1. Antrepo rejimine tabi tutulan eşya, gümrük idarelerinden izin alınmak

⁶² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 68 inci maddesiyle; bu fıkroda yer alan “Gümrük antrepo rejimine tabi tutulmamakla birlikte,” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

⁶³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkranın (a) bendinde yer alan “gümrük antrepo tesislerine” ibaresi “gümrüklü antrepoya”, (b) bendinde yer alan “gümrük antrepo tesislerinde” ibaresi “gümrüklü antreposunda” şeklinde değiştirilmiştir.

şartıyla geçici olarak gümrük antreposundan çıkarılabilir.

Eşya gümrük antreposu dışında bulunduğu süre içinde 102 nci maddede belirtilen şartlar altında elleçleme işlemlerine tabi tutulabilir.

2. Antrepo rejimine tabi tutulmuş eşyanın bir gümrük antreposundan diğerine nakli, gümrük idarelerinin iznine bağlıdır.

Madde 104 – 1. İthal eşyası için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, eşyanın antrepo masrafları ile antrepoda kaldığı sürece muhafazası için yapılan masraflar, fiilen ödenen veya ödenecek fiyattan ayrı olarak gösterilmeleri şartıyla gümrük kıymetine dahil edilmez.

2. Söz konusu eşyanın 102 nci madde çerçevesinde elleçleme işlemlerine tabi tutulması halinde, eşyanın ithalat vergileri tutarının belirlenmesinde dikkate alınacak niteliği, gümrük kıymeti ve miktarı, beyan sahibinin talebi üzerine, 193 üncü maddede belirtilen tarihte, eşya söz konusu elleçleme işlemlerine tabi tutulmamış gibi tespit edilir. Ancak, bu hükümlere Müsteşarlıkça istisnalar getirilebilir.

3. Gümrük antrepo rejimine tabi tutulmuş ithal eşyasının 71 inci maddenin 1 inci fıkrasının (c) bendi hükmüne göre, gümrüğe sunulmaksızın ve beyannamesi verilmeden önce serbest dolaşıma girmek üzere teslim edildiği hallerde, gümrük vergileri, eşyanın antrepo rejimine tabi tutulduğu tarihte yürürlükte bulunan vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanarak hesaplanır. Bu hükmün uygulanması, eşyanın nitelik, gümrük kıymeti ve miktarı gibi vergilendirme unsurlarının, eşyanın antrepo rejimine tabi tutulduğu tarihte tespit edilmesi şartına bağlıdır.

Ancak, yükümlünün serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinde eşyanın bulunduğu hal ve niteliği ile diğer vergilendirme unsurlarına göre işlem yapılması yönünde talepte bulunması halinde, bu yönde işlem yapılır.

73 üncü maddeye göre eşyanın tesliminden sonra kontrol hükümleri saklıdır.

Madde 105 – 1. Genel ve özel antrepo işleticileri yıl sonunda antrepo mevcutlarına ilişkin bir listeyi gümrük idaresine verir. Her yıl, genel ve özel antrepolardaki eşya gümrük idaresince, işletici tarafından verilen liste gözönünde bulundurulmak suretiyle sayılır. Genel antrepolardaki eşyanın kısa sürede sayılamayacak kadar çok olması halinde, bunların gümrük idareleri tarafından

örnekleme yöntemiyle sayılması mümkündür.

2. Antrepolarda yapılan sayım sonucunda noksan çıkan eşyanın gümrük vergileri, duruma göre işletici veya kullanıcıdan tahsil edilir.

3. Yapılan sayım sonucunda fazla çıkan eşya kayıtlara alınır. Bu fazlalığın geçerli nedenlerden ileri geldiğine gümrük idaresince kanaat getirilmediği takdirde, söz konusu eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur.

Madde 106 – 1. İşleticiler ile 97 nci maddenin 1 inci fıkrasına göre kullanıcılar antrepolara konulan eşyanın, gümrük idaresince miktarı belirlenmiş ise bu miktardan, belirlenmemiş ise belgelerinde yazılı miktarlar üzerinden gümrük idaresine karşı sorumludur.

2. Eşyanın niteliğinden kaynaklanan kayıplar ve fireler ile gümrüğün kontrolü altında yapılan işleme faaliyeti sonucunda ortaya çıkan noksanlıklar ve antrepo işleticileri ile kullanıcıların kusur ve hatalarından ileri gelmediği gümrük idaresine kanıtlanan telef, kayıp ve çalınlmalar için gümrük vergileri aranmaz.⁶⁴

Eşya, gümrüklenmiş kıymeti üzerinden sigorta ettirilmiş ise noksan çıkan eşyanın vergileri sigorta ettirenden veya lehine sigorta ettirilenden alınır.

3. 1 inci veya 2 nci fıkralarda yazılı nedenler dışında kalan noksanlıklar kabul edilmez. Bunların vergi ve cezaları toplamından oluşan tutar, yerine göre işletici veya kullanıcıya tazmin ettirilir.

4. Nitelikleri itibariyle antrepolarda ve antrepolar arası taşımalarda fire veren eşya ile antrepolarda yapılmasına izin verilen elleçlemeden dolayı noksanlaşan eşyanın fire oranları ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Müsteşarlıkça belirlenir.

Madde 107 – Tarım politikası kapsamı eşya dâhil, Gümrük antrepo rejimine tabi tutulup ihracata ilişkin önlemlerden yararlanabilen serbest dolaşımda bulunan eşyanın, ihraç edilmesi veya bu Kanunda öngörülen gümrükçe onaylanmış diğer bir işlem ya da kullanıma tabi tutulması zorunludur.⁶⁵

D. Dahilde İşleme Rejimi

I. Genel Hükümler

Madde 108 – 1. Serbest dolaşımda olmayan eşya, işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılmasından sonra Türkiye Gümrük Bölgesinden yeniden ihraç edilmesi amacıyla, gümrük vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın ve vergileri teminata bağlanmak suretiyle, dahilde işleme rejimi kapsamında geçici olarak ithal edilebilir. Eşyanın işlem görmüş ürünler şeklinde ihracı halinde, teminat iade olunur. Eşyanın bu şekilde dahilde işleme rejiminden yararlanmasına şartlı muafiyet sistemi denir.

2. Serbest dolaşımda bulunan eşyanın işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılmasından sonra Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilmesi halinde, bu eşyanın serbest dolaşıma girişi esnasında tahsil edilmiş olan ithalat vergileri, dahilde işleme rejimi kapsamından geri verilir. Eşyanın bu şekilde dahilde işleme rejiminden yararlanmasına geri ödeme sistemi denir.

3. "İşleme faaliyetleri" deyimi;

a) Eşyanın montajı, kurulması ve diğer eşya ile birleştirilmesi dahil olmak üzere işçiliğe tabi tutulması,

b) Eşyanın işlenmesi,

c) Eşyanın yenilenmesi ve düzenli hale getirilmesi dahil olmak üzere tamir edilmesi,

d) İşleme sırasında tamamen veya kısmen tüketilseler dahi, işlem görmüş ürünler

⁶⁴ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “denetimi” ibaresi “kontrolü” şeklinde değiştirilmiştir.

⁶⁵ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu maddenin başına “Tarım politikası kapsamı eşya dâhil,” ibaresi eklenmiştir.

⁶⁶ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “ihraç eşyasının” ibaresi “serbest dolaşımda bulunan eşyanın” şeklinde değiştirilmiştir.

içinde bulunmayan ancak, bu ürünlerin üretilmesini sağlayan veya kolaylaştıran önceden belirlenmiş bazı eşyanın kullanılması, anlamına gelir.

4. "İşlem görmüş ürün" deyimi, işleme faaliyetleri sonucunda elde edilen tüm ürünler anlamına gelir.

5. "Asıl işlem görmüş ürün" deyimi, dahilde işleme rejimi kapsamında elde edilmesi amaçlanan ürün anlamına gelir.

6. "İkincil işlem görmüş ürün" deyimi, işleme faaliyetleri sonucunda elde edilen asıl işlem görmüş ürün dışındaki ürünler anlamına gelir.

7. "Eşdeğer eşya" deyimi, işlem görmüş ürünlerin imali için ithal eşyasının yerine kullanılan serbest dolaşımda bulunan eşya anlamına gelir.

8. "Verimlilik oranı" deyimi, belirli miktardaki ithal eşyasının işlenmesi sonucunda elde edilen işlem görmüş ürünlerin miktarı veya yüzde oranı anlamına gelir.

Madde 109 – İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edilmesine veya eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ithal eşyasının serbest dolaşıma girmesinden önce Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesine izin verilebilir. Eşdeğer eşya kullanımına kolaylaştırma, yasaklama veya kısıtlama getirebilir.⁶⁷

Eşdeğer eşyanın, ithal eşyası ile aynı özellik ve aynı nitelikleri taşıması gerekir. Ancak, belirlenecek özel hallerde eşdeğer eşyanın ithal eşyasından daha kaliteli veya daha ileri bir imalat aşamasında olmasına izin verilebilir.

İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edilmesi durumunda, gümrük işlemlerinde ithal eşyası eşdeğer eşya, eşdeğer eşya ise ithal eşya olarak değerlendirilir.

Henüz ithal edilmemiş eşyanın yerine ihracat vergilerine tabi eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracı halinde, ithal eşyasının süresi içinde ithal edilmesine karşılık olarak izin hak sahibinden, ihracat vergileri kadar teminat alınır.

II. İzin Verilmesi

Madde 110 – 1. Dahilde işleme izni, 80 inci madde çerçevesinde, işleme faaliyetlerini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine verilebilir.

2. Dahilde işleme izni sadece;

a) Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere,

b) 108 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d) bendinde belirtilen eşyanın kullanımı hariç, ithal eşyasının işlem görmüş ürünler içerisinde mevcudiyetinin veya 109 uncu madde kapsamında eşdeğer eşya için konulmuş koşullara uyulduğunun tespit edilebildiği hallerde,

c) Türkiye Gümrük Bölgesindeki üreticilerin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmemesi şartıyla, dahilde işleme rejiminin işlem görmüş ürünlerin ihracı veya yeniden ihracı için en iyi imkanların yaratılmasına yardımcı olduğu hallerde,

⁶⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "Eşdeğer eşya kullanımına" ibaresinden sonra gelmek üzere "kolaylaştırma," ibaresi eklenmiştir.

verilebilir.

(Ek cümle: 18/6/2009-5911/23 md.) (c) bendinde belirtilen halleri belirlemeye Cumhurbaşkanını yetkilidir.⁶⁸

3. Ticari nitelikte olmayan dahilde işleme amaçlı ithalat için Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik kişilere de izin verilmesi mümkündür.

III. Rejimin İşleyişi

Madde 111⁶⁹ – 1.İşlem görmüş ürünlerin ihracı veya yeniden ihracı ya da gümrükçe onaylanmış başka bir işleme tabi tutulması için gerekli süreler, işleme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve işlem görmüş ürünlerin elden çıkarılması için yeterli olacak şekilde belirlenir.

2. Süre, serbest dolaşımda bulunmayan eşya için dahilde işleme rejimine ilişkin iznin alındığı tarihten itibaren işlemeye başlar ve bitimin rastladığı ayın son günü sona erer. **(Ek cümle: 18/6/2009-5911/24 md.)** İzin sahibi tarafından ileri sürülen haklı gerekçelere bağlı olarak ek süre verilebilir.Bu süre ve ek süreler, Cumhurbaşkanını Kararıyla belirlenir.

3. İthal eşyasının ithalindenönce eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracı halinde, ithal eşyasının rejim beyanı için gereken süre Cumhurbaşkanınca belirlenir. Bu süre, ilgili eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünler için ihracat beyannamesinin tescil tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Madde 112 – 1.Bir dahilde işleme izni kapsamı eşyanın verimlilik oranı veya gerekli olduğunda bu oranın belirlenme yöntemi, işleme faaliyetinin gerçekleştiği ya da gerçekleşeceği koşullar gözönünde bulundurularak belirlenir.

2. İlgili kuruluşların görüşleri alınarak hesaplanan standart verimlilik oranları, asli nitelikleri itibariyle aynı özelliklere sahip eşya kullanılmak şartıyla aynı kalitede işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ile sonuçlanan ve belirli teknik koşullar altında yürütülen işleme faaliyetlerine ilişkin, doğruluğu önceden belirlenmiş verilere göre tespit edilir.

Madde 113 – Değişmemiş eşyanın veya işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girmiş sayılacağı durum ve koşullar serbest dolaşıma giriş rejimi hükümleri çerçevesinde belirlenir.

Madde 114 – 1. Dahilde işleme rejimi kapsamında bir gümrük yükümlülüğünün doğması halinde, 115 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gümrük vergileri, ithal eşyasının dahilde işleme rejimine ilişkin beyannamenin tescil tarihindeki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları gözönünde bulundurularak hesaplanır.

⁶⁸ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkrafta yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

⁶⁹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

2. İthal eşyası, dahilde işleme rejimine ilişkin beyannamenin tescil tarihinde, tarife kotaları ve tarife tavanları çerçevesinde tercihli tarife uygulamasından yararlanabilir durumda ise söz konusu eşyanın bu tercihli tarifeden yararlanabilmesi, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil edildiği tarihte de mevcut tercihli tarifenin yürürlükte olmasına bağlıdır.

Madde 115⁷⁰ – 1. İlgili kuruluşların görüşleri alınarak yönetmelikle belirlenen listede yer alan işleme faaliyetleri sonucunda, asıl işlem görmüş ürünlerle birlikte söz konusu listede belirtilen ikincil işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ve bu ikincil ürünlerin serbest dolaşıma sokulması halinde ithalat vergileri; asıl işlem görmüş ürünün ihraç edilen kısmı oranında ikincil işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girişine ilişkin beyannamenin tescil tarihindeki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları esas alınarak hesaplanır. Ancak, izin hak sahibi, bu ürünlere ilişkin vergilerin 114 üncü maddede belirtilen usule göre tahakkukunu talep edebilir.

Tarım politikası çerçevesinde bir vergiye konu olan işlem görmüş ürünlerin vergiye tabi tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁷¹

2. Bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulan ya da serbest bölgeye konulan işlem görmüş ürünlerin ithalat vergileri, söz konusu şartlı muafiyet düzenlemesinin öngördüğü ya da serbest bölgelere ilişkin hükümlerin öngördüğü şekilde hesaplanır.

Ancak, işlem görmüş ürünlerin, gümrük kontrolü altında işleme rejimi dışında, yukarda düzenlenen gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanım şekillerinden birine tabi tutulduğu hallerde, uygulanacak vergi 114 üncü madde uyarınca hesaplanan miktardan az olamaz.

İlgili kişi, verginin 114 üncü maddede belirtilen usule göre hesaplanmasını isteyebilir.

3. İthal eşyasının, gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulduğu hallerde, işlem görmüş ürünler söz konusu rejim çerçevesinde vergiye tabi tutulur.

4. Söz konusu ithal eşyası için amaca yönelik özel kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranının uygulanmasının öngörüldüğü hallerde, bu uygulamadan işlem görmüş ürünler de yararlandırılır.

5. Söz konusu ithal eşyasının 167 nci madde uyarınca ithalat vergilerinden muaf olduğu hallerde, işlem görmüş ürünler de bu muafiyetten yararlandırılır.

IV. Türkiye Gümrük Bölgesi Dışında İşleme Faaliyetleri

Madde 116 – 1.(Değişik: 18/6/2009-5911/25 md.) Gerekli iznin alınması şartıyla, işlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın tamamı veya bir kısmı, hariçte işleme rejimi

⁷⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “a)”, “b)”, “c)”, “d)” ve “e)” olarak yer alan fıkra işaretleri sırasıyla “1.”, “2.”, “3.”, “4.” ve “5.” ve aynı maddenin mevcut (d) fıkrasında yer alan “özel amaca yönelik nihai” ibaresi “amaca yönelik özel” şeklinde değiştirilmiştir.

⁷¹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 126 ncı maddesiyle bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

hükümleri çerçevesinde daha ileri düzeyde işlenmek üzere veya ayniyetinin tespit edilebilir olması şartıyla sergilenmek ya da tamir amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına geçici olarak ihraç edilebilir.

2. Yeniden ithal edilen ürünler için bir gümrük yükümlülüğünün doğması halinde, ithalat vergileri;

a) 1 inci fıkrada belirtilen işlem görmüş ürünler veya değişmemişeşya için 114 ve 115 inci maddeler uyarınca,

b) Türkiye Gümrük Bölgesi dışında işlendikten sonra yeniden ithal edilen ürünler için hariçte işleme rejimi hükümleri uyarınca, hesaplanır.

V. Geri Ödeme Sisteminden Yararlanma

Madde 117 – (Değişik: 18/6/2009-5911/26 md.)

1. Geri ödeme sisteminden her eşya yararlanabilir. Ancak, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında;

a) İthalat miktar kısıtlamasına tabi olan,

b) Kota kapsamında tarife önlemleri uygulanan,

c) Tarım politikası çerçevesinde ithalat veya ihracat lisansı veya sertifikası ibrazını gerektiren,

d) İşlem görmüş ürün için ihracat iadesi veya vergisi mevcut, eşya için geri ödeme sistemi uygulanmaz.

2. Birinci fıkrada yer alan hükümlere ek olarak, işlem görmüş ürünlerin ihracat beyannamesinin tescili sırasında söz konusu ürünler için tarım politikası çerçevesinde ithal veya ihraç lisansının veya sertifikasının ibrazı gerekiyorsa ya da bu ürünler için ihracat geri ödemesi veya vergisi konulmuş ise, geri ödeme sisteminde ithalat vergileri iade edilmez.

Madde 118 – Dahilde işleme rejimine tabi tutulacak ithal eşyasına ilişkin serbest dolaşıma giriş beyannamesinde, eşyanın geri ödeme sistemi kapsamında olduğu belirtilir ve izne ilişkin bilgiler beyanname üzerinde gösterilir. Ayrıca, söz konusu izin belgesinin bir örneği beyannameye eklenir.

Madde 119 – Dahilde işleme rejiminde geri ödeme sisteminin uygulandığı hallerde;

a) Eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ithal eşyasının serbest dolaşıma girmesinden önce Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi hükmü,

b) İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edildiği durumlarda, gümrük işlemlerinde ithal eşyasının eşdeğer eşya, eşdeğer eşyanın ise ithal eşyası gibi değerlendirilmesi hükmü,

c) Henüz ithal edilmemiş eşyanın yerine ihracat vergilerine tabi eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracı halinde, ithal eşyasının süresi içinde ithal edilmesine karşılık olarak izin hak sahibinden, ihracat vergileri kadar teminat alınması hükmü,

d) 111 inci maddenin üçüncü fıkrası, 113, 114 ve 122 nci madde ile 115 inci maddenin

birinci fıkrasının ikinci bendi ile üçüncü fıkrası hükümleri,⁷²⁷³
uygulanmaz.

Madde 120 – İşlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın hariçte işleme rejimi hükümleri çerçevesinde daha ileri düzeyde işlenmek üzere geçici ihracı, söz konusu ürünlerin tespit edilmiş süreler içinde Türkiye Gümrük Bölgesine yeniden ithal edilmemeleri hariç olmak üzere, 121 inci madde çerçevesinde bir ihracat olarak kabul edilmez.

Madde 121 – 1. İzin hak sahibi, geri ödeme sistemi çerçevesinde serbest dolaşıma giren ithal eşyasından elde edilmiş işlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın;

a) İhraç edildiklerini,

b) Daha sonra yeniden ihraç edilmek üzere transit rejimi, gümrük antrepo rejimi, geçici ithalat rejimi veya şartlı muafiyet sistemine tabi dahilde işleme rejimine tabi tutulduğunu,

c) Serbest bölgeye konulduğunu,

Belgelendirmek ve rejimin uygulanmasına ilişkin diğer tüm şartlara uyulmuş olmak kaydıyla, ithalat vergilerinin geri verilmesini veya kaldırılmasını isteyebilir.

2. İşlem görmüş ürünler veya değişmemiş eşya, 1 inci fıkranın (b) bendinde belirtilen gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulma bakımından, serbest dolaşımda olmayan eşya sayılır.

3. Geri ödeme başvurusunun yapılması için gereken süre ilgili Cumhurbaşkan Kararında belirtilir.⁷⁴

4. 115 inci maddenin ikinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, 1 inci fıkra hükümleri çerçevesinde bir gümrük rejimine tabi tutulan ya da serbest bölgeye konulan işlem görmüş ürünler veya değişmemiş eşya, yönetmelikle belirlenen esaslar dahilinde (...) ⁷⁵ serbest dolaşıma girebilir. Bu şekilde serbest dolaşıma sokulacak eşyanın gümrük vergileri tutarı, 1 inci fıkra hükmüne göre geri verilen veya kaldırılan vergi tutarı kadardır.⁷⁶

5. Geri verilecek veya kaldırılacak ithalat vergileri tutarının tespitinde, gerektiğinde 115 inci maddenin birinci fıkrasının birinci bendi hükmü uygulanır.⁷⁶

⁷² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu bendin başına “111 inci maddenin üçüncü fıkrası,” ibaresi eklenmiştir.

⁷³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “115 inci maddenin (a) bendinin ikinci alt bendi ile (c) bendi” ibaresi “115 inci maddenin birinci fıkrasının ikinci bendi ile üçüncü fıkrası” şeklinde değiştirilmiştir.

⁷⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 126 ncı maddesiyle bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

⁷⁵ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 68 inci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “yeniden” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

⁷⁶ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “115 inci maddenin (b) fıkrası” ibaresi “115 inci maddenin ikinci fıkrası”, aynı maddenin beşinci fıkrasında yer alan “115 inci maddenin (a) bendinin birinci alt bendi” ibaresi “115 inci maddenin birinci fıkrasının birinci bendi” şeklinde değiştirilmiştir.

VI. Diğer Hükümler

Madde 122 – Şartlı muafiyet sisteminin uygulandığı dahilde işleme rejiminde, ihrac olunan işlem görmüş ürünlerin ihracat vergilerine tabi eşdeğer eşyadan elde edilmesi durumunda, söz konusu eşdeğer eşya ihracat vergilerinden muaf tutulur.

E. Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi

Madde 123 – 1.Gümrük kontrolü altında işleme rejimi, serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin gümrük vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir. Elde edilen bu tür ürünler, işlenmiş ürün olarak adlandırılır.

2. Gümrük kontrolü altında işleme rejiminin uygulanabileceği durumların listesi ile bu rejim konusu eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimi dışında gümrükçe onaylanmış bir işlem ve kullanıma tabi tutulabileceği istisnai durumlar ve özel şartlar yönetmelikle belirlenir.⁷⁷

Madde 124 – 1.Gümrük kontrolü altında işleme izni, işleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir.

2. İzin, sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere;

a) İşlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu,

b) Eşyanın işlenmesinden sonra, rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine veya durumuna dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı,

c) Rejimin uygulanmasının, ithal eşyasının tabi olduğu menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı,

d) Türkiye'deki benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarını olumsuz etkilemeyen, bir işleme faaliyeti yaratma veya devam ettirme yönündeki ekonomik amaçlara uyulduğu,

hallerde verilir.

(Ek cümle: 18/6/2009-5911/27 md.) (d) bendinde belirtilen ekonomik şartların yerine getirildiği ya da yerine getirilmiş addedildiği haller yönetmelikle belirlenir.

Madde 125 – Gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin süreler, rejimin ibrası ve verimlilik oranları, 111 ve 112 nci maddelerdeki esaslar çerçevesinde yönetmelikle belirlenir.⁷⁸

⁷⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu fıkrafta yer alan “durumların listesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile bu rejim konusu eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimi dışında gümrükçe onaylanmış bir işlem ve kullanıma tabi tutulabileceği istisnai durumlar ve özel şartlar” ibaresi eklenmiştir.

⁷⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu maddede yer alan “süreler” ibaresinden sonra gelmek üzere “, rejimin ibrası” ibaresi eklenmiştir.

Madde 126 – Değişmemiş eşyaya veya izinde öngörülen işlemin ara aşamalarından birinde bulunan ürünlere ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergileri tutarı, ithal eşyasının bu rejime ilişkin beyannamenin tescili sırasında yürürlükte bulunan vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak belirlenir.

Madde 127 – 1. Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan ithal eşyasının, tercihli bir tarife uygulanmasından yararlanabildiği ve aynı tercihli tarife uygulamasının serbest dolaşıma giren aynı nitelikteki işlenmiş ürünlere de uygulanabildiği hallerde, işlenmiş ürünlerin tabi olduğu ithalat vergileri, söz konusu tercihli tarife çerçevesinde belirlenmiş vergi oranına göre hesaplanır.

2. Tercihli tarife uygulamasının, tarife kotaları veya tarife tavanlarına tabi olması halinde, işlenmiş ürünler için 1 inci fıkrada belirtilen vergi oranının uygulanması, söz konusu tercihli tarifenin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında ithal eşyasına uygulanabilmesi koşuluna bağlıdır. Serbest dolaşıma giren işlenmiş ürünlerin imalatında fiilen kullanılan ithal eşyası miktarı, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında yürürlükte olan tarife kotaları ve tarife tavanları hesabına katılır. Bu durumda, işlenmiş ürünlerle aynı olan ürünler için açılmış tarife kotaları veya tavanlarının hesabına herhangi bir ilave yapılmaz.

F. Geçici İthalat Rejimi

Madde 128 – Geçici ithalat rejimi, serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ithalat vergilerinden tamamen ya da kısmen muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, Türkiye Gümrük Bölgesi içinde kullanılması ve bu kullanım sırasındaki olağan yıpranma dışında, herhangi bir değişikliğe uğramaksızın yeniden ihracına olanak sağlayan hükümlerin uygulandığı rejimdir.

Madde 129 – 1. Geçici ithalat izni, eşyayı kullanan veya kullandıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir.

2. İthal eşyası ile ilgili ayniyet tespitinin mümkün olmadığı hallerde, geçici ithalat rejiminin kullanılmasına izin verilmez. Ancak, eşyanın veya yapılacak işin niteliği itibarıyla, ayniyet tespiti ile ilgili önlemlerin alınmamasına rejimin kötüye kullanılmasına sebep olmayacağı hallerde, gümrük idareleri vergilerin tümünü teminata bağlamak suretiyle, geçici ithalat rejiminin kullanılmasına izin verebilirler.

Madde 130 – 1. İthal eşyasının yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulması için gerekli süreler, izin verilen kullanımın amacına uygun olacak şekilde Müsteşarlıkça belirlenir.

2. 131 inci madde uyarınca tespit edilecek özel süreler saklı kalmak üzere, eşyanın geçici ithalat rejimi altında kalma süresi azami yirmidört ay olarak belirlenir. Bununla birlikte, gümrük idareleri ilgili kişinin de kabul etmesiyle daha kısa süreler saptayabilir.

3. Ancak, istisnai hallerde ve ilgilinin talebi üzerine, 1 ve 2 nci fıkralarda belirtilen

sürelerin uzatılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madde 131 – İthal vergilerinden tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejiminin uygulanabileceği durumlar ve özel şartlar Cumhurbaşkanınca tespit edilir.⁷⁹

Madde 132 – 1.Mülkiyeti, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik bir kişiye ait olan ve 131 inci madde uyarınca konulmuş hükümlere tabi olmayan veya söz konusu hükümlere tabi olmakla birlikte, tam muafiyet suretiyle geçici ithalat iznine ilişkin hükümlerde öngörülen koşulları taşımayan eşyanın, kısmi muafiyet uygulanması suretiyle geçici ithalat rejiminden yararlanması mümkündür.

2. Kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejiminden yararlandırılmayacak eşyaya ilişkin liste Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁸⁰

Madde 133 – 1.Kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyadan her ay için alınacak ithalat vergileri, geçici ithalat rejimine ilişkin beyannamenin tescil tarihinde, söz konusu eşyanın serbest dolaşıma girmiş olması halinde alınacak vergiler tutarının %3'ü olarak tespit edilir.

Söz konusu vergiler eşyanın bu rejimden yararlandığı her ay için alınır ve bir aydan daha az süreler tam ay olarak değerlendirilir.

2. Alınacak ithalat vergileri tutarı, uygulanacak faizler hariç olmak üzere, söz konusu eşyanın geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu tarihte serbest dolaşıma girmesi halinde alınacak vergileri aşamaz.

3. Geçici ithalat rejiminden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin 83 üncü madde uyarınca devri halinde, yeni hak sahibi rejime ilişkin kalan süreyi 130 uncu maddenin 3 üncü fıkrası hükmü saklı kalmak üzere kullanabilir.

4. 3 üncü fıkarda belirtilen devir işleminin aynı ay içerisinde, rejimi kısmi muafiyetle kullanmasına izin verilmiş iki kişi arasında gerçekleştirilmesi halinde, ilk hak sahibi söz konusu ayın tamamı için tahakkuk eden ithalat vergileri tutarını ödemekle yükümlüdür.

Madde 134 – 1. İthal eşyası için gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergilerinin tutarı, geçici ithalat rejimine ilişkin beyanda bulunduğu tarihte söz konusu eşyaya ait vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden tespit edilir. Ancak, tam muafiyet suretiyle geçici ithal edilen eşya ile ilgili olarak gümrük yükümlülüğü doğması halinde, 193 üncü maddede belirtilen tarihte söz konusu eşyaya ilişkin vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları esas alınır.

2. Kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat hükümleri dışında herhangi bir nedenle ithal eşyası için gümrük yükümlülüğü doğması halinde, 1 inci fıkra uyarınca hesaplanan vergi tutarından 133 üncü madde hükümlerine göre ödenen vergi miktarı düşülür.

⁷⁹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkarda yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibareleri “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

⁸⁰ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkarda yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibareleri “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

G. Hariçte İşleme Rejimi

I. Genel Hükümler

Madde 135 – 1. Hariçte işleme rejimi, 144 ila 148 inci maddelerde öngörülen standart değişim sistemine ilişkin hükümler ile 116 ncı madde hükmü saklı kalmak üzere, serbest dolaşımdaki eşyanın hariçte işleme faaliyetlerine tabi tutulmak üzere Türkiye Gümrük Bölgesinden geçici olarak ihracı ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin ithal vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

2. Serbest dolaşımdaki eşyanın geçici ihracı halinde, söz konusu eşyaya Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışı için öngörülen ihracat vergileri, ticaret politikası önlemleri ve diğer işlemler uygulanır.

3. Bu rejimde geçen;

- a) "Geçici ihracat eşyası"deyimi, hariçte işleme rejimine tabi tutulan eşya,
- b) "İşleme faaliyetleri"deyimi, 108 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde düzenlenen faaliyetler,
- c) "İşlem görmüş ürünler"deyimi, işleme faaliyetleri sonucu elde edilen bütün ürünler,
- d) "Verimlilik oranı" deyimi, belirli miktardaki geçici ihracat eşyasının işlenmesi sonucunda elde edilen işlem görmüş ürünlerin miktarı veya yüzde oranı, anlamına gelir.

Madde 136 – Hariçte işleme rejimi;

a) İhracı, ödenmiş ithalat vergilerinin geri verilmesine veya teminata bağlanmış ithalat vergilerinin kaldırılmasına yol açan,

b) İhracından önce, nihai kullanımları nedeniyle tam muafiyet suretiyle serbest dolaşıma giren ve bu muafiyetin tanınması için gerekli koşulları taşımaya devam eden,

c) İhracı, ihracat vergi iadesini gerektiren veya ihracı nedeniyle tarım politikası çerçevesinde vergi idaresi dışında bir mali avantaj sağlanan,

Serbest dolaşımdaki eşyaya uygulanmaz.

(b) bendinin istisnaları yönetmelikle belirlenir.

II. İznin Verilmesi

Madde 137 – 1.Hariçte işleme izni, talep üzerine,80 inci madde çerçevesinde işleme faaliyetini yaptıracak kişiye verilebilir.

2. Ancak, rejimin uygulanmasının, ithal edilen işlem görmüş ürünlerin aynısını veya benzerini üreten Türkiye'deki üreticilerin temel çıkarlarını olumsuz etkilemeksizin ihraç eşyasının satışını teşvik etmesi ve işleme faaliyetinin Türk menşeli eşya ile Türkiye dışında elde edilen eşyanın birleştirilmesiyle oluşan işlem görmüş ürün olarak ithal edilmesi halinde, hariçte işleme izni işleme faaliyetini yaptıracak kişi dışında başka bir kişiye de verilebilir.

Madde 138 – Hariçte işleme izni;

- a) Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere,
- b) İşlem görmüş ürünlerin geçici ihracat eşyasının işlenmesi sonucu elde edildiğinin

tesbiti mümkün olan hallerde,

c) Talep edilen iznin; Türkiye'deki üreticilerin temel ekonomik çıkarlarına ciddi bir zarar verecek durumda olmadığı hallerde, verilir.

(b) bendinde istisna getirilecek haller ve bu istisnaların uygulanmasına ilişkin şartlar ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararında belirtilir.⁸¹

III. Rejimin İşleyişi

Madde 139 – 1. İşlem görmüş ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesine yeniden ithal edilmeleri için gereken süre verilen izinde belirtilir. İzin hak sahibinin talebinin uygun bulunması halinde, bu süre uzatılabilir.

2. Faaliyetin verimlilik oranı veya bu oranın belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararında belirtilir.⁸¹

Madde 140 – 1. 135 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet, yalnızca işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyanının, izin hak sahibi veya izin hak sahibinin onayı alınmış ve izin koşullarına uyulmuş olmak kaydı ile Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bir başka kişi adına ya da hesabına yapılması halinde tanınabilir.

2. Hariçte işleme rejimine ilişkin şartlar veya yükümlülüklerden birine uyulmadığı takdirde, 135 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulaması yapılmaz. Ancak, bu durumun, söz konusu rejimin doğru işleyişine önemli bir etkisinin olmadığına tesbit edilmesi halinde, ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulaması yapılır.

Madde 141 – 1. 135 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ithalat vergileri, işlem görmüş ürünlere ait ithalat vergileri tutarından, geçici ihracat eşyasına en son işleme faaliyetine tabi tutulduğu ülkeden aynı tarihte ithal edilse idi uygulanacak olan ithalat vergileri tutarının indirilmesi suretiyle hesaplanır.

2. 1 inci fıkra uyarınca indirilecek tutarın hesaplanmasında geçici ihracat eşyasının, hariçte işleme rejimine ilişkin beyannamenin tescili tarihindeki miktar ve niteliği ile işlem görmüş ürünlerin yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin beyannamenin tescili tarihinde uygulanabilir diğer vergilendirme unsurları dikkate alınır.

İşlem görmüş ürünlerin gümrük kıymetinin belirlenmesinde 27 nci maddenin 1 inci fıkrasının (b) bendinin (i) alt bendi dikkate alınır. Kıymetin bu şekilde belirlenememesi durumunda, işlem görmüş ürünlerin gümrük kıymeti ile makul bir yöntemle belirlenen işleme masrafları arasındaki fark, geçici ihracat eşyasının kıymetini oluşturur.

Bununla birlikte;

⁸¹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkralarda yer alan "Bakanlar Kurulu" ibareleri "Cumhurbaşkanı" şeklinde ve "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

a) Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenecek giderler, indirilecek tutarın hesaplanmasında dikkate alınmaz.⁸¹

b) Hariçte işleme rejimine tabi tutulmadan önce geçici ihracat eşyasının nihai kullanımı nedeniyle indirimli bir oranda serbest dolaşıma girdiği ve bu indirimli oranın tanınması için gerekli koşulların yürürlükte kalmaya devam ettiği hallerde indirilecek tutar, eşyanın serbest dolaşıma ilk girişi sırasında hesaplanan gerçek ithalat vergileri tutarıdır.

3. Geçici ihracat eşyasının, nihai kullanım amacıyla serbest dolaşıma girişi sırasında indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanabildiği hallerde, bu eşyaya en son işleme faaliyetinin gerçekleştiği ülkede de nihai kullanıma uygun işçilik görmesi koşuluyla, söz konusu indirimli veya sıfır vergi oranı uygulanır.

4. İşlem görmüş ürünlerin 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d) veya (e) bentleri çerçevesinde tercihli bir tarife uygulamasından yararlanması ve bu tarifenin geçici ihracat eşyası ile aynı tarife pozisyonundaki eşya için de geçerli olması halinde, 1 inci fıkra uyarınca indirilecek tutarın hesaplanmasında dikkate alınacak vergi oranı, söz konusu tercihli tarifenin uygulanabilmesi için gerekli koşullara uygun geçici ihracat eşyasına uygulanması gereken orandır.

5. **(Ek: 18/6/2009-5911/28 md.)** Birinci fıkra hükümlerine istisna olarak hariçte işleme rejimini müteakip eşyaya serbest dolaşıma giriş rejiminin uygulanacağı durumlar ve buna ilişkin özel şartlar Cumhurbaşkanınca belirlenir. Söz konusu eşyanın vergilendirilmesinde hariçte işleme rejimi kapsamında yapılan işleme maliyeti esas alınır.⁸²

6. İki veya çok taraflı ticaret anlaşmaları çerçevesinde bazı işlem görmüş ürünler için konulmuş veya konulacak olan ithalat vergi muafiyeti içeren hükümler saklıdır.⁸³

Madde 142 – Tamir amacıyla geçici ihraç edilen eşya, tamiratın garanti nedeniyle sözleşmeye bağlı olarak veya kamuni bir yükümlülüğe dayanarak ya da bir imalat hatası nedeniyle, bedelsiz yapıldığının kanıtlanması halinde, serbest dolaşıma ithalat vergilerinden tam muaf olarak girer. Ancak, söz konusu eşyanın serbest dolaşıma ilk girişi sırasında kusurlu olduğunun dikkate alınarak işlem yapılmış olması halinde, bu hüküm uygulanmaz.

Madde 143 – Eşyanın tamir amacıyla geçici ihraç edildiği ve tamiratın bedel karşılığında yapıldığı hallerde, 135 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ithalat vergileri, gümrük kıymeti olarak tamir masraflarına eşit bir tutar dikkate alınarak, işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil edildiği tarihte, bu ürünlere uygulanacak vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden belirlenir. Ancak, izin hak sahibinin tamir masrafları dışında başka bir ödeme yapmamış olması ve bu ödemenin izin hak sahibi ile faaliyeti yapan kişi arasındaki ilişkiden etkilenmemesi gerekir.

⁸² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

⁸³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle; 141 inci maddeye dördüncü fıkradan sonra gelmek üzere beşinci fıkra eklenmiş ve mevcut beşinci fıkra altıncı fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

IV. Standart Değişim Sistemine Dayalı Hariçte İşleme

Madde 144 – 1. Hariçte işleme rejimine ilişkin önceki hükümlerin yanı sıra, bu madde ve 145 ila 148 inci madde hükümlerine göre ikame ürün olarak adlandırılan ithal eşyasının bir işlem görmüş ürün ile değiştirilmesi, standart değişim sistemi kapsamında mümkündür.

2. Tarım politikasına veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen ve özel düzenlemelere tabi eşya dışında kalan serbest dolaşımdaki eşyanın tamirinin söz konusu olduğu hallerde, gümrük idareleri standart değişim sisteminin uygulanmasına izin verirler.

3. 148 inci madde hükmü saklı kalmak üzere, işlem görmüş ürünlere uygulanan hükümler ikame ürünlere de uygulanır.

4. Gümrük Müsteşarlığınca, tespit edilen koşullar altında ve ithalat vergileri tutarını karşılayan bir teminat verilmesi halinde, ikame ürünlerin geçici ihracat eşyasının ihracatından önce ithal edilmelerine izin verilir.

Madde 145 – 1. İkame ürünlerin, tamirata konu olan geçici ihracat eşyası ile aynı tarife pozisyonuna girmesi, aynı ticari nitelikte ve aynı teknik özelliklere sahip olması gerekir.

2. Geçici ihracat eşyasının ihracattan önce kullanılmış olması halinde, ikame ürünlerin de yeni olmamaları ve kullanılmış olmaları gerekir.

3. **(Ek: 18/6/2009-5911/29 md.)** Standart değişim sisteminin uygulanmasına yukarıda belirtilen şartların yerine getirildiğine ilişkin bilgi ve belgelerin ibrazı halinde izin verilir.

Ancak, ikame ürünün satış sözleşmesindeki garanti hükümleri uyarınca veya kanuni bir yükümlülük ya da bir imalat hatası nedeniyle bedelsiz olarak verilmesi halinde, kullanılmış eşya yerine yeni eşya getirilebilir.

Madde 146 – İthalatın önceden yapıldığı durumda, ikame ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili tarihinden itibaren iki aylık süre içinde geçici ihracat eşyasının ihraç edilmesi gerekir.

Ancak, istisnai hallerde, söz konusu süre dolmadan ilgili kişinin talebi üzerine gümrük idareleri bu süreyi makul ölçüde uzatabilirler.

Madde 147 – İthalatın önceden yapıldığı durumda ve 141 inci maddenin uygulanması halinde, indirilecek tutar, geçici ihracat rejimine ilişkin beyannamenin tescili tarihinde geçici ihracat eşyasına uygulanabilir vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden belirlenir.

Madde 148 – Standart değişim çerçevesinde yürütülen işlemler, 137 nci maddenin 2 nci fıkrası ile 138 inci maddenin (b) bendi hükümlerine tabi değildir.

V. Diğer Hükümler

Madde 149 – Hariçte işleme rejimi çerçevesinde öngörülen usuller, tarife dışı ticaret

politikası önlemlerinin yürütülmesi amacıyla da uygulanabilirler.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM

İhracat Rejimi

Madde 150 – 1. İhracat rejimi, serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

İhracat, ticaret politikası önlemleri ve gerektiği takdirde ihracat vergileri de dahil olmak üzere çıkış işlemlerine ilişkin hükümlerin uygulanmasıyla gerçekleştirilir.

2. Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilecek eşya, ihracata ilişkin gümrük beyannamesi ile yetkili gümrük idaresine beyan edilir.

3. Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkacak eşyanın gümrük beyannamesine tabi olmayacağı hal ve şartlar yönetmelikle belirlenir.

4. Müsteşarlık, gerektiğinde ihraç eşyasının cinsine, niteliklerine ve ihracatın özelliğine göre ihracatın daha kolay yapılmasını sağlayacak usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Madde 151 – İhraç eşyası, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük kontrolünden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluyla fiilen ihraç edilmiş sayılır. Bu durumda, ihraç eşyası üzerindeki gümrük kontrolü sona erer.⁸⁴

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gümrükçe Onaylanmış Diğer İşlem veya Kullanım Şekilleri

BİRİNCİ AYIRIM

Serbest Bölgeler

A. Genel Hükümler

Madde 152 – Serbest bölgeler, Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber;

a) Serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin (...) ⁸⁵ uygulanması bakımından, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen;

b) Serbest dolaşımdaki eşyanın, bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı; yerlerdir.

⁸⁴ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “denetimi” ibaresi “kontrolü”; “denetiminden” ibaresi “kontrolünden” şeklinde değiştirilmiştir.

⁸⁵ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 68 inci maddesiyle; bu maddenin (a) bendinde yer alan “ve kambiyo mevzuatının” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 153⁸⁶ – 1. Serbest bölgelerin sınırları ile giriş ve çıkış noktaları gümrük idarelerinin gözetimine tabidir.

2. Bir serbest bölgeye giriş veya çıkış yapan kişiler ve nakil araçları gümrük idaresi tarafından kontrol edilir.

3. Gümrük idareleri, serbest bölgeye giren, burada kalan veya çıkan eşyayı muayene edebilirler. Muayenenin yapılmasını sağlamak üzere eşyaya giriş veya çıkışlarda eşlik etmesi gereken taşıma belgesinin bir nüshasının gümrük idaresine verilmesi veya tetkike hazır tutulması gerekir. Muayene gerektiği takdirde, eşya gümrük idarelerine sunulur.

4. **(Ek: 18/6/2009-5911/30 md.)** Gümrük idareleri, bu Kanunda yer alan hükümlere uyacağı hususunda ciddi şüphe uyandıran kişilerin serbest bölgeye girişine izin vermeyebilir.

B. Serbest Bölgelere Eşya Konulması

Madde 154 – Serbest dolaşımda olan veya olmayan her türlü eşya serbest bölgelere konulabilir. Ancak, parlayıcı ve patlayıcı veya bir arada bulundukları eşya için tehlikeli olan veya korunmaları özel düzenek veya yapılara gerek gösteren eşya serbest bölgelerdeki bu niteliklere uygun yerlere konulur.

Madde 155 – 1. 153 üncü maddenin 3 üncü fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, serbest bölgeye giren eşyanın gümrük idarelerine sunulmasına ve beyanname verilmesine gerek yoktur.

2. a) Serbest bölgeye girişiyle sona erecek olan bir gümrük rejimine tabi tutulan,

b) Bir serbest bölgeye ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılmasına ilişkin bir karardan sonra konulan,

c) Bir serbest bölgeye ihracat kaydıyla konulan,

d) **(Ek: 18/6/2009-5911/31 md.)** Bir serbest bölgeye doğrudan Türkiye Gümrük Bölgesi dışından gelen,

Eşyanın gümrük idarelerine sunulması ve gerekli gümrük işlemine tabi tutulması şarttır.

Ancak, (a) bendinde belirtilen gümrük rejimi hükümlerinin böyle bir zorunluluğu aramadığı hallerde, eşyanın gümrüğe sunulması gerekmez.

3. İhracat vergilerine veya ihracatla ilgili diğer hükümlere tabi olan eşyanın gümrük idarelerine bildirilmesi gerekir.

4. İlgilinin talebi üzerine, gümrük idareleri serbest bölgeye konulmuş eşyanın gümrük statüsünü onaylayan bir belge verebilirler.

C. Serbest Bölgelerin İşleyişi

Madde 156 – Eşyanın serbest bölgelerde kalabileceği süre sınırsızdır.

Madde 157 – 1. Bir serbest bölgeye konulmuş serbest dolaşımda olmayan eşya;

a) Serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında ve 161 inci maddede belirtilen koşullar

⁸⁶ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “denetimine” ibaresi “gözetimine” ve ikinci fıkrasında yer alan “muayenesine tabi tutulur” ibaresi “idaresi tarafından kontrol edilir” şeklinde değiştirilmiştir.

altında, serbest dolaşıma girebilir.

b) İzni gerek olmaksızın mutata elleçleme işlemlerine tabi tutulabilir.

c) Dahilde işleme rejimine tabi tutulabilir.

d) Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulabilir.

e) Geçici ithalat rejimine tabi tutulabilir.

f) 164 üncü maddeye göre gümrüğe terk edilebilir.

g) İlgili kişinin, gümrük idarelerince gerekli görülen tüm bilgileri vermesi şartıyla imha edilebilir.

Eşyanın (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen rejimlerden birine tabi tutulması halinde, serbest bölgelerin işletilmesine ve gümrük gözetimine ilişkin koşullar da gözönünde bulundurularak, ilgili rejimin gerektirdiği düzenlemeler yönetmelikle belirlenir.

2. Normal olarak ihracata bağlı olanaklardan yararlanan tarım politikası kapsamındaki eşya, yalnızca mutata elleçleme işlemine tabi tutulabilir. Bu işlemler izin alınmaksızın da yapılabilir.

Madde 158 – 1. 157 nci madde hükümleri uygulanmaksızın, serbest dolaşımda olmayan eşya ile 152 nci maddenin (b) bendinde belirtilen serbest dolaşımda olan eşya, serbest bölgelerde tüketilemez veya kullanılamazlar.⁸⁷

(Ek paragraf: 18/6/2009-5911/32 md.) Ancak,

a) Serbest bölgelerdeki tesislerin yapımında kullanılan,

b) Serbest bölgelerde bulunan tesislerde makina-teçhizat, demirbaşa kayıtlı eşya veya bunların parçası olarak kullanılan,

c) Serbest bölgelerde yerleşik gemi inşa faaliyetinde bulunanlara gemi inşasında kullanılmak üzere teslimi yapılan,

eşya, bu durumun tevsiki kaydıyla, bu hükmün dışındadır.

2. Yönetmelikle belirlenen teçhizat ve tedarik ürünlerine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla ve ilgili rejimde öngörülen hallerde 1 inci fıkra uygulaması, eşyanın serbest dolaşıma girişi veya geçici ithalata tabi tutulmasına ilişkin ithalat vergileri veya tarım politikası ya da ticaret politikası önlemlerinin uygulanmasını gerektirmemesi halinde, bu eşyanın kullanılmasına veya tüketilmesine engel oluşturmaz. Ancak, söz konusu eşyanın bir kota veya tarife tavanına tabi olması halinde, bu eşya ile ilgili olarak gümrük beyannamesi verilmesi zorunludur.

Madde 159 – 1. Serbest bölgelerde depolama, işçilik, işleme veya alım ve satım faaliyetlerinde bulunan kişiler tarafından, gümrük idarelerince kabul edilen forma uygun olarak envanter kayıtları tutulur. Eşya, söz konusu kişiye ait yere konulmasından sonra kırksekiz saat içinde envanter kayıtlarına geçirilir. Söz konusu envanter kayıtları, gümrük idarelerine eşyayı teşhis ve eşya hareketlerini izleme olanağını verecek şekilde tutulmak zorundadır.

⁸⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkrafta yer alan “160 ıncı” ibaresi “157 nci” şeklinde değiştirilmiştir.

2. Eşyanın serbest bölge içinde bir yerden bir yere aktarılması ile ilgili kayıtlar yetkili gümrük idaresinin incelemesine hazır bulundurulur. Bu uygulamada, eşyanın kısa süreli depolanması, aktarma işleminin bir parçası olarak kabul edilir.⁸⁸

3. **(Ek : 18/6/2009-5911/33 md.)** Bir serbest bölgeye doğrudan Türkiye Gümrük Bölgesi dışından gelen veya bir serbest bölgeden doğrudan Gümrük Bölgesinin dışına çıkan eşya için 35/A, 35/B ve 35/C ile 165/A, 165/B, 165/C ve 165/D maddelerine göre özet beyan verilir.

D. Eşyanın Serbest Bölgelerden Çıkışı

Madde 160 – (Değişik : 18/6/2009-5911/34 md.)

1. Mevzuatın aksini öngörmediği hallerde, bir serbest bölgeden çıkan eşya, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç veya yeniden ihraç edilebilir veya Türkiye Gümrük Bölgesinin bir başka yerine getirilebilir.

2. Bir serbest bölgeden Türkiye Gümrük Bölgesinin bir başka yerine getirilen eşya; serbest dolaşımda bulunması halinde 46 ila 50 nci madde hükümleri, serbest dolaşımda bulunmaması halinde ise 50 nci madde hükümleri dışında Üçüncü Kısım hükümlerine tabidir.

3. Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesini bir serbest bölgeden terk etmesi halinde Beşinci Kısım hükümlerine ilave olarak, ihracat, hariçte işleme, yeniden ihracat, şartlı muafiyet düzenlemeleri veya transite ilişkin hükümlere uyulması zorunludur.

Madde 161 – 1.Serbest dolaşımda olmayan eşya için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, bu eşyanın gümrük kıymetinin serbest bölgede kalış süreleri içinde depolanma ve muhafaza edilme masraflarını da içeren fiilen ödenmiş veya ödenecek fiyata dayandığı hallerde ve söz konusu masraflar bu fiyattan ayrı olarak gösterildiği takdirde, gümrük kıymetine dahil edilmez.

2. Serbest bölgede mutat elleçlemelere tabi tutulan eşyanın gümrük vergilerinin hesaplanmasında, söz konusueşyanın dikkate alınacak niteliği, gümrük kıymeti ve miktarı; beyan sahibinin talebi ve söz konusu elleçlemelerin yapılmasına izin verilmiş olması kaydıyla, bu eşyanın 193 üncü maddede belirtilen tarihte söz konusu elleçlemelere tabi tutulmamış gibi dikkate alınacak niteliği, gümrük kıymeti ve miktarıdır. Bu hükme Cumhurbaşkanınca istisna getirilebilir.⁸⁹

3. **(Ek : 18/6/2009-5911/35 md.)** Normal olarak ihracata bağlı imkânlardan yararlanan tarım politikası kapsamında yer alan serbest dolaşımda bulunan eşyanın serbest bölgeye konulması halinde, ilgili mevzuatta öngörülen bir işlem veya kullanıma tabi tutulması zorunludur.

4. **(Ek : 18/6/2009-5911/35 md.)** Üçüncü fıkrada belirtilen eşyanın Türkiye Gümrük

⁸⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “belgeler” ibaresi “kayıtlar” şeklinde değiştirilmiştir.

⁸⁹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

Bölgesinin bir başka yerine geri getirilmesi veya üçüncü fıkrada belirtilen bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması halinde gümrük idaresi ilgili mevzuat hükümlerine göre gerekli tedbirleri alır.

Madde 162 – 1.Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmesi veya geri gelmesi ya da bir gümrük rejimine tabi tutulması halinde, 155 inci maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen onay belgesi, eşyanın gümrük statüsünün tespitinde kanıt olarak kullanılır.

2. Onay belgesi ile veya başka yoldan eşyanın gümrük statüsünün kanıtlanamaması halinde, söz konusu eşya;

a) İhracat vergilerinin, ihracat lisanslarının veya ticaret politikası önlemlerinin uygulanması bakımından, serbest dolaşımında bulunan eşya,

b) Diğer tüm hallerde serbest dolaşımında olmayan eşya, olarak kabul edilir.

İKİNCİ AYIRIM

Yeniden İhracat, İmha ve Terk

Madde 163 – 1. Serbest dolaşımında olmayan eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinden yeniden ihracı mümkündür.

2. Ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere, eşyanın ihracı için öngörülen işlemler, gerektiğinde yeniden ihraç edilecek eşyaya da uygulanır.

Serbest dolaşımında olmayan eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinde ihracata ilişkin ticaret politikası önlemlerinin uygulanmayacağını öngören şartlı muafiyet içeren bir gümrük rejimine tabi tutulabileceği haller, yönetmelikle belirlenir.

Madde 164 – 1. Serbest dolaşımında olmayan eşyanın Hazineye hiçbir masraf getirmeyecek şekilde, gümrük idaresinin gözetiminde imhası veya gümrüğe terk edilmesi mümkündür.

2. İmha sonucunda çıkan artık ve atıklar, serbest dolaşımında olmayan eşya için öngörülen bir işlem veya kullanıma tabi tutulur. Söz konusu artık ve atıklar, 36 ncı maddenin 2 nci fıkrasında belirlenen işlemler tamamlanıncaya kadar gümrük gözetimi altında kalır.

Madde 165 – Müsteşarlıkça belirlenen haller saklı kalmak üzere, eşyanın imhası, gümrük idarelerine önceden bildirilir. Gümrük Müsteşarlığı, ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere eşyanın ihracı veya yeniden ihracına ilişkin işlemlerin veya önlemlerin gerektirdiği hallerde, yeniden ihracatı yasaklar. Türkiye Gümrük Bölgesinde bulundukları sırada ekonomik etkili bir gümrük rejimine tabi tutulan eşyanın yeniden ihraç edilmek istenmesi halinde 58 ila 71 inci maddeler çerçevesinde bir gümrük beyannamesinin verilmesi gerekir. Bu gibi hallerde, 150 nci maddenin 2 nci ve 4 üncü fıkraları uygulanır.⁹⁰

⁹⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci cümlesinde yer alan “yeniden ihracat veya imha,” ibaresi “eşyanın imhası” şeklinde değiştirilmiştir.

BEŞİNCİ KISIM

Türkiye Gümrük Bölgesinden Çıkan Eşya

Madde 165 /A – (Ek : 18/6/2009-5911/36 md.)

1. Türkiye Gümrük Bölgesinin kara suları veya hava sahasından gümrük bölgesi içinde durmaksızın geçen taşıt araçları ile taşınan eşya hariç olmak üzere, Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkacak eşya için gümrük beyannamesi ya da gümrük beyannamesi verilmesinin gerekmediği durumda özet beyan verilir.

2. Gümrük beyannamesinin veya özet beyanın ihracat gümrük idaresine, eşya Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkmadan önce ibraz edilme süresi, bu süreye getirilebilecek istisnalar ve bu süreye ilişkin değişiklikler, özet beyandan vazgeçilebilmesine dair şartlar, Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkan eşyanın gümrük beyannamesi veya özet beyana tabi olmadığı durum ve şartlar; özel durumlar ile belirli eşya trafiği, taşıma şekli ve yükümlü türleri ile özel güvenlik düzenlemelerinin öngörüldüğü uluslararası anlaşmalar dikkate alınarak yönetmelik ile düzenlenir.

Madde 165 /B – (Ek : 18/6/2009-5911/36 md.)

1. Türkiye Gümrük Bölgesini terk eden eşyanın gümrük beyannamesi verilmesini gerektiren gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması halinde, bu beyanname eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesinden önce ihracat gümrük idaresine verilir.

2. İhracat gümrük idaresinin çıkış gümrük idaresinden farklı olması halinde, ihracat gümrük idaresi, gerekli bilgileri derhal çıkış gümrük idaresine iletir veya elektronik ortamda erişimini sağlar.

3. Gümrük beyannamesi, 165/D maddesinde öngörülen özet beyanda bulunması gereken asgari bilgileri içerir.

4. Gümrük idarelerince, bilgisayar veri işleme tekniği kullanılmadan düzenlenen gümrük beyannameleri için, veri işleme tekniği kullanılarak hazırlanan gümrük beyannameleri ile aynı düzeyde risk yönetimi uygulanır.

Madde 165 /C – (Ek : 18/6/2009-5911/36 md.)

1. Türkiye Gümrük Bölgesini terk eden eşyanın gümrük beyannamesi verilmesini gerektirmeyen gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması halinde, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesinden önce çıkış gümrük idaresine özet beyan verilir.

2. Çıkış gümrük idaresine gerekli bilgilerin derhal iletilebildiği veya elektronik ortamda erişiminin sağlandığı hallerde, özet beyanın çıkış gümrük idaresinden başka bir gümrük idaresine verilmesine izin verilebilir.

3. Yükümlünün bilgisayar sistemindeki özet beyan bilgilerine erişilebilmesi halinde, Müsteşarlık, özet beyan yerine bir bildirimde bulunulmasını kabul edebilir.

Madde 165 /D – (Ek: 18/6/2009-5911/36 md.)

1. Özet beyanın şekli ve içeriği, öncelikle güvenlik ve emniyet amacı ile uluslararası

standartlar ve ticari uygulamalardan yararlanılarak risk analizi ve gümrük kontrollerinin etkin yapılabilmesi için gerekli bilgileri kapsayacak şekilde yönetmelik ile belirlenir.

2. Özet beyan veri işleme tekniği kullanılarak hazırlanır. Gerekli ayrıntıları içermesi halinde ticari bilgiler ile liman veya taşıma bilgileri kullanılabilir.

3. Müsteşarlık, istisnai durumlarda yazılı olarak düzenlenen özet beyanları, veri işleme tekniği kullanılarak hazırlanan özet beyanlar ile aynı düzeyde risk yönetimi uygulanmasına imkân verilmesi kaydıyla kabul edebilir.

4. Özet beyan;

a) Eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkaran veya Türkiye Gümrük Bölgesi dışına taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi,

b) Eşyayı yetkili gümrük idaresine sunabilen veya eşyanın sunulmasını sağlayan kişi,

c) Yukarıdaki bentlerde belirtilen kişilerin temsilcisi,

tarafından verilir.

5. Dördüncü fıkrada belirtilen kişilerin talep etmeleri halinde, özet beyanın verilmesinden sonra bir veya daha fazla bilginin değiştirilmesine gümrük idarelerince izin verilir. Ancak;

a) Özet beyanı veren kişiye eşyanın muayene edileceğinin bildirilmesinden,

b) Söz konusu bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden,

c) Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkarılmak üzere ilgisine teslim edilmesinden, sonra özet beyanda değişiklik yapılmasına izin verilmez.

Madde 166 – Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkan eşya, yürürlükteki hükümlere göre gümrük idareleri tarafından yapılan kontrollere tabi olup, bunlar önceden belirlenen yollardan ve gümrüğün gözetimi altında yurtdışı edilir.⁹¹

ALTINCI KISIM

Özellik Gösteren Faaliyetler

BİRİNCİ BÖLÜM

Gümrük Vergilerinden Muafiyet ve İstisna

Madde 167 – Aşağıda sayılan hallerde, serbest dolaşıma sokulacak eşya gümrük vergilerinden muaftır:

1. Cumhurbaşkanının zat ve ikametgahı için gelen eşya,

2. Mütakabiliyet esasına göre ithal edilen diplomatik eşya,

3. **(Değişik: 18/6/2009-5911/37 md.)** Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, kuvvet komutanlıkları, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün münhasıran asli görevleri ile Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin faaliyet alanı ve Müsteşarlığın kaçakçılıkla mücadele görevi ile ilgili olarak ithal edecekleri her türlü araç, gereç, silah, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ve bunların araştırma,

⁹¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “denetimlere” ibaresi “kontrollere” şeklinde değiştirilmiştir.

geliştirme, eğitim, üretim, modernizasyon ve yazılımı ile yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçalar, akaryakıt ve yağlar, hammadde, malzeme ile bedelsiz olarak dış kaynaklardan alınan yardım malzemesi,⁹²⁹³

4. **(Değişik: 18/6/2009-5911/37 md.)** Değeri 150 EURO'yu geçmeyen eşya,

5. **(Değişik: 18/6/2009-5911/37 md.)** Gerçek kişiler tarafından serbest dolaşıma sokulacak şahsi eşyadan;

a) Yerleşim yerlerini Türkiye Gümrük Bölgesine nakleden gerçek kişilere ait, alındığı tarihte üç yaşından büyük ol+mayan kullanılmış motorlu veya motorsuz özel nakil vasıtaları,

b) Yerleşim yerlerini Türkiye Gümrük Bölgesine nakleden gerçek kişilere ait her türlü kullanılmış ev eşyası,

c) Yerleşim yeri Türkiye'de olan bir Türk ile evlenerek veya evlenmek üzere Türkiye'ye gelen kişilere ait çeyiz eşyası,

d) Miras yoluyla intikal eden kişisel eşya,

e) Türkiye'ye öğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilere ilişkin eğitimle ilgili malzemeler ve eğitimle ilgili diğer ev eşyası,

f) Türkiye Gümrük Bölgesinden geçici olarak çıkan gerçek kişilerin geri getirdiği kullanılmış ev eşyası,

g) Yerleşim yeri Türkiye dışında olan gerçek kişilerin Türkiye'de satın aldıkları veya kiraladıkları konutlarında kullanılmak üzere geçici veya kesin olarak getirdikleri ev eşyası,

h) Yolcuların kendi kullanimlarına mahsus ticari mahiyette olmayan kişisel eşya,

6. **(Değişik: 18/6/2009-5911/37 md.)** Gerçek kişilerce serbest dolaşıma sokulacak diğer eşyadan;

a) Değeri 430 EURO'yu geçmemek üzere yolcuların beraberindeki hediyelik eşya,

b) Şeref nişanları veya ödülleri,

c) Uluslararası ilişkiler çerçevesinde alınan hediyeler,

7. **(Değişik: 18/6/2009-5911/37 md.)** Cumhurbaşkanınca belirlenecek kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından ticari gaye güdülmemek ve amacı doğrultusunda kullanılmak üzere ithal edilen eşyadan,⁹⁴

a) Eğitim, bilim ve kültürel amaçlı eşya ile bilimsel alet ve cihazlar,

b) Tıbbi teşhis, tedavi ve araştırma yapılmasına mahsus alet ve cihazlar,

c) Bilimsel araştırma amacına yönelik hayvanlar ile biyolojik veya kimyasal maddeler,

d) İnsan kaynaklı tedavi edici maddeler ile kan gruplama ve doku tipi ayırma belirteçleri,

e) İlaç özelliği olan ürünlerin kalite kontrolü amacına yönelik maddeler,

f) Ulusal araştırma geliştirme kurumları tarafından yürütülen veya desteklenen araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal edilen eşya,

8. Bir ticari faaliyetin yürütülmesi ile bağlantılı ithalat;

⁹² 24/10/2019 tarihli ve 7190 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle bu bende "Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı," ibaresinden sonra gelmek üzere "Savunma Sanayii Başkanlığı," ibaresi eklenmiştir.

⁹³ 30/6/2021 tarihli ve 7330 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle bu bende "asli görevleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin faaliyet alanı" ibaresi eklenmiştir.

⁹⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu bentte yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

a) İşyeri nakli suretiyle ithal edilen sermaye malları ve diğer malzemeler,
b) Türkiye Gümrük Bölgesinde faaliyette bulunan çiftçilerin, komşu ülkedeki mülklerinden elde ettikleri ürünler,

c) Komşu ülkelerdeki çiftçiler tarafından Türkiye Gümrük Bölgesindeki mülklerinde kullanılmak üzere getirilen, toprak ve ekinlerin işlenmesi amacıyla yönelik tohum, gübre ve diğer ürünler,

d) Ticari mahiyet arz etmeyen numuneler,

i - Önemli değeri olmayan numunelik eşya ve modeller,

ii - Basılı reklamcılık dökümanları ve reklamcılık amacıyla yönelik malzemeler,

iii - Bir ticari fuarda veya benzeri bir faaliyette kullanılan veya tüketilen ürünler,

e) İnceleme, analiz veya test amaçlı olarak ithal edilen eşya,

9. Ulaştırımacılıkta kullanılan eşya;

a) Taşıma sırasında eşyanın istifi ve korunması için yardımcı maddeler,

b) Canlı hayvanların nakli sırasında kullanılan kuru ot, yem ve yiyecek maddeleri ile ilaçları,

c) Ulaşım araçları ile özel konteynerlerde mevcut bulunan akaryakıt ve madeni yağları,

d) Deniz ve hava ulaşım araçlarına ait donatım ve işletme malzemesi,

e) **(Ek: 28/3/2013-6455/3 md.)** 1/7/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetlerinde bulunan hava yolu şirketlerinin bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal edilen hava taşıtları, motorları ve bunların aksam ve parçaları,

10. Bilgi materyali ithalatı;

a) Yayın hakları veya endüstriyel ve ticari patent haklarını koruyan örgütlere gönderilen eşya,

b) Turistik reklamcılık malzemeleri,

c) Ticari değeri olmayan çeşitli belge ve eşya,

11. Cenaze ve cenaze ile ilgili eşyanın ithali;

a) Savaş kurbanları anıtları ile mezarlıkların yapımı, bakımı ve süslenmesi amacıyla yönelik eşya,

b) Tabutlar, cenaze kül kapları ve süsleme niteliği olan cenaze levazımatı,

12. Diğer eşya;

a) Malül ve engellilerin kullanımına mahsus eşya,⁹⁵

b) **(Değişik: 18/6/2009-5911/37 md.)** Tabii afetler, tehlikeli ve salgın hastalıklar, büyük yangınlar, radyasyon ve hava kirliliği gibi önemli nitelikteki kimyasal ve teknolojik olaylar ile büyük nüfus hareketleri gibi kriz hallerinden zarar görenlere gönderilen eşya,

c) Türkiye'de düzenlenen uluslararası spor müsabakalarında kullanılmak üzere getirilen eczacılık ürünleri,

(Değişik ikinci fıkra: 18/6/2009-5911/37 md.) Birinci fıkranın (3) ila (12) numaralı bentlerinde yer alan eşyayı geliş süreleri dâhil tanımlamaya, bunların cins, nevi ve

⁹⁵ 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu alt bentte yer alan “sakatların” ibaresi “engellilerin” şeklinde değiştirilmiştir.

miktarlarını belirlemeye, muafiyet ve istisna uygulanacak tutarları sıfıra kadar indirmeye veya iki katına kadar çıkartmaya ve bu muafiyet ve istisnayı farklı eşya itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı uygulamaya ve ticari mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşyadan alınacak gümrük vergilerini göstermek üzere ilgili kanunlarda belirtilen hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.⁹⁶

İKİNCİ BÖLÜM

Geri Gelen Eşya

Madde 168 – 1. Serbest dolaşımda bulunan eşya, Türkiye Gümrük Bölgesinden veya Türkiye'nin anlaşmalarla dâhil olduğu gümrük birliği gümrük bölgelerinin diğer bir noktasından ihraç edildikten sonra üç yıl içinde yeniden serbest dolaşıma girmesi halinde ve beyan sahibinin talebi üzerine, ithalat vergilerinden muaf tutulur. Üç yıllık süre, beklenmeyen haller veya mücbir sebeplerle uzatılabilir.

Geri gelen eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinden veya Türkiye'nin anlaşmalarla dâhil olduğu gümrük birliği gümrük bölgelerinin diğer bir noktasından ihraç edilmeden önce, özel amaçlı kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma girmiş olduğu hallerde, eşyanın aynı amaca yönelik olarak tekrar serbest dolaşıma sokulmak istenmesi durumunda, bu eşyaya indirimli veya sıfır vergi oranı uygulanır. İthal amacının aynı olmaması halinde, söz konusu eşyaya uygulanacak ithalat vergileri tutarı, serbest dolaşıma ilk girişi sırasında alınmış tutar kadar indirilir. Ancak, serbest dolaşıma ilk girişi sırasında alınmış tutarın geri gelen eşyanın yeniden serbest dolaşıma girişi sırasında alınacak tutardan daha fazla olması halinde hiçbir iade yapılmaz.⁹⁷

2. 1 inci fıkrada belirtilen ithalat vergilerinden muafiyet;

a) Aynen ihraç edildiği durumda olması hali hariç, hariçte işleme rejimi çerçevesinde Türkiye Gümrük Bölgesinden veya Türkiye'nin anlaşmalarla dâhil olduğu gümrük birliği gümrük bölgelerinin diğer bir noktasından ihraç edilen eşyaya,⁹⁸

b) İhracı, bir dış ticaret önlemine konu olan eşyaya, tanınmaz.

(b) bendine istisna getirilmesine ilişkin hal ve şartlar Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁹⁶⁹⁷

Madde 169 – 168 inci maddede belirtilen ithalat vergilerinden muafiyet, geri gelen eşyanın ihracı sırasındaki ayniyeti değişmeden yeniden ithali halinde tanınır. Bu koşula istisna

⁹⁶ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkralarda yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde ve "Bakanlar Kurulunca" ibareleri "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

⁹⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasının ikinci paragrafında yer alan "nihai" ibaresi "özel amaçlı", ikinci fıkrasında yer alan "(b) fıkrasına" ibaresi "(b) bendine" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

⁹⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu bentte yer alan "Türkiye Gümrük Bölgesinden" ibarelerinden sonra gelmek üzere "veya Türkiye'nin anlaşmalarla dâhil olduğu gümrük birliği gümrük bölgelerinin diğer bir noktasından" ibaresi eklenmiştir.

getirilmesine ilişkin hal ve şartlar Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁹⁶

Madde 170 – 168 ve 169 uncu madde hükümleri, dahilde işleme rejiminin uygulanmasından sonra ihraç edilen ve sonra geri gelen işlem görmüş ürünlere de uygulanır. Aynı hüküm yeniden ihraç edilen işlem görmüş ürünler için de geçerlidir.

Bu gibi hallerde, eşyanın yeniden ihraç tarihi, serbest dolaşıma giriş tarihi olarak kabul edilir ve kanunen alınması gereken ithalat vergileri tutarı, dahilde işleme rejimi hükümlerine göre belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Deniz Balıkçılığı Ürünleri ve Denizden Çıkartılan Diğer Ürünler

Madde 171 – 18 inci maddenin 2 nci fıkrasının (f) bendi saklı kalmak kaydıyla, serbest dolaşıma giren;

a) Türkiye’de kayıtlı veya tescilli ve Türk bandırasını taşıyan gemilerin başka ülkelerin kara sularından çıkattığı deniz balıkçılığı ürünleri ve diğer deniz ürünleri,

b) (a) bendinde öngörülen koşulları taşıyan fabrika gemilerde, aynı fıkroda belirtilen ürünlerden elde edilen ürünler,⁹⁹

İthalat vergilerinden muaftır.

YEDİNCİ KISIM

Sınır Ticareti

Madde 172 – (Değişik: 26/6/2003-4910/1 md.)

Türkiye ile komşu ülkeler arasında coğrafi durum ve bölge ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılacak sınır ticaretinin kapsamını belirlemeye, sınır ticareti yapılacak sınır ticaret merkezlerinin kurulmasına ve buralardan yapılacak ihracat ve ithalatın usul ve esaslarını belirlemeye veya sınır ticareti yoluyla serbest dolaşıma girecek eşyadan alınacak vergileri göstermek üzere ilgili kanunlarda belirtilen azamî hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.¹⁰⁰

Sınır ticaret merkezleri, gümrük işlemlerinin yürütülmesinde Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi dışında addedilir.

Sınır ticaretine ilişkin gümrük işlemleri Müsteşarlıkça belirlenir.

SEKİZİNCİ KISIM

Diğer Gümrük İşlemleri

BİRİNCİ BÖLÜM

⁹⁹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “(a) fıkrasında” ibaresi “(a) bendinde” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁰⁰ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkroda yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

Posta Gümrük İşlemleri

Madde 173 – 1. Posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen, Türkiye’den gönderilen veya Türkiye’ye iade edilen eşya, posta çantaları ve koliler gümrük idaresinin kontrolüne ve muayenesine tabidir.¹⁰¹

İçinde eşya bulunmadığı anlaşılan mektuplar bu hükmün dışındadır.

2. Türkiye Gümrük Bölgesine gelen bütün posta çantaları ve koliler ilk giriş kapısından itibaren gümrük gözetimi altında posta idarelerine sevk edilir ve buralarda gümrük muayenesine tabi tutulur.

3. Türkiye Gümrük Bölgesinden gönderilecek posta çantaları ve koliler de gümrük kontrolüne tabi olup, bunların daha önce gümrükçe kontrol edildiğine ilişkin gümrük idarelerinin mühür veya diğer işaretlerinin bulunup bulunmadığı ve kapların sağlamlığı tespit edildikten sonra çıkış gümrüğünden, ihracına izin verilir.¹⁰²

4. Posta gönderilerine ait gümrük kontrolünün kapsamı ve yöntemi, Ulaştırma Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.¹⁰²

Madde 174 – Posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen veya Gümrük Bölgesinden giden eşya, 93 ile 107 nci maddelerde belirtilen hükümlere tabi genel antrepo sayılan yerlere, posta idaresinin sorumluluğu ve gümrük idaresinin gözetimi altında konulur. Eşyanın buralarda bekleme süresi, Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası posta anlaşmaları hükümlerine tabidir.

Madde 175 – 1. Posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen veya Türkiye’den gönderilecek olan ticari mahiyetteki eşya, 58 ile 71 inci madde hükümleri uyarınca gümrük idarelerine beyan edilir.

2. Ticari mahiyette olmayan eşyanın gümrük idaresine sunulması sırasında, ibraz edilen uluslararası kabul görmüş belgeler beyanname hükmünde olup, ayrıca beyanname aranmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Akaryakıt ve Kumanya ile ilgili Hükümler

Madde 176 – 1. Gemilerin, botların, diğer deniz taşıtlarının ve hava gemilerinin dış seferlerde kullanacakları yakıt ve yağları ile karaya çıkarılmamak şartıyla yurtdışından getirdikleri kumanyaları ithalat vergilerinden muaftır.

2. Antrepolarda bulunan ve henüz serbest dolaşıma girmemiş olan yakıt ve yağlar ile kumanyalar, transit hükümlerine göre 1 inci fıkrada belirtilen taşıtlara ve kaçakçılıkla mücadele

¹⁰¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “denetimine” ibaresi “kontrolüne” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁰² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan “denetlemesine” ibaresi “kontrolüne”, dördüncü fıkrasında yer alan “denetlemelerinin” ibaresi “kontrolünün” şeklinde değiştirilmiştir.

eden birimlerin kaçakçılıkla mücadele amacıyla kullandıkları deniz taşıtlarına verilir.¹⁰³

Serbest dolaşımda bulunan yakıt ve yağlar ile kumanyaların dış sefere çıkan gemi, bot ve diğer deniz taşıtları ile hava gemilerine verilmesi ihracat hükmündedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tasfiye Edilecek Eşyaya İlişkin İşlemler

Madde 177 – (Değişik: 18/6/2009-5911/38 md.)

1. Bu Kanunun;

a) 48 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre yolcu eşyasına mahsus gümrük ambarlarına konulan ve buralarda bekleme süresi dolan yolculara ait eşya,

b) 50 nci maddesine göre verilen süre içinde kendilerine gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayini için gerekli işlemlere başlanmamış eşya,

c) 57 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen eşya,

d) 66 ncı maddesinin beşinci fıkrasına göre tahlilden arta kalan ve ilgilisi tarafından bir ay içerisinde alınmayan numunelik eşya,

e) 70 inci maddesinin birinci fıkrasına göre beyannamesi tescil edilen ve süresi içinde işlemleri tamamlanmayan eşya,

f) 70 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre antrepoda bulunan eşya için gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesine ilişkin beyannamenin tescilinden sonra otuz gün içinde işlemleri bitirilmeyen eşya,

g) 101 inci maddesine göre belirlenen süreleri dolan eşya,

h) 105 inci maddesinin üçüncü fıkrasında ve 236 ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen antrepolarda veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerde yapılan sayım sonucunda fazla çıkan eşya,

ı) 164 üncü maddesine göre gümrüğe terk edilen eşya ile yönetmelikle belirlenen esaslar dâhilinde gümrüğe terk edilmiş sayılan eşya,

j) 174 üncü maddesine göre posta gönderileri ile gelen ve tasfiye edilebilecek duruma gelen eşya,

k) İlgili hükümlerine göre kanuni bekleme süreleri bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, çabuk bozulma ve telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraflı ve külfetli olan eşya,

l) **(Değişik:24/10/2019-7190/4 md.)** 235 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri, üçüncü fıkrası ve beşinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen eşya ile 237 nci maddesinin üçüncü ve altıncı fıkralarında belirtilen eşya,

m) Diğer mevzuatla bu Kanuna göre tasfiyesi öngörülen eşya,

178 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

2. **(Değişik: 28/3/2013-6455/4 md.)** Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca;

a) Tasfiye edilebilecek duruma gelen eşya,

¹⁰³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle; bu fıkrafta yer alan “taşıtlara” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kaçakçılıkla mücadele eden birimlerin kaçakçılıkla mücadele amacıyla kullandıkları deniz taşıtlarına” ibaresi eklenmiştir.

b) El konulan eşyanın mahkemesince sahibine iadesine karar verilmesi halinde, eşyanın teslim alınması için ilgisine yapılan tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde teslim alınmayan eşya,

178 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

3. **(Ek: 28/3/2013-6455/4 md.)**¹⁰⁴ Tasfiye edilmesine karar verilen eşyanın bulunmaması halinde, ithal eşyası için CIF, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile bunlara ilişkin gümrük vergileri tutarları tahsil edilir.

4. Yukarıdaki fıkralara göre tasfiyelik hale gelen eşyanın tespit ve tahakkuk belgeleri otuz gün içinde tasfiye idaresine intikal ettirilir. Tasfiye idaresi, tasfiyeye konu eşyayı otuz gün içinde teslim almakla mükelleftir.

Madde 178 – 177 nci maddede belirtilen eşya;

- a) İhale yoluyla satış suretiyle,
 - b) Yeniden ihraç amaçlı satış suretiyle,
 - c) Perakende satılmak suretiyle,
 - d) Kamu kuruluşları ile özel kanunla kurulmuş vakıf ve derneklere tahsis edilmek suretiyle,
 - e) İmha suretiyle,
 - f) **(Ek: 18/6/2009-5911/39 md.)** Özel yolla,
- Tasfiyeye tabi tutulur.

(Ek ikinci fıkra: 18/6/2009-5911/39 md.) Tasfiye idaresi; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünü alarak insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı bakımından gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

Tasfiyeye ilişkin usul ve esaslar (...) ¹⁰⁵ yönetmelikle belirlenir. ¹⁰⁶

Madde 179 – (Değişik : 18/6/2009-5911/40 md.)

1. 178 inci maddenin (a) bendine göre ihaleye çıkarılacak, (c) bendine göre perakende satılacak eşyanın, ihale ilanının yayımlandığı veya perakende satış kararının alındığı tarihe kadar, gümrük idaresine başvurularak bir gümrük rejimine tabi tutulması veya gümrük bölgesi dışına yeniden ihracı istenebilir.

İthal yasak veya kısıtlamaya tabi olması nedeniyle 178 inci maddenin (b) bendine göre yeniden ihraç amaçlı satış suretiyle tasfiyesi yapılacak eşyanın, ihale ilanının yayımlandığı veya perakende satış kararının alındığı tarihe kadar gümrük idaresine başvurularak gümrük bölgesi dışına yeniden ihracı istenebilir.

¹⁰⁴ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle, bu maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere üçüncü fıkra eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra dördüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

¹⁰⁵ 5/4/2007 tarihli ve 5622 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu arada yer alan "Maliye Bakanlığı ile Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça müştereken hazırlanacak bir" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

¹⁰⁶ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 39 uncu maddesiyle; bu fıkroda yer alan "tüzükle" ibaresi "yönetmelikle" olarak değiştirilmiştir.

(Değişik paragraf:24/10/2019-7190/5 md.) Ancak, yukarıdaki taleplerin kabulü, söz konusu eşyaya ait varsa cezalar ile ambarlama ve elleçleme giderleri ve diğer giderler ile eşyanın döviz cinsinden CIF değerinin %1'i, bu uygulamadan ikinci kez yararlanmak istenmesi hâlinde ise CIF değerinin %3'ü oranında bir tutarın ödenmesine bağlıdır. Başvurunun, eşyanın ihale ilanı yayımlandıktan veya perakende satış kararı alındıktan sonra ve satışının gerçekleşmesinden önce yapılması hâlinde bu taleplerin kabulü söz konusu eşyaya ait varsa cezalar ile ambarlama ve elleçleme giderleri ve diğer giderler ile eşyanın döviz cinsinden CIF değerinin %10'u oranında bir tutarın ödenmesine bağlıdır. Bunun dışındaki başvurular kabul edilmez.

2. **(Değişik:24/10/2019-7190/5 md.)** 177 nci maddenin birinci fıkrasının (c), (d), (ı), (l) ve (m) bentleri ile ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen eşya için birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Madde 180 – (Değişik : 18/6/2009-5911/41 md.)

1. **(Değişik: 28/3/2013-6455/5 md.)** 177 nci maddenin birinci fıkrasının (b), (e), (f), (g) ve (k) bentlerinde ve ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen eşyanın satış bedelinden sırasıyla;

- a) Hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar,
- b) Gümrük vergileri,
- c) Satış için yapılmış masraflar,
- d) Para cezaları,

ayrılarak hak sahiplerine dağıtılır. Bu bedellerin dağıtımından sonra artan para olursa, eşya sahipleri adına emanet hesabına alınır. Emanete alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde alınmayan para ile 177 nci maddenin birinci fıkrasının diğer bentlerinde belirtilen eşyanın satış bedelinden bu fıkradaki usule göre yapılacak dağıtımdan sonra kalan para Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesine irat kaydedilir.

2. 177 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen ve satış suretiyle tasfiye edilen eşya ve taşıtların satış bedelleri, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen taşıtlar için taşıtın muhafazası ve satışı için gerekli olan bütün giderler düşüldükten sonra, aynı Kanunun 16 ncı maddesindeki eşya ve taşıtlarda ise tamamı sahipleri adına emanet hesabına alınır. Bu tutarlar, eşya ile ilgili dava sonucunda iade kararı verilmesi halinde sahibine ödenir. **(Değişik son cümle: 28/3/2013-6455/5 md.)** Eşyanın sahibine iade edilmesine karar verilmesi halinde tasfiye edilen eşyanın gümrük vergileri iade edilmez, müsadere kararı verilmesi halinde satış bedeli Gümrük ve Ticaret Bakanlığı döner sermaye işletmesine irat kaydedilir.

3. **(Değişik: 28/3/2013-6455/5 md.)** Tasfiye edilen eşya ve taşıtın satış bedelinden alınacak gümrük vergileri, eşya için gümrük beyannamesi verilmiş ise beyannamenin tescil edildiği tarihte, kaçak eşya için kaçak eşya tespit tutanağının düzenlendiği tarihte, söz konusu tarihler bilinmiyorsa tespit ve tahakkuk belgesinin düzenlendiği tarihteki vergi oranlarına göre belirlenir.

4. **(Ek: 28/3/2013-6455/5 md.)** Üzerlerinde satılamaz, devredilemez, haciz, rehin, ipotek gibi şerhler bulunan taşıtların tasfiyesinde, bu şerhler ayrıca bir işleme gerek olmaksızın, tasfiye kararı alındığı tarihten itibaren kalkmış sayılarak varsa tescil kayıtları buna göre düzeltilir ve

tasfiyesi tamamlanarak birinci ve ikinci fıkra hükümleri çerçevesinde kalan para emanete alınır. Dava sonucunda taşıtın sahibine iadesine karar verilmesi halinde, şerhlere konu bedel ilgisine ödendikten sonra kalan tutar ikinci fıkra hükmü uyarınca sahibine ödenir.

5. **(Ek: 28/3/2013-6455/5 md.)** Bu Kanun kapsamında yapılacak tasfiye işlemlerinde 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz ve buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

6. **(Ek:24/10/2019-7190/6 md.)** Bu madde kapsamında emanete alınan tutarların iadesi için, sahibine iadesine ilişkin mahkeme kararının kesinleştiği, diğerlerinde ise emanete alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde yapılan başvurular kabul edilir.

DOKUZUNCU KISIM

Gümrük Yükümlülüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

Gümrük Yükümlülüğünün Doğması

Madde 181 – (Değişik: 18/6/2009-5911/42 md.)

1. İthalatta gümrük yükümlülüğü;

a) İthalat vergilerine tabi eşyanın serbest dolaşıma girişi,

b) İthalat vergilerine tabi eşyanın ithalat vergilerinden kısmi muafiyet suretiyle geçici ithali, için verilecek gümrük beyannamesinin tescil tarihinde başlar.

2. İthalatta gümrük yükümlülüğünde yükümlü, beyan sahibidir. Dolaylı temsil durumunda, hesabına gümrük beyanında bulunulan kişi de yükümlüdür. Dolaylı temsilde, temsilcinin yükümlülüğü, beyanda kullanılan verilerin yanlış olduğunu bildiği veya mesleği icabı ve mutata olarak bilmesi gerektiği durumlarla sınırlıdır. 188 inci, 190 ıncı ve 194 üncü maddeler uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü için de bu hüküm uygulanır.

3. Birinci fıkrada belirtilen rejimlerden biri için bulunulan beyanda kullanılan veriler, kanunen alınması gereken vergilerin tamamen veya kısmen tahsil edilememesine sebep olduğu takdirde, beyanın yapılabilmesi için bu verileri veren ve bu verilerin yanlış olduğunu bilen veya bilmesi gereken kişiler de gümrük vergilerinden sorumludur.

Madde 182 –1.İthalat vergilerine tabi eşyanın, bu Kanuna aykırı şekilde Türkiye Gümrük Bölgesine girmesi ya da bir serbest bölgede bulunan ithalat vergilerine tabi eşyanın bu Kanuna aykırı olarak Gümrük Bölgesinin başka bir yerine gitmesi hallerinde, gümrük yükümlülüğü doğar,

2. Gümrük yükümlülüğü, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine bu Kanuna aykırı olarak girişi tarihinde başlar.

3. Bu Kanun hükümlerine göre;

a) Eşyanın kanuna aykırı olarak girişini gerçekleştiren kişiler,

b) Eşyanın kanuna aykırı girişine iştirak eden ve girişin kanuna aykırı olduğunu bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler,

c) Sözkonusu eşyayı elde eden veya elinde bulunduran ve bu eşyayı elde ettiği veya aldığı sırada eşyanın kanuna aykırı olarak girdiğini bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler, Gümrük vergilerinden sorumludurlar.

Madde 183 – 1.Gümrük gözetimi altındaki ithalat vergilerine tabi eşyanın, kanuna aykırı olarak gümrük gözetimi dışına çıkarılması halinde gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü, eşyanın gümrük gözetiminden çıkarıldığı tarihte başlar.¹⁰⁷

3. Bu Kanun hükümlerine göre;

a) Eşyayı gümrük gözetiminden çıkaran kişiler,

b) Bu çıkarma işine iştirak eden ve eşyanın gümrük gözetiminden çıkarıldığını bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler,

c) Sözkonusu eşyayı elde eden veya elinde bulunduran ve bu eşyayı elde ettiği veya aldığı sırada gümrük gözetiminden çıkarıldığını bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler,

d) Eşyanın geçici depolanmasında veya tabi tutulmuş olduğu gümrük rejiminin kullanılmasından doğan yükümlülükleri yerine getirmesi gereken kişiler,

Gümrük vergilerinden sorumludurlar.

Madde 184 – 1.(Değişik: 18/6/2009-5911/43 md.) 1. 183 üncü maddede belirtilen haller dışında;

a) İthalat vergilerine tabi eşyanın geçici depolanmasından veya tabi tutulmuş olduğu gümrük rejiminin uygulanmasından doğan yükümlülüklerden birinin yerine getirilmemesi,

b) Eşyanın söz konusu gümrük rejimine tabi tutulmasına veya nihai kullanımı nedeniyle indirimli yahut sıfır ithalat vergi oranı uygulanmasına ilişkin koşullardan birine uyulmaması hallerinde ve bu fiillerin geçici depolamanın veya ilgili gümrük rejiminin yanlış uygulanması sonucunu yarattığının tespit edilmesi,

durumunda ithalat nedeniyle gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü;

a) 1 inci fıkranın (a) bendinde belirtilen hükmün yerine getirilememesinin bir gümrük yükümlülüğü doğurması halinde, bu tarihte,

b) Eşyanın sözkonusu gümrük rejimine tabi tutulmasına veya nihai kullanımı nedeniyle indirimli ya da sıfır ithalat vergi oranı uygulanmasına ilişkin bir koşula uyulmadığının sonradan tespiti halinde, ilgili rejime tabi tutulduğu tarihte,¹⁰⁸

başlar.

3. Yükümlü, ithalat vergilerine tabi eşyanın geçici depolanmasından veya tabi tutulduğu gümrük rejiminin uygulanmasından doğan yükümlülükleri yerine getirmesi gereken kişi ya da söz konusu rejime tabi tutulması için konulmuş koşullara uyması gereken kişidir.

¹⁰⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “doğar” ibaresi “başlar” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁰⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “özel amaçlı” ibaresi “nihai” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 185 – 1. Serbest bölgelerde bulunan ithalat vergilerine tabi eşyanın, bu Kanuna aykırı olarak tüketilmesi veya kullanılması halinde gümrük yükümlülüğü doğar.

Eşyanın kaybolması ve bu kaybın kanıtlanamaması halinde, eşya serbest bölgede tüketilmiş veya kullanılmış sayılır.

2. Gümrük yükümlülüğü, serbest bölgede bulunan eşyanın bu Kanuna aykırı olarak tüketildiği veya ilk kez kullanıldığı tarihte başlar.

3. Yükümlü, eşyayı tüketen veya kullanan; buna iştirak eden ve tüketimin veya kullanımın bu Kanuna aykırı olduğunu bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişilerdir.

Gümrük idarelerinin kaybolan eşyayı serbest bölgede tüketilmiş veya kullanılmış saydığı ve bu fıkranın uygulanmasına imkan bulunmadığı hallerde, eşyanın gümrük idarelerince bilinen en son kullanıcısı, gümrük vergilerini ödemekle yükümlü kişidir.

Madde 186 – 1. 182 nci madde ile 184 üncü maddenin 1 inci fıkrasının (a) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yükümlünün;

- a) 37 ila 40 ıncı madde hükümlerinden,
- b) Bir serbest bölgeden Türkiye'ye eşya sokulmasından,
- c) Eşyanın geçici depolanmasından,
- d) Eşyanın tabi tutulduğu gümrük rejiminin kullanılmasından,

Doğan yükümlülüklerini yerine getirememesinin eşyanın tahrip olmasının veya tekrar yerine konulamaması şeklinde kaybının, eşyanın özelliklerine bağlı bir nedenden veya beklenmeyen hal veya mücbir sebepten ya da gümrük idarelerinin izninden kaynaklandığını kanıtlaması halinde, ithalat nedeniyle gümrük yükümlülüğü doğmuş sayılmaz.

Eşyanın tekrar yerine konulamaz şekilde kaybı, bunun kullanılamaz hale gelmiş olmasını ifade eder. (...)¹⁰⁹

(...)¹⁰⁹

a) (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

b) (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

(...)¹⁰⁹

2. Nihai kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma giren eşyanın, gümrük idarelerinin izni ile ihraç veya yeniden ihraç edilmesi halinde de ithalat nedeni ile bir gümrük yükümlülüğü doğmuş sayılmaz.

¹⁰⁹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 68 inci maddesiyle; bu fıkarda yer alan “Gümrük idarelerinin izninden kaynaklanmayan hallerde, eşyanın telef olması veya kaybı, idarenin taraf olduğu mahkeme kararı ile kanıtlanır.

Ancak;

a) Suçüstü şeklindeki hırsızlıklar, hazırlık tahkikatı üzerine Cumhuriyet Savcılığınca verilen belge ile,
b) Hasar, telef veya kayıp herkesçe bilinen ve duyulan başka olaylar yüzünden olmuşsa o yerin en büyük mülki idare amiri tarafından verilecek belge ile,
kanıtlanır.” cümleleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 187¹¹⁰ – 1. nihai kullanım nedeni ile indirimli veya sıfır ithalat vergi oranından yararlanarak ithal edilen eşya için 186 ncı maddenin 1 inci fıkrası uyarınca, bir gümrük yükümlülüğünün doğmadığının kabulü halinde, söz konusu fıkra da belirtilen tahribattan kaynaklanan atık ve artıklar serbest dolaşımda olmayan eşya sayılır.

2. nihai kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma giren eşya için 183 ve 184 üncü madde uyarınca, gümrük vergileri tahakkuk ettiğinde, serbest dolaşıma giriş sırasında ödenen gümrük vergileri tutarı, tahakkuk eden gümrük vergileri tutarından indirilir. Bu hüküm, gerektiğinde bu tür eşyanın tahribi sonucu kalan atık ve artıklar için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda da uygulanır.

Madde 188 – 1. İhracat vergilerine tabi eşyanın bir gümrük beyannamesi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi halinde, gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü, söz konusu gümrük beyannamesinin tescili tarihinde başlar.

3. (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

Madde 189 – 1. İhracat vergilerine tabi eşyanın gümrük beyanında bulunulmaksızın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkartılması halinde gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü, söz konusu eşyanın fiilen Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıktığı tarihte başlar.

3. Söz konusu eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkaran, bu fiile iştirak eden, beyanda bulunulması gerektiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde bulunmayan kişiler, gümrük vergilerinden sorumludur.

Madde 190 – 1. Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihracat vergilerinden tam veya kısmi muafiyete tabi tutularak çıkmasına ilişkin hükümlere uyulmaması halinde, gümrük yükümlülüğü doğar.

2. a) İhracat vergilerinin tam veya kısmi muafiyete tabi tutularak, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına gönderilmesine izin verilen eşyanın gümrük yükümlülüğü, izin verilen yerden başka bir varış yerine ulaştığı tarihte başlar.

b) Gümrük idarelerinin (a) bendinde belirtilen tarihi tespit edememesi halinde, eşyanın söz konusu muafiyete hak kazanmasına ilişkin hükümlere uyulduğunu kanıtlayan bir belgenin ibrazı için rejim hak sahibine süre verilir. Söz konusu belgenin ibraz edilememesi halinde, verilen sürenin bittiği tarihte gümrük yükümlülüğü başlar.¹¹¹

3. (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

¹¹⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan “özel amaçlı” ibareleri “nihai” şeklinde değiştirilmiştir.

¹¹¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “doğar” ibaresi “başlar” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 191 – İthalat ve ihracat yasaklama veya kısıtlamaya tabi eşya için de 181 ila 185 ve 188 ila 190 ıncı maddelerde belirtilen gümrük yükümlülüğü doğar. Ancak, sahte paralar ile tıbbi ve bilimsel amaçlı kullanımları nedeniyle yetkili idareler tarafından (...) ¹¹² denetlenen ekonomik dolaşıma girmeyen narkotik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin Türkiye Gümrük Bölgesine kanuna aykırı olarak girmesi halinde, kaçakçılık ve diğer ceza koyan kanun hükümlerine göre işlem yapılacağından, gümrük yükümlülüğü doğmaz. Bununla birlikte, cezai hükümler koyan kanunlar gereğince, gümrük vergilerinin ceza tespitine esas olması veya cezai kovuşturmaların gümrük yükümlülüğünün varlığına bağlı olması hallerinde, gümrük yükümlülüğü doğmuş sayılır.

Madde 191/A – (Ek : 18/6/2009-5911/44 md.)

16 ncı, 77 nci, 135 inci ve 167 ila 170 inci maddelere uygun olarak eşyanın mahiyeti veya nihai kullanımı nedeniyle tercihli tarife uygulanmasının ya da ithalat veya ihracat vergilerinden tamamen veya kısmen muafiyetinin mümkün olduğu durumlarda söz konusu tercihli tarife veya vergi muafiyeti;

a) İlgili kişinin hileli bir davranış veya ihmalinin olmaması,

b) Tercihli tarife veya muafiyetin uygulanması için gerekli olan diğer şartların yerine getirildiğinin ilgili kişi tarafından ispat edilmesi,

şartıyla 182 ila 185 inci, 189 uncu veya 190 ıncı maddelere göre gümrük yükümlülüğü doğduğu hallerde de uygulanır.

Madde 192 – Aynı gümrük vergilerinin ödenmesinden birden çok yükümlünün sorumluluğu olduğu hallerde, bunlar söz konusu vergilerin ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

Madde 193 ¹¹³ – 1. Bu Kanunla konulmuş aksine hükümler ve 2 nci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir eşyaya uygulanacak ithalat veya ihracat vergileri tutarı, bu eşyaya ilişkin gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihteki vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına göre belirlenir.

2. Gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihi kesin olarak tespit etmenin mümkün olmadığı hallerde, ilgili eşyaya ilişkin vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarının uygulanması için dikkate alınacak tarih, gümrük idarelerinin bu eşya için bir gümrük yükümlülüğü başladığı sonucuna vardıkları tarihtir.

Ancak, gümrük idarelerinin elde ettikleri bilgilerin gümrük yükümlülüğünün daha önceki bir tarihte başladığını tespit etmelerine imkan vermesi halinde, eşyanın ithalat veya

¹¹² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 68 inci maddesiyle; bu maddede yer alan “sıkı bir şekilde” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

¹¹³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 45 inci maddesiyle; bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “doğduğu” ibareleri “başladığı” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “doğduğunu” ibaresi “başladığını”, “doğduğunun” ibaresi “başladığının” şeklinde değiştirilmiştir.

ihracat vergileri tutarı, elde edilen bilgilere göre söz konusu yükümlülüğün başladığının anlaşıldığı en eski tarihteki vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak tespit edilir.

3. **(Değişik: 18/6/2009-5911/45 md.)** Beyan sahibinin hatalı beyanı sonucu hiç alınmadığı veya noksan alındığı tespit edilen gümrük vergilerine, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarih ile vergilerin kesinleştiği tarih arasındaki süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre tespit edilen gecikme zammı oranında faiz uygulanır. Gümrük vergilerinin kesinleşmesinden önce ödenmek istenmesi durumunda faiz, ödeme tarihine kadar hesaplanarak vergiler ile birlikte tahsil edilir.

Madde 194 –1. Türkiye'nin taraf olduğu anlaşma hükümlerine göre dahilde işleme rejimi altında elde edilen Türk menşeli eşyanın anlaşmalara taraf ülkelere ithalinde, tercihi tarife uygulamasından yararlanmasının, bunların bünyelerine giren serbest dolaşımda olmayan eşyanın ithalat vergilerinin ödenmesi ve buna ilişkin belgelerin onaylanması koşuluna bağlı olması halinde, ithalata ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğar. **(Ek cümle: 18/6/2009-5911/46 md.)** Ancak, geri ödeme sisteminden yararlanan eşya için bu fıkra uyarınca gümrük yükümlülüğü doğmaz ve bu durumda ödenmiş ithalat vergileri geri verilmez.

2. Bu halde gümrük yükümlülüğü, söz konusu eşyanın ihracına ilişkin gümrük beyannamesinin gümrük idaresi tarafından tescil edildiği tarihte başlar.

3. **(Değişik: 18/6/2009-5911/46 md.)** Dâhilde işleme rejimine tabi tutulan serbest dolaşımda bulunmayan eşyaya ilişkin ithalat vergileri, ihracata ilişkin beyannamenin tescili tarihindeki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına göre hesaplanır. Ancak, izin kapsamında önceden ihracat işleminden sonra ithalat yapılması durumunda, bu vergi önceden ihracata ilişkin gümrük beyannamesinin tescil tarihindeki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına göre hesaplanarak, önceden ihracata tekabül eden ithalatın yapılması esnasında ödenir.

4. **(Değişik: 18/6/2009-5911/46 md.)** Birinci fıkra uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü kapsamında ödenmesi gereken ithalat vergilerinin ihracat beyannamesi konusu eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıktığı tarihe kadar ödenmesi zorunludur. Bu tarihten sonra ödenen ithalat vergileri için ayrıca bu tarih itibarıyla 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesi hükümlerine göre tespit edilen gecikme zammı uygulanır.

5. **(Ek: 18/6/2009-5911/46 md.)** Dâhilde işleme rejimi kapsamında bir ihracat beyannamesine ilişkin fazla ödenen ithalat vergilerinden aynı izin kapsamında başka bir ihracat beyannamesine ilişkin eksik ödenen ithalat vergilerine mahsup işlemi yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Mahsup işlemi sonrasında birinci fıkra uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü kapsamında ödenmesi gereken ithalat vergilerinin tamamının ödenmiş olması halinde, dördüncü fıkra ve 234 üncü maddenin beşinci fıkrası hükümleri uygulanmaz.¹¹⁴

¹¹⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkarda yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Gümrük Vergilerinin Tahakkuku, Tebliği ve Ödenmesi

Madde 195 – 1. Gümrük idaresi tarafından gerekli bilgiler kullanılarak tahakkuk ettirilen gümrük vergileri, Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defterine veya bilgisayara kaydedilir. Bilgisayara kayıt halinde, bilgisayar çıktıları Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defteri yerine geçer.

Ancak;

a) Geçici bir anti-damping vergisi veya fark giderici vergi uygulandığı,

b) Kanunen alınması gereken vergi tutarının, bir bağlayıcı tarife ve menşe bilgisine istinaden belirlenen tutarlardan yüksek olduğu,

c) Vergi tutarının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen seviyenin altında kaldığı,¹¹⁵

Hallerde, hesaplanan vergiler Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defterine kaydedilmekle birlikte, bunların özel durumu defterde belirtilir.

2. Gümrük Vergilerinin tahakkukunu İzleme Defterinin şekli ile bu defterin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

Madde 196 – Gerekli teminatın sağlanması şartıyla, belirli aralıklarla ve aynı kişiye teslim edilen aynı cins eşyanın gümrük vergileri otuz günü geçmeyecek şekilde belirlenecek bir süre içinde tahakkuk ettirilerek Gümrük Vergilerinin Tahakkukunu İzleme Defterine kaydedilebilir.

Madde 197 –1. Gümrük vergileri, tahakkukundan hemen sonra (...) ¹¹⁶ yükümlüye tebliğ edilir.

2. Yapılan denetlemeler sonucunda hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen veya 1 inci fıkrada belirtilen şekilde tebliğ edilemeyen gümrük vergilerine ilişkin tebliğat gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihten itibaren üç yıl içinde yapılır. Şu kadar ki, gümrük yükümlülüğünün doğduğu olayla ilgili olarak dava açılması zaman aşımını durdurur.

3. Yükümlü tarafından gümrük beyannamesinde gösterilen vergi tutarı ile gümrük idaresince hesaplanan vergi tutarının eşit olması halinde, gümrük idarelerinin eşyayı teslim etmesi, gümrük vergilerinin yükümlüye tebliği yerine geçer.

4. Gümrük vergileri alacakları, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zaman aşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olmak kaydıyla, bu alacaklar Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zaman aşımı süreleri içerisinde kovuşturulup tahsil edilir.¹¹⁷

¹¹⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

¹¹⁶ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan "beyanname veya beyanname yerine geçen belge üzerinde" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

¹¹⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 ncı maddesiyle; bu fıkra da yer alan "suçun zaman aşımının daha uzun bulunması halinde" ibaresi "zaman aşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olmak kaydıyla" şeklinde değiştirilmiştir.

5. **(Ek: 18/6/2009-5911/47 md.)** Bu madde hükümlerine göre tebliğ edilen gümrük vergileri; 242 nci maddede belirtilen sürelerde itirazda bulunulmaması veya süresi içinde idari yargı mercilerine başvurulmaması hallerinde bu sürelerin bittiği tarihte kesinleşir; dava açılması halinde mahkemece yükümlü aleyhine verilen kararın gümrük idaresine tebliğ edildiği tarihte tahsil edilebilir hale gelir.

Madde 198 – (Değişik: 18/6/2009-5911/48 md.)

1. 69 uncu madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yapılan kontrol ve denetlemeler sonucunda hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen gümrük vergileri ile işlemleri daha sonra yapılmak üzere teslim edilen eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin, yükümlüye tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde ödenmesi zorunludur. Ödeme süresinin bitmesinden önce ilgilinin yazılı istemde bulunması ve teminat alınması şartıyla ödeme süresi otuz gün daha uzatılabilir. Süre uzatımı beyanname kapsamı eşyanın her bir kalemi için ayrı ayrı da yapılabilir. Uzatılan süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre tecil faizi alınır.

2. Tebliğ edilen gümrük vergilerine karşı 242 nci madde çerçevesinde gümrük idareleri nezdinde itiraz edilmesi ödeme süresini keser. Ödeme süresi idarenin ya da yargı mercii kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren yeniden başlar.

3. Yükümlü, vergi tutarının tamamını veya bir kısmını verilen sürenin bitimini beklemeksizin ödeyebilir.

4. 195 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen durumlar hariç olmak üzere; eşyanın tercihli tarifesinin karşı ülke idareleri ile idari işbirliği çerçevesinde oluşturulduğu durumlarda, dolaşım belgesinin karşı ülke idaresince yanlışlıkla onaylandığı tespit edildiğinde, yükümlü, gümrük mevzuatının gerektirdiği yükümlülüklerin yerine getirilmesinde tüm özeni gösterdiğini ispat edebildiği takdirde, tercihli tarife uygulanması nedeniyle tahakkuk ettirilmeyen vergiler sonradan istenmez. Ancak, belgeyi onaylayan idarenin eşyanın tercihli tarife için tayin edilen şartları yerine getirmediğini bildiği veya bilmesi gerektiği durumlar hariç olmak üzere, doğru olmadığı tespit edilen belgenin ihracatçı tarafından sunulan yanlış verilere dayanılarak onaylanması veya tercihli düzenlemenin, yararlanan ülke tarafından doğru olarak uygulandığına dair şüphe bulunduğu yönünde Resmi Gazetede bir duyuru yayımlanmış olması halinde vergiler yükümlüden tahsil edilir.

Madde 199 – Basitleştirilmiş usule göretescil edilen bir beyannamede eksik bulunan bilgi veya belgenin tamamlanması için gümrük idaresi tarafından verilen süre içinde bu eksikliklerin tamamlanmaması halinde, söz konusu beyanname kapsamı eşyanın ödenmesi gereken vergileri ertelenmez.

Madde 200 – 1.Gümrük vergileri Türk Lirası olarak ödenir. Bu ödeme 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen usullere göre yapılır.

2. Gümrük vergileri, yetki verilen bankalar aracılığıyla da tahsil edilebilir.

Madde 201 – Süresi içinde ödenmeyen kesinleşmiş gümrük vergileri hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teminat

Madde 202 – 1. (Değişik:24/10/2019-7190/7 md.) Gümrük mevzuatı uyarınca, gümrük vergilerinin ve diğer amme alacaklarının ödenmesini sağlamak üzere bir teminat verilmesi gereken hâllerde, bu teminat söz konusu vergiler ve diğer amme alacakları tutarı kadar yükümlü veya yükümlü olması muhtemel kişi tarafından verilir.

2. Gümrük idareleri, teminat vermesi istenen kişinin yerine başka bir kişinin de teminat vermesini kabul edebilir.

3. Genel ve katma bütçeye dahil kamu kuruluşlarının belediyelerin sermayesinin tamamı Devlete ait olan kamu iktisadi kuruluşlarının ve Türkiye'deki yabancı misyon şeflerinin verecekleri garanti mektuplarını teminat olarak kabule Müsteşarlık yetkilidir.

4. Teminat aranmayacak ve kısmi teminat uygulanacak halleri belirlemeye belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.¹¹⁸

Madde 203 – 202 nci maddenin 1 inci veya 3 üncü fıkrasında belirtilen kişilerin talebi üzerine gümrük idareleri, bir gümrük yükümlülüğünü gerektiren veya gerektirebilecek iki veya daha fazla işlemi kapsamak üzere toplu teminat verilmesine izin verirler.

Madde 204 – 1. (Değişik birinci paragraf: 18/6/2009-5911/49 md.) 202 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen teminat tutarı, teminata konu gümrük vergileri tutarının kesin olarak tespiti halinde bu miktar, diğer hallerde ise tahakkuk edilen veya edilebilecek gümrük vergilerinin en yüksek tutarı esas alınarak belirlenir.

Zaman içinde değişkenlik gösteren gümrük vergileri için verilen toplu teminat tuturları, sözkonusu gümrük vergilerini her zaman karşılayabilecek biçimde belirlenir.

2. Götürü teminat alınmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madde 205 – Gümrük vergileri için kabul edilecek teminatlar ile bunların değerlendirilmesi 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine tabidir. Yabancı paraların T.C. Merkez Bankası efektif alış kuru üzerinden hesaplanan değeri üzerinden teminat olarak kabulüne Müsteşarlık yetkilidir.

Madde 206 – 1.Teminatın zaman içinde değerini yitirmesi veya yetersiz kalması halinde, ilgili gümrük idaresi ek teminat verilmesini veya ilk teminatın yeni bir teminat ile değiştirilmesini isteyebilir.

2. Teminatın alınmasını gerektiren gümrük yükümlülüğü sona erdiğinde teminat çözülür.

¹¹⁸ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkrafta yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

3. Gümrük yükümlülüğü kısmen sona erdiğinde, ilgilinin talebi üzerine verilmiş teminat kısmen çözülür. Ancak, söz konusu teminatın kısmen çözülmeye uygun olması gerekir.

Madde 207 – (Değişik: 18/6/2009-5911/50 md.)

1. Nakdî teminat dışında, bu Kanuna göre;
 - a) Tahakkuk ettirilip tahsili gereken gümrük vergileri için verilen teminatın kabulü,
 - b) Bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulan eşyaya ilişkin gümrük yükümlülüğü doğması halinde, şartlı muafiyete ilişkin beyannamenin tescili,tarihinden başlamak üzere, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre tespit edilen gecikme zammı tahsil edilir.
2. Bir şartlı muafiyet düzenlemesi kapsamında eşya için indirimli teminattan faydalanılması durumunda birinci fıkrada belirtilen gecikme zammı, teminatın nakit verilen kısmı dışında kalan kısım ile teminat verilmeyen kısmın tümü için uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gümrük Yükümlülüğünün Sona Ermesi

Madde 208 – 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, gümrük yükümlülüğü;

- a) Vergilerin ödenmesi,
 - b) Vergilerin kaldırılmasına karar verilmesi,
 - c) Gümrük beyannamesinin iptal edilmesi,
 - d) Eşyanın bir gümrük rejimi kapsamında tesliminden önce zapt ve müsadere edilmesi veya imha edilmesi, 164 üncü madde uyarınca imha veya terk edilmesi, doğal özellikleri veya beklenmeyen haller yahut mücbir sebep nedeniyle telef veya kaybı,
 - e) 182 nci madde uyarınca gümrük yükümlülüğü doğan eşyanın kanuna aykırı girişi nedeniyle müsadere edilmesi,
- hallerinde sona erer.

Madde 209 – 194 üncü maddenin 1 inci fıkrası uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü, bu işlemlerin iptal edilmesiyle ortadan kalkar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Vergilerin Geri Verilmesi veya Kaldırılması

Madde 210 – Bu Kanunda geçen;

- a) "Geri verme" deyimi, ödenmiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen geri ödenmesi,
 - b) "Kaldırma" deyimi, henüz ödenmemiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen alınmamasına karar verilmesi,
- anlamına gelir.

(Ek fıkra: 18/6/2009-5911/51 md.) Gümrük vergilerinin geri verilmesi veya

kaldırılmasına ilişkin hükümler bu Kanun kapsamında tatbik edilen para cezaları için de uygulanır.

Madde 211 – 1. Kanunen ödenmemeleri gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen gümrük vergileri geri verilir. Kanunen tahakkuk ettirilmemeleri gerektiği halde tahakkuk ettirilen gümrük vergileri kaldırılır.

Ancak, kanunen ödenmemesi veya tahakkuk ettirilmemesi gereken gümrük vergileri ilgili kişinin kasten yaptığı bir tahrifat veya ticaret politikası önlemlerine tabi eşyanın gümrük kıymetinin yükümlünün kendi beyanı ile artırılması sonucunda ödenmiş veya tahakkuk ettirilmişse, bu vergilerin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin talepler kabul edilmez.¹¹⁹

2. Kanunen ödenmemeleri gereken gümrük vergileri, söz konusu vergilerin yükümlüye tebliğ edilmesi ve ilgilinin üç yıl içinde gümrük idaresine müracaatı üzerine geri verilir veya kaldırılır.

Kontrol ve denetleme sonucunda, geri verme veya kaldırma hallerinden birinin tespiti durumunda, aynı süre içinde geri verme veya kaldırma işlemi doğrudan yapılır.

Bu süre mücbir sebep veya beklenmeyen hallerde uzatılabilir.

Madde 212 – Bir gümrük beyannamesine dayanılarak ödenmiş olan gümrük vergileri bu beyannamenin iptal edilmesi üzerine ilgilinin talebiyle geri verilir. Bu istemin, gümrük beyannamesinin iptal edilmesi amacıyla müracaatta bulunulması için öngörülen süreler içerisinde yapılması gerekir.

Madde 213 – 1. Beyannamenin tescili tarihi itibarıyla, kusurlu veya ithallerine esas teşkil eden sözleşme hükümlerine aykırı olduklarından bahisle, ithalatçı tarafından kabul edilmeyen eşyaya ilişkin ithalat vergileri geri verilir veya kaldırılır. Kusurlu eşyaya, teslimden önce hasar gören eşya da dahildir.

2. Bu tür eşyaya ilişkin ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması, kusurlu veya sözleşme hükümlerine aykırı olduklarının tespiti için gerekli olan ilk kullanım dışında eşyanın kullanılmamış olması ve eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi koşullarına bağlıdır.

Gümrük idareleri, ilgilinin talebi üzerine, eşyanın ihracı yerine; imhasına, yeniden ihraç amacıyla transit veya gümrük antrepo rejimine tabi tutulmasına veya serbest bölgeye konulmasına izin verirler. Söz konusu işlem veya kullanımlardan birine tabi tutulan eşya, serbest dolaşımda olmayan eşya olarak değerlendirilir.

3. Gümrük beyanından önce denenmek üzere geçici olarak teslim edilen eşyanın vergileri, eşyanın kusurlu veya sözleşme hükümlerine aykırı olduğu hususlarının deneme sırasında anlaşılmadığı kanıtlanmadıkça geri verilmez veya kaldırılmaz.

4. Bu madde uyarınca geri verilecek veya kaldırılacak gümrük vergileri için vergilerin

¹¹⁹ 18/7/2021 tarihli ve 7333 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu paragrafa “kastan yaptığı bir tahrifat” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya ticaret politikası önlemlerine tabi eşyanın gümrük kıymetinin yükümlünün kendi beyanı ile artırılması” ibaresi eklenmiştir.

yükümlüye tebliği tarihinden itibaren bir yıl içerisinde gümrük idaresine müracaat edilmesi gerekir. Mücbir sebebin tespiti halinde bu süre Müsteşarlıkça uzatılır.

Madde 214 – Gümrük vergileri 211, 212 ve 213 üncü maddelerde belirtilen haller dışında, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşma hükümleri çerçevesinde Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek hallerde geri verilir veya kaldırılır.¹²⁰

Bu maddede belirlenen geri verme ve kaldırma işlemleri, gümrük vergilerinin yükümlüye tebliği tarihinden itibaren bir yıl içinde ilgili gümrük idaresine başvurulması üzerine yapılır.

Ancak, mücbir sebebin tespiti halinde, bu sürenin aşılmasına Müsteşarlıkça izin verilir.

Madde 215 – Geri verme veya kaldırma işlemine tabi olmayacak gümrük vergileri miktarı Cumhurbaşkanı Kararı ile belirlenir.¹²⁰

Madde 216 –(Değişik:24/10/2019-7190/8 md.)¹²¹

1. Gümrük vergileri ile bunların ödenmelerine bağlı olarak tahsil edilmiş gecikme faizinin veya gecikme zammının geri verilmesinde, geri vermeye konu fazla tahsilatın yükümlüden kaynaklanması durumunda geri verme başvurusunun yapıldığı tarihten, diğer durumlarda ise tahsilat tarihinden geri verme kararının tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için geri verilecek tutar üzerinden, aynı dönemde kanuni faiz oranında hesaplanan faiz ödenir.

2. Geri verme kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren dört ay içerisinde idarece söz konusu kararın uygulanmaması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine, tebliğ tarihinden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için geri verilecek tutar üzerinden, aynı dönemde kanuni faiz oranında hesaplanan faiz ödenir.

Madde 217 – Gümrük vergilerinin hatalı olarak kaldırılması veya geri verilmesi halinde, başlangıçta tahakkuk eden vergiler ile 216 ncı madde uyarınca ödenmiş faizler yeniden tahsil edilir. Tahsil edilmeyen miktarlar tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenir. Bu süre içinde ödenmeyenler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.¹²²

¹²⁰ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkralarda yer alan “Bakanlar Kurulu” ibareleri “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

¹²¹ 4/4/2023 tarihli ve 7451 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle; bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi” ibareleri “kanuni faiz” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “dört” şeklinde değiştirilmiştir.

¹²² 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “on gün” ibaresi “onbeş gün” şeklinde değiştirilmiştir.

ONUNCU KISIM

Diğer Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM¹²³

İşletmelerin Yükümlülükleri

Madde 218 – 1. Türkiye ile diğer ülkeler arasında demiryolu dahil kara, deniz ve hava yoluyla yapılan eşya ve yolcu taşımalarında yararlanılan istasyon, deniz ve hava limanlarını işleten kuruluşlar ile posta idareleri, bu Kanun hükümlerine göre gerekli gümrük gözetim ve kontrol işlemlerinin yapılmasını sağlamak üzere; yolcu salonları, geçici depolama yerleri, antrepolar ile görevli gümrük ve gümrük muhafaza idarelerinin çalışmalarına elverişli ve yeterli bürolar ve gözetleme kuleleri tesis etmek; buraların aydınlatma, ısıtma ve temizlik ihtiyaçlarını karşılamak; telefon ve büro eşyasını bedelsiz olarak sağlamak; limanlarda ve gümrük kapılarında gümrük gözetimine tabi eşya ve kişiler ile diğerlerinin birbirine karışmasını önlemeye yönelik her türlü fiziki yapıların sağlanması konusunda Gümrük Müsteşarlığının isteklerini yerine getirmek zorundadırlar.¹²⁴¹²⁵

2. Posta idareleri, 1 inci fıkrada sayılanların yanı sıra posta kolilerinin muayene ve tahlili için gerekli ölçü aletleri ve diğer donanımları sağlamakla yükümlüdür.

3. **(Ek: 15/2/2018-7099/12 md.)** Türkiye ile diğer ülkeler arasında deniz ve havayolu ile yapılan eşya ve yolcu taşımalarında yararlanılan deniz ve havalimanlarını işleten kuruluşlar ile geçici depolama yeri işleticileri, gümrüklü sahalarda 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamı dışında bulunan gümrük iş ve işlemleri ile ilgili tahmil, tahliye, ardiye, saha içi taşıma ücretleri ve benzeri masrafların belirlenen azami bedellerine uymakla yükümlüdür. Bakanlık tarafından azami bedeller belirlenirken özelleştirme uygulamaları çerçevesinde yapılan sözleşmelerde yer alan düzenlemeler dikkate alınır.

Madde 218/A – (Ek: 28/3/2013-6455/8 md.)

1. Bakanlık, 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun uyarınca yaptırarak işletme hakkını verdiği gümrük kapıları ve/veya lojistik merkezlerini, işletme süresi bittikten sonra 30 yılı geçmemek üzere, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen kiralama ve/veya işletme hakkının verilmesi yöntemleri ile 3996 sayılı Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin ikincil mevzuattaki görevlendirme usullerini kıyas yoluyla uygulayarak bu madde uyarınca belirlenen sözleşme

¹²³ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle bu bölüm başlığı “Liman ve Antrepo İşletmelerinin Yükümlülükleri” iken, metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

¹²⁴ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; 218 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan “denetim” ibaresi “kontrol” şeklinde değiştirilmiştir.

¹²⁵ 10/9/2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanunun 113 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan “demirbaş eşya ile telefon ve diğer teknik donanımlarını” ibaresi “telefon ve büro eşyasını” şeklinde değiştirilmiştir.

bedeli karşılığında devredebilir.¹²⁶ **(Mülga son cümle: 10/9/2014-6552/113 md.)**

2. **(Ek: 10/9/2014-6552/113 md.)** Bakanlıkça belirlenen devir yöntemine göre değer tespiti işlemleri; Bakanlık tarafından görevlendirilecek bir Daire Başkanının başkanlığında, Gümrük ve Ticaret Uzmanı, Mali Hizmetler Uzmanı, Mühendis ve Gümrük Müdürü olmak üzere beş asil ve beş yedek üyeden oluşan Değer Tespit Komisyonu tarafından 4046 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (c) alt bendinde yer alan metotlardan en az birinin uygulanması suretiyle yapılır. Bu bedel, Komisyonun talebi üzerine Bakanlık tarafından hizmet alımı yoluyla 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi şirketlere de tespit ettirilebilir. Bu durumda, tespit edilen değer, Değer Tespit Komisyonu tarafından incelenerek karara bağlanır.

3. **(Ek: 10/9/2014-6552/113 md.)** Görevlendirme işlemleri, Müsteşarın başkanlığında, ilgili Müsteşar Yardımcısı, Gümrükler Genel Müdürü, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürü, Strateji Geliştirme Başkanı ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı ve I. Hukuk Müşavirinden oluşan Görevlendirme Komisyonu tarafından yürütülür.

4. **(Ek: 10/9/2014-6552/113 md.)** Bu madde uyarınca oluşturulan komisyonlar eksiksiz olarak toplanır. Üyelerden birinin geçerli mazereti nedeniyle toplantıya katılamaması durumunda yerine vekili veya yedek üye katılır. Kararlar çoğunlukla alınır ve kararlarda çekimser kalınmaz. Kararlar imzalanan bir tutanakla tespit edilir. Karara muhalefet eden üye karşı oy gerekçesini yazarak imzalar. Komisyonlarca alınan kararlar Bakan onayına sunulur. Komisyonların sekreteryası işlemleri Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığınca yürütülür.

5. **(Ek: 10/9/2014-6552/113 md.)** Devir işlemi gerçekleştirilen gümrük kapıları ve/veya lojistik merkezleri devir süresi sonunda aynı usullerle yeniden devredilebilir.

6. **(Ek: 10/9/2014-6552/113 md.)** Görevlendirme kararı verilen şirket ile Bakanlık arasında sözleşme imzalanır. Ancak, görevlendirme kararı verilen şirketin ortakları arasında şirket sermayesine en az yüzde elli bir oranında iştirak eden kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu veya üst kuruluşu olması hâlinde sözleşme, Bakanlık ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu ve görevlendirme kararı verilen şirket arasında imzalanır. Sözleşme tutarının yüzde altısı oranında kesin teminat alınır. Bu madde kapsamında yapılan sözleşmelere konu alanlarda yürütülen faaliyetlerden elde edilen toplam yıllık hasılatın genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere yüzde bir oranında pay alınır.

Madde 219 – 1. Antrepo işleticileri buralardaki eşyanın güvenliği ve hizmetlerin çabuk görülmesi bakımından, zaman içerisinde Müsteşarlıkça gerekli görülecek ek donanımları ve değişiklikleri yapmak ve ileri teknolojinin gerektirdiği araçları sağlamak zorundadırlar.

2. a) Özel antrepo işleticileri, buralarda görevlendirilmesini istedikleri gümrük veya gümrük muhafaza memurlarına ödenecek olan ve miktarı Müsteşarlıkça belirlenecek fazla çalışma ücretlerini ve yolluklarını peşin olarak gümrük veznesine ödemekle yükümlüdürler.

b) Doğrudan doğruya belirli bir özel veya genel antrepo ile ilgili gümrük işlemlerini

¹²⁶ 10/9/2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanunun 113 üncü maddesiyle, bu fıkrafta yer alan “uygulanarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “bu madde uyarınca belirlenen sözleşme bedeli karşılığında” ibaresi eklenmiştir.

yerine getirmek üzere kurulan gümrük ve gümrük muhafaza idarelerinde görevli memurların Devlet tarafından belirlenen maaş, fazla çalışma ücreti ve diğer tahsisat tutarları, antrepo işleticileri tarafından her ay peşin olarak gümrük veznesine yatırılmak zorundadır.

c) Posta idarelerinde yapılacak gümrük kontrolleri ve gümrük işlemleri nedeniyle gümrük memurlarına ödenecek olan ve Müsteşarlıkça belirlenen fazla çalışma ücretleri, posta idareleri tarafından gümrük veznesine yatırılır.¹²⁷

İKİNCİ BÖLÜM

Çalışma Zamanları, Gümrük Personelinin Kıyafeti ve Gümrük Bayrağı

BİRİNCİ AYIRIM

Çalışma Zamanı ve Fazla Çalışma Ücreti

Madde 220 – Gümrük idarelerinde normal çalışma saatleri; iklim, mevsim ve bölgenin ekonomik durumu ve ihtiyaçları gözönünde bulundurularak Müsteşarlıkça belirlenir.

35 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, gece ve gündüzün her saatinde yolcu ve yük alıp verme işleri yapılan veya taşıtların geliş ve gidişleri normal çalışma saatlerine uymayan kara hudut kapıları, demiryolu istasyonları ile deniz ve hava limanlarındaki gümrük idareleri devamlı surette açık bulundurulur. Buralarda görevli memurların çalışma saatleri, aralarında nöbet esasına göre düzenlenir.

Madde 221- (Değişik: 5/4/2007-5622/7 md.)

Yolcuların ve taşıt araçlarının giriş ve çıkışlarına ait işlem dışında, yükleme ve boşaltma ile her türlü gümrük işlemlerinin normal çalışma saatleri içinde yapılması gerekir. Ancak, bu saatler dışında veya tatil zamanlarında hizmet talebinde bulunulduğunda, yazılı olarak yapılacak bu talep, işin yapılacağı gümrük idarelerince yerinde görülürse, gerekli önlemler alınmak ve çalışacak personelin fazla çalışma ücreti ve varsa hak sahibine ödenecek kanunî yollukları karşılığı tutarlar, talep sahipleri tarafından ilgili muhasebe birimi hesabına yatırılmak koşuluyla kabul edilir. Fazla çalışma ücretinden yararlanan personel, bu suretle kendilerine verilecek işleri yapmakla görevlidir. Gümrük idare amirleri normal çalışma saatleri dışında verilecek hizmetleri düzenler ve kontrol eder.¹²⁸

Normal çalışma saatleri içinde veya dışında olduğuna bakılmaksızın, çalışma ücretinin yatırılması halinde, özel kurye taşımacılığı gümrük hizmeti ile özel yolcu servisi taleplerinin yetkili gümrük idarelerince karşılanması mümkündür.

(Değişik üçüncü fıkra: 12/7/2013-6495/73 md.) İlgililerden tahsil edilecek fazla çalışma ücretlerinin miktarı ve tahsiline ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca tespit edilir. Fazla çalışma ücreti olarak yatırılan tutarlar, personelin fazla çalışma süresi, görev yapmış

¹²⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “denetimleri” ibaresi “kontrolleri” şeklinde değiştirilmiştir.

¹²⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 52 nci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “Başmüdür, müdür veya vekilleri” ibaresi “Gümrük idare amirleri” şeklinde değiştirilmiştir.

olduğu yer, görevinin önem ve güçlüğü, sınıfı, kadro unvanı gibi hususlar dikkate alınmak suretiyle belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı taşra teşkilatına ait kadro ve pozisyonlarda bulunanlardan ithalat ve ihracat, giriş ve çıkış işlemlerinin yapıldığı gümrük idarelerinde gümrük işlemlerini yürüten memurlar (375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki (II) sayılı Cetvel kapsamında yer alan kadrolarda bulunanlar hariç) ve 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre çalışan sözleşmeli personele ödenmek üzere Ankara Gümrük Muhasebe Birimi hesabına aktarılır. Söz konusu ödemeler, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak aylık miktarı (36.500) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere, Gümrük ve Ticaret Bakanı tarafından tespit edilir. Bu fıkra uyarınca personele her ay yapılacak fazla çalışma ücretinin net tutarı, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesi uyarınca kadro ve görev unvanı veya pozisyon unvanı itibarıyla tespit edilmiş olan ek ödemenin net tutarından az olamaz. 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesi uyarınca Gümrük ve Ticaret Bakanlığı personeline yapılacak ödemeler de Ankara Gümrük Muhasebe Birimine aktarılan tutarlardan karşılanır. Bu madde uyarınca yapılan ödemelerden sonra yıl sonu itibarıyla hesapta kalan tutar, takip eden ocak ayı sonuna kadar bütçeye gelir kaydedilir. Bu madde kapsamında personele yapılması gereken ödemelerin Ankara Gümrük Muhasebe Birimi hesabına aktarılan tutarı aşması hâlinde, aradaki fark Maliye Bakanlığı tarafından personel giderlerini karşılama ödeneğinden Bakanlık bütçesine bu amaçla aktarılabacak ödenekten karşılanır.¹²⁹

(Değişik dördüncü fıkra: 18/6/2009-5911/52 md.) (Mülga birinci cümle: 11/10/2011-KHK-666/5 md.) (...)¹³⁰ Bu madde kapsamında yapılan ödemeler 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 22 nci maddesine göre ödenen fark tazminatı hesabında dikkate alınır.

(Mülga beşinci fıkra: 18/6/2009-5911/52 md.)

Madde 222- (Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)¹³¹

İKİNCİ AYIRIM

Gümrük Personelinin Kıyafeti ve Gümrük Bayrağı

Madde 223 – (Değişik: 18/6/2009-5911/53 md.)

Müsteşarlık merkez teşkilatında çalışan personel, başmüdür ve başmüdür yardımcıları ile yaptığı işin mahiyeti gereği sivil olarak çalışması gerekenler hariç olmak üzere, Müsteşarlığın

¹²⁹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

¹³⁰ Anayasa Mahkemesinin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı ile bu cümleyi mülga eden 666 sayılı KHK'nin 5 inci maddesinin (j) fıkrası iptal edilmiş ve Kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı 10/10/2013 tarihinden itibaren dokuz ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

¹³¹ 11/10/2011 tarihli ve 666 sayılı KHK ile bu maddede yapılan düzenleme; 10/10/2013 tarihli ve 28791 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

diğer tüm kadro ve unvanlarda görev yapan personeli resmi kıyafet giymek zorundadır. Resmi kıyafetlerin ve bunlara takılacak kokart, isim plakeleri ve diğer işaretlerin şekli ile yaptığı işin mahiyeti gereği sivil olarak çalışması gereken personel yönetmelikle belirlenir.

Madde 224 – Günün her saatinde hizmet veren gümrük kapılarında gümrük bayrağı sürekli olarak çekili kalır. Diğer gümrük binalarında ise yalnız kanuni çalışma saatlerinde gümrük bayrağı çekilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gümrüklerde İş Takibi ve Gümrük Müşavirleri

Madde 225 – 1. Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin faaliyetler, 5 inci madde hükümleri çerçevesinde, sahipleri ile bunların adına hareket edenler tarafından doğrudan temsil yoluyla veya gümrük müşavirleri tarafından dolaylı temsil yoluyla takip edilir ve sonuçlandırılır. **(Ek cümleler: 18/6/2009-5911/54 md.)** Gerçek kişinin doğrudan temsil yoluyla iş takibi, geçerli vekaletnameye istinaden ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen eşyanın ve özel kullanıma mahsus taşıt araçlarının gümrük işlemleri ile ilgili olarak mümkündür. Posta yolu ve hızlı kargo taşımacılığı kapsamında gelen ya da gönderilen, miktarı ve değeri Cumhurbaşkanınca belirlenecek eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması faaliyetlerinin takip edilip sonuçlandırılmasında, posta idaresi ya da hızlı kargo taşımacılığı yapan şirketler dolaylı temsilci olarak yetkili kılınabilir.¹³²

2. Devlet, belediye, il özel idareleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin amir ve memurları, özel hukuk tüzel kişilerinin kendilerini temsile yetkili personeli, tüm gümrük işlemlerini doğrudan temsil yoluyla takip edebilirler. **(Ek cümle: 18/6/2009-5911/54 md.)** Özel hukuk tüzel kişilerinin doğrudan temsil yoluyla gümrük idarelerinde iş takibi yapacak personeli için 227 nci maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) dışındaki bentlerinde sayılan şartlar aranır.

Kara, deniz ve havayolu işletmeleri ile nakliyeciler kuruluş temsilcileri, taşıdıkları eşyanın sadece transit işlemlerini doğrudan temsil yoluyla takip edebilirler.

(Ek paragraf: 18/6/2009-5911/54 md.) Doğrudan veya dolaylı temsilcilerin bu Kanunda öngörülen faaliyetlerini yapmalarına engel hastalığının bulunmaması gerekir. Tereddüt edilmesi halinde, Müsteşarlık tarafından tam teşekküllü resmi sağlık kurumlarından sağlık raporu talep edilebilir.

Madde 226 – 1. Gümrük müşavirleri her türlü gümrük işlemini takip ederek sonuçlandırabilirler.

2. Gümrük müşavir yardımcıları bir gümrük müşavirinin yanında çalışır ve onun adına gümrük idarelerinde iş takip edebilirler. Gümrük müşavir yardımcılarının gümrüklerde iş takibine ilişkin sınırlandırmalar yapmaya Gümrük Müsteşarlığı yetkilidir.

¹³² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

3. **(Ek: 18/6/2009-5911/55 md.)** Stajyerler, gümrük idarelerinde iş takibi yapamaz.

4. **(Ek: 18/6/2009-5911/55 md.)** Gümrük müşavir yardımcılarının ve stajyerlerin fiil ve hareketlerinden doğacak mali sorumluluk, yanında çalıştıkları gümrük müşavirine aittir.

Madde 227 – 1. Gümrük müşavir yardımcısı olabilecek kişilerin aşağıda belirtilen koşullara sahip olmaları gerekir:

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,

b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip bulunmak,

c) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,

d) **(Değişik:24/10/2019-7190/9 md.)** Taksirli suçlar hariç olmak üzere; affa uğramış olsalar dahi, ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis ya da kaçakçılık, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, dolanlı iflas, yalan yere şahadet, suç tasnii, iftira gibi yüz kızartıcı suçlar ile resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs suçları ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamı suçlar ile örgütlü suçlardan hüküm giymemiş olmak,

e) Ceza veya disiplin soruşturması sonucunda memuriyetten çıkarılmış olmamak,

f) i) Hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi, siyasal bilgiler ve endüstri mühendisliği dallarında eğitim veren fakülte ve yüksekokullardan veya denkliği Yüksek Öğretim Kurumunca tasdik edilmiş yabancı yükseköğretim kurumlarından en az lisans seviyesinde mezun olmak,

ii) Diğer öğretim kurumlarından lisans seviyesinde mezun olduktan sonra (i) alt bendinde belirtilen bilim dallarından lisansüstü seviyede diploma almış olmak ya da ön lisans eğitimi veren gümrük, dış ticaret ve Avrupa Birliği konularında uzmanlık programı olan meslek yüksekokullarından mezun olmak,

g) Staj amacıyla bir gümrük müşavirinin yanında bir yıl çalışmış olmak,¹³³

h) Yapılan gümrük mevzuatı ve gümrüğe ilişkin iktisadi, ticari ve mali konuları kapsayan sınavda başarılı olmak,

2. a) Gümrük idaresinde en az onbeş yıl çalışıp da görevlerinden istifa ederek veya emekli olarak ayrılan memurlardan 1 inci fıkradaki koşulları taşıyanlar, staj koşulu aranmaksızın gümrük müşavir yardımcısı sınavına girebilirler.

b) Gümrük idaresinde en az onbeş yıl çalışıp da bunun üç yılını gümrük muayene memuru, gümrük başmemuru ve gümrük müdür yardımcısı görevlerinde geçirenlerden, görevlerinden istifa eden veya emekliye ayrılan ve 1 inci fıkradaki koşulları taşıyanlar sınav ve staj koşulu aranmaksızın gümrük müşavir yardımcısı olabilirler.

3. Yukarıda belirtilen koşulları yerine getirenlere gerekli müracaat belgelerinin tamamlanmasından itibaren altmış gün içinde Gümrük Müsteşarlığı tarafından Gümrük Müşavir

¹³³ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle, bu bentte yer alan “üç yıl” ibaresi “bir yıl” şeklinde değiştirilmiştir.

Yardımcılığı İzin Belgesi verilir. Gümrük müşavir yardımcıları ancak bu izin belgesini aldıktan sonra mesleki faaliyette bulunabilirler.

Madde 228 – 1. 227 nci maddenin 1 inci fıkrasının (f) bendinin (ii) alt bendi hariç olmak üzere, aynı fıkra da belirtilen koşulları taşıyan ve iki yıl süre ile gümrük müşavir yardımcılığı yaparak, gümrük mevzuatı ve gümrüğe ilişkin iktisadi, ticari ve mali konuları kapsayan sınavda başarılı olan kişiler, gümrük müşavirliği yapmaya hak kazanır.¹³⁴

2. a) Gümrük idaresinde on yıl çalışmış olup, bunun üç yılını şube müdürü, gümrük müdürü, gümrük muhafaza müdürü, gümrük başmüdür yardımcısı ve gümrük muhafaza başmüdür yardımcısı görevlerinden geçirenlerden, görevlerinden, istifa eden veya emekliye ayrılanlar 227 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen koşulları taşımaları halinde, staj koşuluna tabi tutulmaksızın gümrük müşavirliği sınavına girebilirler. Bu kişilere, talep halinde sınav ve staj koşulu aranmaksızın Gümrük Müşavir Yardımcısı İzin Belgesi verilir.

b) Gümrük idaresinde gümrük başmüdürü, gümrük muhafaza başmüdürü, gümrük uzmanı, kontrolör, gümrük müfettişi, daire başkanı ve daha üst görevlerde en az on yıl çalışmış olanlardan, görevlerinden istifa eden veya emekliye ayrılanlar, 227 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen koşulları taşımaları halinde, sınav ve staj koşuluna bağlı olmaksızın gümrük müşaviri olmaya hak kazanırlar.

3. 1 inci ve 2 nci fıkralarda belirtilen koşulları yerine getirenlere, gerekli müracaat belgelerinin tamamlanmasından itibaren altmış gün içinde Müsteşarlıkça Gümrük Müşavirliği İzin Belgesi verilir. Gümrük müşavirleri ancak bu izin belgesini aldıktan sonra mesleki faaliyette bulunabilirler.

Madde 229 – 1. Gümrük müşavirleri tebligat adreslerinde kullanılacak çalışma yerlerini, bu yerin bağlı bulunduğu Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğüne yazı ile bildirirler.

2. **(Değişik: 18/6/2009-5911/56 md.)** Gümrük müşavirliğinin bir özel hukuk tüzel kişiliği oluşturularak yürütülmesi halinde, gümrük müşavirlerinin kuracağı tüzel kişiliklere gümrük müşavir yardımcıları da ortak olabilirler. Ancak, gümrük müşaviri ve gümrük müşavir yardımcısı birden fazla tüzel kişiliğe ortak olamaz. Gümrük müşavirliğinin bir tüzel kişilik olması halinde, gümrük beyannamesi veya beyanname kabul edilen diğer belgeler üzerine imzasını atmış olanların vergi kaybına neden olan durumu bildiği veya bilmesi gerektiği hallerde, bunlar gümrük idaresine karşı bağlı bulundukları tüzel kişilikle birlikte müteselsilen sorumlu olurlar. Bu hallerde, ilgili gümrük müşavirinin kişisel cezai sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, işlemi yapan kişi ile birlikte tüzel kişilik de gümrük idaresince alınan vergiler ve verilen para cezaları yönünden müteselsilen sorumludur.

Madde 230 – Gümrük müşavirleri, kanunlara göre tutmaya mecbur oldukları ticari veya kanuni defterlerini, vekaletname ve sözleşmelerini, işlerine dair yazdıkları ve aldıkları mektup, faks, telgraf ve benzeri belgeler ile düzenledikleri fatura, makbuz ve masraflarına

¹³⁴ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle, bu fıkra da yer alan “üç yıl” ibaresi “iki yıl” şeklinde değiştirilmiştir.

ilişkin belgelerin asıllarını ve örneklerini özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla beş yıl muhafaza etmeye; bunları gümrük müfettişi, gümrük müfettiş yardımcısı, kontrolör, stajyer kontrolör ve yetkili gümrük amir ve memurlarına göstermeye; bunların incelenmesine, denetlenmesine izin vermeye ve gerektiğinde yazılı istek üzerine bunları yukarıda belirtilen görevlilere ibraz etmeye mecburdurlar.¹³⁵

ONBİRİNCİ KISIM

Cezalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Madde 231 – (Değişik: 28/3/2013-6455/10 md.)

1. İdari yaptırıma konu fiilin, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zamanaşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olmak kaydıyla, idari yaptırım kararları Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanaşımı süreleri içerisinde uygulanır.

2. Gümrük vergileri alacağına bağlı idari para cezalarının zamanaşımı, bu idari para cezalarına ilişkin gümrük vergilerinin zamanaşımına tabidir.

3. **(Ek:24/10/2019-7190/10 md.)** Gümrük vergilerine ilişkin idari yaptırım kararları ve bu kararlara yönelik itirazlar hakkında bu Kısım ve Onikinci Kısım hükümleri uygulanır.

4. **(Ek:24/10/2019-7190/10 md.)** Mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilen eşyanın bulunamaması hâlinde kaim değer olarak eşyanın gümrüklenmiş değerinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

5. **(Ek:24/10/2019-7190/10 md.)** Gümrük idaresi tarafından yükümlüye yazı ile yanlış izahat verilmiş olması hâlinde bu Kısım hükümlerine göre idari para cezası ve faiz uygulanmaz.

Madde 232 – (Değişik: 18/6/2009-5911/58 md.)¹³⁶

1. Bu Kısımın İkinci Bölüm hükümlerine göre gümrük vergileri ile birlikte alınması gereken para cezaları bu vergiler ile aynı zamanda karara bağlanarak tebliğ edilir ve aynı zamanda ödenir.

2. **(Ek: 28/3/2013-6455/7 md.)** Konusu ve yükümlüsünün aynı olması, aralarında maddi veya hukuki yönden bağılılık bulunması şartıyla; birden fazla işleme veya beyannameye ilişkin gümrük vergileri ve para cezalarına tek tahakkuk ve ceza kararı düzenlenebilir.

3. Bu Kanun uyarınca idari yaptırım kararları gümrük idarelerinin amirleri veya yardımcıları tarafından verilir.

Madde 233 – (Değişik: 18/6/2009-5911/59 md.)

¹³⁵ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “gümrük müfettişi, gümrük müfettiş yardımcısı, kontrolör,” ibaresi “gümrük müfettişi, gümrük müfettiş yardımcısı, kontrolör, stajyer kontrolör ve” şeklinde değiştirilmiştir.

¹³⁶ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş ve mevcut ikinci fıkra üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

1. Bu Kanuna göre tahsil edilen idari para cezalarının yüzde onbeşi nispetinde bir tutar, varsa muayene ve tahlilden önce cezayı gerektiren durumun ortaya çıkarılmasını sağlayacak muhbirlerle Müsteşarlık bütçesinin ilgili tertibinden ödenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Vergi Kaybına Neden Olan İşlemlere Uygulanacak Cezalar

Madde 234 – (Değişik: 18/6/2009-5911/60 md.)¹³⁷

1. Serbest dolaşıma giriş rejimi veya kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

a) 15 inci maddede belirtilen Gümrük Tarifesi oluşturulan unsurlarda veya vergilendirmeye esas olan sayı, baş, ağırlık gibi ölçülerinde aykırılık görüldüğü ve beyana göre hesaplanan ithalat vergileri ile muayene sonuçlarına göre alınması gereken ithalat vergileri arasındaki fark %5'i aştığı takdirde, ithalat vergilerinden ayrı olarak bu farkın üç katı para cezası alınır.

b) Kıymeti üzerinden ithalat vergilerine tabi eşyanın beyan edilen kıymeti, 23 ila 31 inci maddelerde yer alan hükümler çerçevesinde belirlenen kıymete göre noksan bulunduğu takdirde, bu noksanlığa ait ithalat vergilerinden başka vergi farkının üç katı para cezası alınır.

c) Satış birimine göre miktar itibarıyla %5'i geçmeyen bir fark ile maddi hesap hatasından doğan noksan kıymet beyanlarında, bu farklara ait ithalat vergilerinden başka vergi farkının yarısı tutarında para cezası alınır.

2. (Değişik:24/10/2019-7190/11 md.) Dahilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ve tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimi hükümlerine tabi eşyaya ilişkin olarak yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda; birinci fıkrada belirtilen farklılıkların tespiti durumunda vergi farkının yarısı tutarında idari para cezası verilir.

3. Yukarıda belirtilen aykırılıkların gümrük idaresince tespit edilmesinden önce beyan sahibince bildirilmesi durumunda söz konusu cezalar yüzde on nisbetinde uygulanır.¹³⁸

4. Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için yukarıda belirtilen cezalara ilişkin hükümler uygulanmaz. Bu gibi hallerde, 241 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre işlem yapılır.

5. 194 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü kapsamında ödenmesi gereken ithalat vergilerinin anılan maddenin dördüncü fıkrasında öngörülen tarihe kadar hiç ödenmemiş veya eksik ödenmiş olduğunun gümrük idarelerince yapılan kontrol sonucunda tespit edildiği durumda, ödenmesi gereken ithalat vergilerinin söz konusu dördüncü fıkrada

¹³⁷ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “gümrük vergisi” ibareleri “ithalat vergileri”, (b) bendinde yer alan “gümrük vergisine” ibaresi “ithalat vergilerine”, (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan “gümrük vergisinden” ibareleri “ithalat vergilerinden” şeklinde değiştirilmiştir.

¹³⁸ 24/10/2019 tarihli ve 7190 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan “onbeş” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

belirtilen faizi ile birlikte tahsilinin yanı sıra, yükümlüsü hakkında bu vergilerin dörtte biri tutarında para cezasına hükmedilir. Bu fıkra da belirtilen hiç ödenmeyen veya eksik ödenen ithalat vergilerinin yükümlüsünce gümrük idaresinin tespitinden önce bildirilmesi durumunda bu cezaya hükmedilmez. 194 üncü maddenin dördüncü fıkrası uyarınca işlem yapmakla yetinilir.

6. Bir ila üçüncü fıkralara göre verilen cezalar 241 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen miktardan az olamaz.

Madde 235 – (Değişik: 28/3/2013-6455/12 md.)

1. Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

a) **(Değişik:24/10/2019-7190/12 md.)** Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ithalinin yasaklanmış olduğunun tespiti hâlinde, varsa eşyanın fark gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin dört katı idari para cezası verilir.

b) (a) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına otuz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına altı yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

c) **(Değişik:24/10/2019-7190/12 md.)** Eşyanın ithali, belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı olmasına rağmen, eşya belge veya bilgiye tabi değilmiş ya da belge veya bilgi alınmış gibi beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi hâlinde, varsa eşyanın fark gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

d) (c) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına sekiz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına iki yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

e) **(Ek:24/10/2019-7190/12 md.)** Bakanlıkça belirlenecek süre içerisinde, (c) bendinde belirtilen eşyanın ithalinin uygun bulunduğuna ilişkin belge veya bilginin düzenlenmesi veya ilgili kurum veya kuruluş tarafından gerçekleştirilen denetimin olumlu sonuçlandığının bildirilmesi hâlinde, 241 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca idari para cezası verilir.

2. İhracat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya kontrol sonucunda;

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ihracının yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

b) **(Değişik:24/10/2019-7190/12 md.)** Eşyanın ihracı, belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı olmasına rağmen, eşya belge veya bilgiye tabi değilmiş ya da belge veya bilgi alınmış gibi beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi hâlinde, gümrüklenmiş değerinin onda biri kadar idari para cezası verilir.

c) **(Ek:24/10/2019-7190/12 md.)** Bakanlıkça belirlenecek süre içerisinde, (b) bendinde belirtilen eşyanın ihracının uygun bulunduğuna ilişkin belge veya bilginin düzenlenmesi veya ilgili kurum veya kuruluş tarafından gerçekleştirilen denetimin olumlu sonuçlandığının

bildirilmesi hâlinde 241 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca idari para cezası verilir.

3. Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyeelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır ve eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği takdirde, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.

4. (Değişik:24/10/2019-7190/12 md.) Cezai hükümler saklı kalmak üzere;

a) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen eşya, yükümlü talebi doğrultusunda otuz gün içinde mahrecine iade ya da ilgili kurum ya da kuruluşun uygun görüşü ile doğrudan üçüncü ülkeye transit edilir. Bu süre içerisinde mahrecine iade veya üçüncü ülkeye transit edilmeyen eşya, ihraç kaydıyla satış ya da masrafları sahibince karşılanmak koşuluyla imha suretiyle tasfiye edilmek üzere bulunduğu gümrük idaresine terk edilir.

b) Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen eşya, yükümlü talebi doğrultusunda mahrecine iade, ilgili kurum ya da kuruluşun uygun görüşü ile doğrudan ya da serbest bölge üzerinden üçüncü ülkeye transit veya ihraç kaydıyla satış ya da masrafları sahibince karşılanmak koşuluyla imha suretiyle tasfiye edilmek üzere bulunduğu gümrük idaresine terk edilir.

c) Teslimden sonra kontrol sonucunda uygunsuzluğu tespit edilen ancak bulunamayan eşyanın gümrüklenmiş değerinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

5. (Değişik:24/10/2019-7190/12 md.) Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve varış gümrük idaresine karayolu ile sevk edilmek üzere transit rejimine konu edilen serbest dolaşımda olmayan eşyanın, yapılan kontrol veya muayene sonucunda, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten olduğunun tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek olmaksızın tespiti hâlinde fiilin niteliğine göre bu fıkranın (a) ve (b) bentlerine, transit rejimine konu edilen serbest dolaşımda olmayan eşyanın, hareket gümrük idaresinden sevk edilmesinden sonra varış gümrük idaresine varışından önce ya da varış gümrük idaresinde yapılan kontrolü veya muayenesi sonucunda beyana göre eksiklik veya fazlalık tespit edilmesi hâlinde fiilin niteliğine göre bu fıkranın (c) veya (d) bentleri uyarınca işlem yapılır. Bu fıkranın (c) ve (d) bentleri kapsamında değerlendirilemeyecek eksiklik ve fazlalık durumları ile bu durumların tespitine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

a) Farklı çıkan eşyanın gümrük vergileri toplamının beyan edilen eşyanın gümrük vergileri toplamından fazla olması durumunda farklı çıkan eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin iki katı idari para cezası verilir.

b) Farklı çıkan eşyanın beyan edilen eşyadan farklı şekilde, ithalinin lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olması durumunda farklı çıkan eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

c) Beyana göre eksik olduğunun tespit edilmesi hâlinde, eksik çıkan eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra eşyanın gümrük vergilerinin iki katı idari para cezası verilir.

d) Beyana göre fazla olduğunun tespit edilmesi hâlinde, fazla çıkan eşyanın gümrük vergileri kadar idari para cezası verilir ve fazla çıkan eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur.

6. **(Ek:24/10/2019-7190/12 md.)** Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen aykırılıkların gümrük idaresi tarafından tespit edilmesinden önce beyan sahibi tarafından bildirilmesi durumunda bu fıkralara göre hesaplanan cezalar yüzde on oranında uygulanır.

Madde 236 – 1. (Değişik: 28/3/2013-6455/13 md.) Teminat alınmış olsa bile, gümrük işlemlerine başlanmadan veya bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan gümrük antrepoları veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması veya buralardaki eşyanın değiştirilmesi ya da yapılan sayımlarda kayıtlara göre eşyanın bir kısmının noksan olduğunun anlaşılması hallerinde, bu eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

2. Gümrük antrepolarında veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerde yapılan sayımlarda kayıtlara göre fazla eşya çıkması halinde, bu eşyanın 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulmasının yanı sıra, fazla çıkan eşyaya ait ithalat veya ihracat vergileri tutarı kadar para cezası alınır.

3. **(Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)**

4. **(Ek: 28/3/2013-6455/13 md.)** Gümrüksüz satış mağazalarından hak sahibi olmayanlara satış yapılması halinde satışa konu eşyaya, hak sahibi olmakla birlikte limit üstü satış yapılması halinde de limit üstü eşyaya ait ithalat vergilerinin yanı sıra bu vergilerin üç katı para cezası verilir.

5. **(Ek: 28/3/2013-6455/13 md.) (Değişik:24/10/2019-7190/13 md.)** Eşyanın gümrük antrepo rejimine tabi tutulmasına ilişkin beyanının kontrolü veya muayenesi neticesinde antrepo beyannamesinde beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olduğunun tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek olmaksızın tespiti hâlinde;

a) Farklı çıkan eşyanın gümrük vergileri toplamının beyan edilen eşyanın gümrük vergileri toplamından fazla olması durumunda farklı çıkan eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin iki katı idari para cezası verilir.

b) Farklı çıkan eşyanın beyan edilen eşyadan farklı şekilde, ithalinin lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olması durumunda farklı çıkan eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

Madde 237¹³⁹¹⁴⁰ – 1. 35/A ila 35/C madde hükümlerine göre (...) ¹³⁹ verilen özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgelerdeki kayıtlı miktara göre noksan çıkan kapların mahrecinden yüklenmemiş veya yanlışlıkla başka yere çıkartılmış veya kaza ve avara sonucunda yok olmuş veya çalınmış bulunduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde bu noksan kaplara ait eşyadan tarife pozisyonuna veya tarife

¹³⁹ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “gümrük vergisi” ibaresi “gümrük vergileri” şeklinde değiştirilmiş, birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “taşıt araçlarının sahipleri, kaptanları veya acentaları tarafından gümrük idaresine” ibareleri madde metninden çıkarılmış, üçüncü fıkrasında yer alan “eşyaya el konularak müsadere olunur” ibaresi “eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir, 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁴⁰ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 61 inci maddesiyle beşinci fıkra eklenmiş ve mevcut beşinci fıkra altıncı fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

pozisyonu tespit edilemiyor ise cinsine ve türüne göre tarifede dahil olduğu faslın en yüksek vergiye tabi pozisyonuna göre hesaplanacak gümrük vergileri kadar para cezası alınır.¹⁴¹

2. 1 inci fıkraya göre ceza belirlenmesi mümkün olamıyorsa, noksan her kap için 241 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirlenen miktarda para cezası alınır.

3. 35/A ila 35/C madde hükümlerine göre (...) ¹³⁹ verilen özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgelerdeki kayıtlı miktara göre fazla çıkan kapların yanlışlıkla mahrecinden fazla olarak yüklenmiş olduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde, söz konusu eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir, 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur ve eşyanın CIF kıymeti kadar para cezası alınır.¹⁴¹

4. **(Değişik: 18/6/2009-5911/61 md.)** Dökme gelen eşyada yüzde üçü aşmayacak şekilde eşya cinsi itibarıyla Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenecek oranlardaki eksiklik ve fazlalıklar için takibat yapılmaz. Doğalgaz ürünlerinde boru hatları ile taşınarak ithal edilenler hariç bu oran %6'yı aşmayacak şekilde uygulanır.¹⁴²¹⁴³

5. **(Ek: 18/6/2009-5911/61 md.)** Eşya miktarının gümrük idaresince tespit edilmediği ve rejim beyanının belgelerinde kayıtlı miktarlara göre yapıldığı durumlarda, tespit edilen miktar farklılıkları özet beyan eksiklik veya fazlalığı olarak değerlendirilir. Yapılan özet beyan eksiklik veya fazlalık takibatı sonucunda miktar farklılığı nedeniyle cezayı gerektirir bir durum ortaya çıkması halinde, 234 üncü madde hükümleri uygulanmayarak sadece bu madde hükümlerine göre işlem yapılır.

6. **(Değişik: 28/3/2013-6455/14 md.)** Türkiye Gümrük Bölgesine giriş yapan taşıt içerisinde özet beyan verilmeksizin eşya getirildiğinin gümrük idaresince belirlendiği veya eşyanın boşaltılmasına izin verilmesinden sonra gümrük idaresine bildirildiği ve bu eşyanın verilmiş olan özet beyanlardan biri ile ilişkili olmadığının anlaşıldığı hallerde, söz konusu eşya için özet beyan vermekle yükümlü olan kişinin tespit edilmesi halinde bu kişi, tespit edilememesi halinde ise eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişi tarafından, eşyanın yanlışlıkla mahrecinden fazla olarak yüklenmiş olduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde, söz konusu eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir ve 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur. Ayrıca eşyanın CIF kıymeti kadar para cezası verilir.

7. **(Ek: 28/3/2013-6455/14 md.)** Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen para cezaları özet beyanı veren kişiden, altıncı fıkrada belirtilen para cezası ise özet beyanı vermekle yükümlü olduğu tespit edilen kişiden, bu kişinin tespit edilememesi halinde eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişiden alınır.

¹⁴¹ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 61 inci maddesiyle; bu fıkra yer alan “42 ila 45 inci madde” ibaresi “35/A ila 35/C madde” olarak değiştirilmiştir.

¹⁴² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkra yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁴³ 14/2/2019 tarihli ve 7164 sayılı Kanunun 29 uncu maddesiyle bu fıkra yer alan “% 4'ü” ibaresi “%6'yı” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 238 – (Değişik: 18/6/2009-5911/62 md.)

1. (Değişik:24/10/2019-7190/14 md.) 241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (l) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumlar hariç;

a) Dahilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali hâlinde, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı,

b) Tam muafiyet suretiyle geçici olarak ithal edilen özel kullanıma mahsus taşıtlara ilişkin rejim ihlallerinde, gümrük vergileri tutarının dörtte biri,

c) Dahilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin hükümler ihlal edilmekle birlikte, rejim kapsamı ithal eşyasının işleme faaliyetindeki hâli veya işlem görmüş ürün hâli de dahil olmak üzere, gümrük gözetiminden mevzuata aykırı olarak çıkarılmamış olduğunun tespiti hâlinde, ithal eşyasının gümrük vergileri ile ilgili rejime ilişkin beyannamenin tescil tarihinden tespitin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Kanuna göre tespit edilen gecikme zammı oranında faizin toplamı kadar,

d) (b) bendinde belirtilen taşıtlar hariç olmak üzere, geçici ithalat rejimi kapsamında ithal edilen eşyanın süresi içerisinde gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması durumunda gümrük vergileri ile rejime ilişkin beyannamenin tescil tarihinden tespitin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Kanuna göre tespit edilen gecikme zammı oranında faizin toplamı kadar,

idari para cezası verilir.

2. (Ek:24/10/2019-7190/14 md.)¹⁴⁴ Birinci fıkranın (c) ve (d) bentlerinde belirtilen eşyanın, yapılacak tebligat tarihinden itibaren altmış gün içinde gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması hâlinde, ayrıca gümrük vergileri tutarında idari para cezası verilir.

3. Birinci fıkraya göre verilen cezalar 241 inci maddenin altıncı fıkrasında belirtilen miktardan az olamaz.

4. Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri hakkında bu maddenin para cezasına ilişkin hükümleri ile 241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (l) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendi hükümleri uygulanmaz. Bu durumda, 241 inci maddenin birinci fıkra hükmü uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar

Madde 239 – 1. İthalat veya ihracat vergilerinden muaf eşyayı 33 üncü madde hükümleri gereğince belirlenen gümrük kapıları dışında başka yerlerden izinsiz olarak ithal veya ihraç veya bunlara teşebbüs edenlerle, bu tür eşyayı gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokanlar veya çıkaranlar ile buna teşebbüs edenlerden, söz konusu eşyanın ithalata konu olması halinde, CIF değerinin, ihracata konu olması halinde ise FOB değerinin onda biri

¹⁴⁴ 24/10/2019 tarihli ve 7190 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle birinci fıkradan sonra gelmek üzere fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

oranında para cezası alınır.¹⁴⁵

2. **(Ek: 28/3/2013-6455/16 md.)** Gümrük vergileri ödenmek suretiyle ihraç edilebilen eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın veya gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkaranlara eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra bu vergilerin iki katı idari para cezası verilir.

Madde 240 – (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

Madde 241 – 1. (Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.) Bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna ve bu Kanunda tanınan yetkilere dayanılarak çıkarılan ikincil düzenlemelerle getirilen hükümlere aykırı hareket edenlere söz konusu düzenlemelerde açıkça öngörülmüş olması kaydıyla altmış TL usulsüzlük cezası uygulanır.¹⁴⁶

2. 1 inci fıkrada belirtilen miktar, her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır, bu hesaplamada 1.000.000 TL'sına kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.

3. Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın iki katı olarak uygulanır:

a) 6 ve 7 nci maddelere göre, gümrük idarelerince verilen kararlara dayanak oluşturan belge ve bilgilerin, ilgili kişiler tarafından yanlış olarak verilmesi,

b) Vergi kaybı doğurmamasına karşın, 24 üncü maddeye göre birbirleriyle ilişkisi bulunan kişiler arasında bir satış işlemi olması ve bu ilişkinin beyan edilmemesi,

c) Yabancı limanlardan gelen veya Türkiye Gümrük Bölgesinden yabancı limanlara giden gemilerin geliş ve gidişlerinde yönetmelikle belirlenecek süreler içerisinde donatan veya işleten veya acentası tarafından gümrük idaresine bilgi verilmemesi,¹⁴⁷

d) 35/A maddesine göre özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgenin süresi içinde verilmemesi,¹⁴⁸

e) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddeye göre verilen süreleri yirmidört saate kadar aşması,

f) Gümrük antrepolarının 93 üncü maddenin 3 üncü fıkrasında belirtilen teknik donanımlarında noksanlık bulunması,

g) Gümrük antrepo rejimine tabi tutulan eşyanın, antrepolara konuldukları tarihte

¹⁴⁵ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle, bu fıkra “1.” şeklinde fıkra numarası eklenmiştir.

¹⁴⁶ 14/12/2024 tarihli ve 32752 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ticaret Bakanlığının 210 seri numaralı Gümrük Genel Tebliği ile bu fıkra yer alan usulsüzlük cezasının 1/1/2025 tarihinden itibaren 1.191,00 TL olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

¹⁴⁷ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “gidişlerinden en az üç saat önce sahip veya acentası” ibaresi “gidişlerinde yönetmelikle belirlenecek süreler içerisinde donatan veya işleten veya acentası” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁴⁸ 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle; bu bentte yer alan “42 nci maddeye” ibaresi “35/A maddesine” şeklinde değiştirilmiştir.

işleticiler tarafından kayıtlara geçirilmemesi,

h) **(Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.)** Dâhilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben bir ay içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi, yeniden ihracı veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

ı) Geçici olarak Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkarılan eşyanın verilen süreyi aştıktan sonra geri getirilmesi,

j) **(Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.)** Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ihraç eşyasının yapılan beyan ve eki belgelere göre miktar veya cinsinde %10'dan fazla farklılık çıkması,

k) Serbest bölgelerde çalışan veya buralara giren ve çıkan kişilerin bu Kanunla konulmuş kurallara uymaması,

l) **(Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.)** Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın verilen sürenin bitimini takiben bir ay içerisinde yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

m) **(Ek: 18/6/2009-5911/63 md.)** Geçici ithalat rejimi kapsamında ithal edilen eşyanın gümrük idaresine bilgi verilmeden, ancak süresi içerisinde Türkiye Gümrük Bölgesinin dışına çıkarıldığının kabul edilebilir belgelerle kanıtlanması.

4. Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkra da belirtilen miktarın dört katı olarak uygulanır.

a) Bir kişinin 5 inci madde hükümlerine göre geçerli bir temsil yetkisi olmadığı halde başka bir kişi adına veya hesabına gümrük idarelerinde iş takip etmesi,

b) 34 üncü maddenin 2 nci fıkrası hükümlerinin aksine, karayolu taşıtlarının gümrük idaresinin izni olmadan yük veya yolcu olarak yoluna devam etmesi,

c) **(Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.)** 45 inci maddenin birinci fıkra hükümlerine aykırı olarak taşıtlardan eşya boşaltılması, özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari ve resmi belgelerde kayıtlı eşyanın cinsinin yanlış beyan edilmesi veya kapların türleri ile üzerlerinde kayıtlı numara ve işaretlerin özet beyan kayıtlarına uygun olmaması,

d) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddeye göre verilen süreleri kırksekiz saate kadar aşması,

e) Genel antrepo ve serbest bölgelere getirilen parlayıcı, patlayıcı veya bir arada bulundukları eşya için tehlikeli olan ya da korunmaları özel düzenek ve yapılara gerek gösteren eşyanın 94 ve 154 üncü madde hükümlerine aykırı olarak genel amaçlı eşya konulan yerlerde depolanması,

f) Gümrük antrepolarında bulunan eşyanın gümrük idarelerinin izni olmaksızın 102 nci maddede belirtilen elleçlemelere tabi tutulması.

g) **(Ek: 18/6/2009-5911/63 md.)** Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın verilen sürenin bitimini takiben iki ayı aşmayan sürede yeniden

ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

h) **(Ek: 18/6/2009-5911/63 md.)** Dâhilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben iki ayı aşmayan süre içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi, yeniden ihracı veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

ı) **(Ek: 18/6/2009-5911/63 md.) (Mülga:24/10/2019-7190/15 md.)**

5. **(Değişik: 18/6/2009-5911/63 md.)** Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde birinci fıkrada belirtilen miktarın altı katı olarak uygulanır:

a) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddeye göre verilen süreleri yetmişiki saate kadar aşması,

b) Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen taşıtlara verilen sürenin bitimini takiben üç ayı aşmayan sürede yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması.

6. Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın sekiz katı olarak uygulanır:

a) 34 üncü maddenin 3 üncü fıkrası hükümlerinin aksine, Türkiye Gümrük Bölgesine giren gemilerin rota değiştirmesi, yolda durması, başka gemilerle temas etmesi, gümrük gözetimi yapılması için yol kesmemesi veya gümrük idaresi bulunmayan yerlere yanaşması ile yükü bulunmadığı durumlarda, yük almadığının veya yükünün başka bir limana çıkarıldığının veya avarya olduğunun kanıtlanamaması,¹⁴⁹

b) Taşıt araçlarının 33 üncü ve 91 inci maddede belirtilen önceden belirlenmiş yollar dışında seyretmesi,

c) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddeye göre verilen süreleri yetmişiki saatten daha fazla bir süre ile aşması.

d) **(Ek: 18/6/2009-5911/63 md.) (Değişik:24/10/2019-7190/15 md.)** 11 inci madde hükmüne göre yazılı olarak talep edilen bilgi ve belgeler ile 13 üncü madde hükmü uyarınca beş yıl süreyle saklanması gereken belgelerin gümrük kontrolü sırasında ibraz edilmemesi.

e) **(Ek:3/11/2022-7420/15 md.)** Geçici ithalat rejimi kapsamında kişisel kullanıma mahsus yabancı plakalı taşıtları Türkiye Gümrük Bölgesine getiren hak sahipleri tarafından gümrük idaresine bilgi verilmeden taşıtsız yurt dışına çıkılması.

7. **(Ek: 15/2/2018-7099/13 md.)** Bu Kanunun 218 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen azami bedellere uyulmaması halinde her bir işlem için beş bin Türk lirası usulsüzlük cezası uygulanır.

ONİKİNCİ KISIM

İtirazlar

¹⁴⁹ 28/3/2013 tarihli ve 6455 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bu bentte yer alan “yanaşması” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yükü bulunmadığı durumlarda, yük almadığının veya yükünün başka bir limana çıkarıldığının veya avarya olduğunun kanıtlanamaması” ibaresi eklenmiştir.

Madde 242 – (Değişik: 18/6/2009-5911/64 md.)

1. Yükümlüler kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri, cezalar ve idari kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir üst makama, üst makam yoksa aynı makama verecekleri bir dilekçe ile itiraz edebilir.

2. İdareye intikal eden itirazlar otuz gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir.

3. İtiraz dilekçelerinin süresi içinde yanlıs makama verilmesi halinde, itiraz süresinde yapılmış sayılır ve idarece yetkili makama ulaştırılır.

4. İtirazın reddi kararlarına karşı işlemin yapıldığı yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabilir.

Madde 243 – 1. İlgili kişilere 197 nci maddeye göre tebliğ edilen gümrük vergilerinin hesaplanmasında esas alınan kimyevi tahlil sonuçlarına karşı tebliğden itibaren onbeş gün içinde gümrük ve muhafaza başmüdürlüğüne yazılı olarak itiraz edilebilir.

2. İtiraz üzerine, birinci tahlilin yapıldığı gümrük laboratuvarında görevli olan ve ilk tahlili yapan kimyager dışındaki iki kimyager tarafından ikinci tahlil yapılır. Yükümlünün talebi halinde, gümrük idareleri, gümrük kimyageri olmayan bir gözlemci kimyagerin de ikinci tahlilde hazır bulunmasına izin verirler.

Üç kimyagerden fazla kimyager bulunmayan gümrük laboratuvarında yapılan tahlile itiraz edilmesi halinde, ikinci tahlil enaz iki kimyager bulunan en yakın gümrük idaresine ait laboratuvarda yaptırılır.

(Mülga: 18/6/2009-5911/67 md.)

3. İkinci tahlil sonucu, eşyanın teknik özelliklerinin ve niteliklerinin belirlenmesi yönünden kesindir.

Madde 244 – (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.; Yeniden Düzenleme: 13/2/2011-6111/137 md.)

1. **(Değişik:24/10/2019-7190/16 md.)** Gümrük idarelerince düzenlenen ek tahakkuk ve ceza kararı muhteviyatı alacaklar için yükümlü veya ceza muhatabı tarafından uzlaşma başvurusu yapılabilir. Uzlaşmanın kapsamına;

a) Beyan ile gümrük idaresi tarafından yapılan tespit sonucunda belirlenen farklılıklara ilişkin tebliğ edilen gümrük vergileri alacakları,

b) Gümrük idaresi tarafından tespit edilmesinden önce beyan sahibi tarafından bildirilen farklılıklara ilişkin tebliğ edilen gümrük vergileri alacakları,

c) Bu Kanun ve ilgili diğer kanunlar uyarınca gümrük idaresi tarafından düzenlenen idari para cezaları,

girer. Uzlaşma talebi, henüz itiraz başvurusu yapılmamış veya itiraz edilmiş olmakla birlikte itirazı henüz sonuçlandırılmamış gümrük vergileri ve idari para cezaları için, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yapılır. Uzlaşma talebinde bulunulması hâlinde, itiraz veya dava açma süresi durur, uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi hâlinde süre kaldığı yerden işlemeye başlar, ancak sürenin bitimine beş günden az kalmış olması hâlinde süre beş güne tamamlanır. Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi hâlinde

yeniden uzlaşma talebinde bulunulamaz.

2. **(Değişik:24/10/2019-7190/16 md.)** Gümrük vergileri ve cezalarına ilişkin fiilin, 5607 sayılı Kanunda yer alan kaçakçılık suçları ile ilişkili olması hâlinde bu madde hükmü uygulanmaz.

3. **(Değişik:24/10/2019-7190/16 md.)** Bu madde kapsamında yapılan uzlaşma talepleri, gümrük uzlaşma komisyonları tarafından değerlendirilir. Gümrük uzlaşma komisyonlarının kurulması, çalışması ile bu madde kapsamında yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

4. **(Değişik:24/10/2019-7190/16 md.)** Gümrük uzlaşma komisyonlarının çalışmaları gizlidir. Uzlaşma tutanakları kesin olup gereği idarece derhal yerine getirilir. Vergi yükümlüsü veya ceza muhatabı, üzerinde uzlaşılan ve tutanakla tespit olunan hususlar hakkında dava açamaz ve hiçbir mercie şikâyetle bulunamaz.

5. **(Değişik:24/10/2019-7190/16 md.)** Uzlaşılan gümrük vergileri ve cezalar, uzlaşma tutanağının tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. Uzlaşılan vergilere ilişkin gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi hâlinde, genel hükümlere göre işlem yapılır.

6. Bu madde uyarınca üzerinde uzlaşılan cezalar hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesi uyarınca ayrıca peşin ödeme indiriminden yararlanılamaz.

7. **(Ek: 8/8/2011-649-KHK/59 md.)** Uzlaşma komisyonlarının başkan ve üyelerine, bu komisyonlardaki çalışmaları dolayısıyla verilecek ücret Cumhurbaşkanlığı kararıyla belirlenir.¹⁵⁰

Madde 245 – (Mülga: 18/6/2009-5911/68 md.)

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler, Geçici Maddeler ve Yürürlük

BİRİNCİ BÖLÜM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 246 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle;

a) Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun 113, 117 ve 118 inci maddeleri ile aynı Kanunun 7.6.1926 tarihli ve 906 sayılı Kanunla değiştirilen 112 ve 116 ncı maddeleri,

b) 30.11.1960 tarihli ve 146 sayılı Kanun,

c) 19.7.1972 tarihli ve 1615 sayılı Gümrük Kanunu ile bu Kanunda değişiklik yapan 25.2.1981 tarihli ve 2419 sayılı 18.4.1983 tarihli ve 2817 sayılı, 22.5.1987 tarihli ve 3375 sayılı, 10.2.1994 tarihli ve 3968 sayılı, 3.4.1997 tarihli ve 4236 sayılı Kanunlar ile, 7.2.1990 tarihli ve 3612 sayılı Kanunun 55 inci maddesi,

¹⁵⁰ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 126 ncı maddesiyle, bu fıkrafta yer alan "Gümrük ve Ticaret Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

d) 30.6.1995 tarihli ve 564 sayılı Kanun Hükmünde Kararname,
e) 7.1.1932 tarihli ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 15 ve 16 ncı maddeleri,
yürürlükten kaldırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici Maddeler

Geçici Madde 1 – 1.Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye Gümrük Bölgesindeki gümrük sundurmalarında veya gümrükçe eşya konulmasına izin verilen yerlerde bulunan eşyanın buralardaki bekleme süreleri ile bunlara ilişkin süre uzatım talepleri hakkında yürürlükten kaldırılan Gümrük Kanunu hükümleri uygulanır.

2. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte genel, özel ve fiktif antrepolarda bulunan eşyanın, buralardaki bekleme süreleri bu Kanun hükümlerine tabidir.

Geçici Madde 2 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bir eşya hakkında rejim beyanında bulunulmuş olmakla birlikte, henüz sonuçlandırılmamış gümrük işlemlerinin yürütülmesinde beyan hak sahibi olarak adlandırılan mükellefin lehine olan hükümler uygulanır.

Beyannamesi tescil edilmiş eşya ile ilgili olarak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere kırkbeş gün içinde beyan hak sahiplerinin rejim değişikliği talepleri kabul olunur. Ancak, bu taleplerin kabulü, alınmış veya alınacak ceza kararlarının uygulanmasını ortadan kaldırmaz.

Geçici Madde 3 – 1.Başka Kanunlarda Gümrük ve Tekel Bakanlığı'na; Gümrük Müsteşarlığının görev ve yetki alanına giren konularda Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na yapılan atıflar Gümrük Müsteşarlığı'na yapılmış sayılır.

2. Halen yürürlükte bulunan kanunlarda 1615 sayılı Gümrük Kanunu ile sözkonusu Kanunda değişiklik yapan kanunlara yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış kabul edilir.

Geçici Madde 4 – Yürürlükten kaldırılan Gümrük Kanunu hükümlerine göre tasfiyelik hale gelmiş eşyanın, ihale ilanının henüz yayınlanmamış veya perakende satışına karar verilmemiş olması ve beyan sahibinin bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren otuz gün içinde gümrük idaresine başvurması halinde, bu Kanunun 179 uncu maddesi hükümleri uygulanır. Dış ticaret tahdidine giren eşyalar için bu madde hükmü uygulanmaz.

Geçici Madde 5 – 1. Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gümrük komisyoncu yardımcısı karnesine sahip olanlar, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde Gümrük Müsteşarlığına müracaat etmeleri halinde, öğrenim şartı hariç olmak üzere 227 nci maddede belirtilen koşulları taşımaya devam ettiklerinin anlaşılması durumunda, kendilerine Gümrük Müşavir Yardımcısı İzin Belgesi verilir. Bu şekilde gümrük müşavir yardımcısı olanlar en az lise mezunu olmaları halinde, gümrük müşavirliği için açılacak ilk üç sınava

girebilirler.

2. Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gümrük komisyoncusu karnesine sahip olanlar, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde Gümrük Müsteşarlığına müracaat etmeleri halinde, öğrenim şartı hariç olmak üzere 227 nci maddede belirtilen koşulları taşımaya devam ettiklerinin anlaşılması durumunda, kendilerine Gümrük Müşavirliği İzin Belgesi verilir.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yürürlükten kaldırılan 1615 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası ile 168 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre gümrük komisyoncusu veya gümrük komisyoncu yardımcısı olmaya hak kazananların görevlerinden istifa etmelerini veya emekli olmalarını müteakip, kendilerine bu Kanun hükümlerine göre gümrük müşavirliği veya gümrük müşavir yardımcılığı izin belgesi verilir.

4. 227 nci maddenin 1 inci fıkrasının (d) bendinde belirtilen suçlarla ilgili olarak devam eden davalar bulunduğu takdirde, 1 inci ve 2 nci fıkralarda yer alan iki yıllık müracaat süresine bakılmaksızın, her halükarda davanın lehte sonuçlanmasından itibaren bir yıl içinde Müsteşarlığa müracaat edilmesi gerekir.

Geçici Madde 6 – Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları çıkarılacak bir kanunla bağlı bulundukları gümrük ve muhafaza başmüdürlüğü görev alanı itibariyle kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu şeklinde örgütleninceye kadar aşağıdaki hükümler uygulanır:

1. 1615 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre kurulan Gümrük Komisyoncuları Dernekleri faaliyetlerine devam eder ve sınav açılması ile izin belgeleri verilmesi işlemleri Gümrük Müsteşarlığınca yürütülür.

a) Gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı sınavları Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde her yıl bir kez yapılır.

b) 227 ve 228 inci maddelerde belirtilen koşulları sınavın açıldığı yıl başında sağlamış olanlar, o yıl açılan gümrük müşavirliği veya gümrük müşavir yardımcılığı sınavlarına müracaat edebilirler.

c) Gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı sınavlarına en fazla üçer kez girilebilir.

2. Gümrük müşavirliği veya gümrük müşavir yardımcılığı mesleğin vakar ve onuruna aykırı fiil ve hareketlerde bulunanlarla, görevlerini yapmayan veya kusurlu olarak yapan ya da görevinin gerektirdiği güveni sarsıcı hareketlerde bulunan meslek mensupları hakkında, gümrük müşavirliği hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesi amacıyla, durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre aşağıda tanımlanan disiplin cezaları verilir.

a) Uyarma: Meslek mensubuna mesleğinin icrasında daha dikkatli davranması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

b) Kınama: Meslek mensubuna görevinde ve davranışında kusurlu sayıldığının yazı ile bildirilmesidir.

c) Geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma: Mesleki sıfatı saklı kalmak şartıyla altı

aydan az, bir yıldan çok olmamak üzere mesleki faaliyetten alıkoymadır.

d) Meslekten çıkarma: Meslek mensubunun izin belgesinin geri alınarak, bir daha bu mesleği icra etmesine izin verilmemesidir.

3. Mesleki kurallara, mesleğin vakar ve onuruna aykırı fiil ve harekette bulunanlarla, görevin gerektirdiği güveni sarsıcı harekette bulunan meslek mensupları hakkında, ilk defasında uyarma, tekrarında ise kınamacezası uygulanır.

Görevini bağımsızlık, tarafsızlık ve dürüstlikle yapmayan veya kusurlu olarak yapan ya da bu Kanunda yer alan mesleğin genel prensiplerine aykırı harekette bulunan meslek mensupları için geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma cezası uygulanır.

Sahte belgelere dayanılarak yanlış beyanda bulunulduğunun, ancak bu durumun gümrük müşavirinin bilgisi dışında olduğunun, bununla birlikte, bir araştırma sonucunda gerçek durumun öğrenilebileceğinin Gümrük Müsteşarlığı merkez denetim elemanlarınca rapora bağlandığı durumlarda, ilgili gümrük müşavirine ilk defasında kınama cezası verilir. Bu hususun tekrerrür etmesi halinde geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma cezası uygulanır.

7.1.1932 tarihli ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun hükümlerine göre kaçakçılık suçundan mahkumiyet kararı kesinleşen meslek mensuplarına, meslekten çıkarma cezası verilir.

4. Üç yıllık dönem içinde iki veya daha fazla disiplin cezasını gerektiren davranışta bulunan meslek mensubuna, her yeni suçu için bir öncekinden daha ağır ceza uygulanabilir. Beş yıllık dönem içinde iki defa mesleki faaliyetten alıkoyma cezası ile cezalandırılmasından sonra bu cezayı gerektiren fiili yeniden işleyen meslek mensupları hakkında meslekten çıkarma cezası uygulanır.

Disiplin kurulları bir derece ağır veya bir derece hafif disiplin cezasının uygulanmasına karar verebilirler. Takibat ve hüküm tesisi, disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası uygulanmasına engel değildir.

5. Meslek mensubu hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Yetkili disiplin kurulunun on günden az olmamak üzere verdiği süre içinde savunma yapmayanlar, savunma hakkından vazgeçmiş sayılırlar.

Disiplin cezaları kesinleşme tarihinden itibaren uygulanır.

6. Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları, görevleri sırasında veya görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı fillerinin niteliğine göre Türk Ceza Kanununun Devlet memurlarına ait hükümleri uyarınca cezalandırılır.

7. Disiplin cezaları bir dava sonucuna bağlı olmaksızın mevzuat hükümlerine aykırılığı gümrük idarelerince tespit edildiği tarihten itibaren üç yıl süreyle uygulanmadığı takdirde zamanaşımına uğrar. Mevzuata aykırı işlem ve eylemlerin aynı zamanda bir adli kovuşturma konusu olması halinde, bu aykırılık için Türk Ceza Kanununda öngörülen zamanaşımı hükümlerine göre disiplin cezası verilebilir.

8. 2 numaralı bentte belirtilen uyarma ve kınama cezası yetkili gümrük başmüdürü, geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma cezası Müsteşarlık Merkez Disiplin Kurulu, meslekten çıkarma cezaları Müsteşarlık Yüksek Disiplin Kurulu tarafından verilir.

9. (Değişik: 24/10/2019-7190/17 md.) Bu Kanuna ve gümrüklerde uygulanan mevzuat hükümlerine aykırı hareketleri görülen gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcılarının izin belgeleri Bakanlık müfettişleri ve gümrük ve dış ticaret bölge müdürleri tarafından gerek görülmesi hâlinde tedbir mahiyetinde en fazla altı ay süre ile geçici olarak alınır ve gümrüklerde iş takip etmelerine izin verilmez. Bu durum, gerekçesiyle birlikte izin belgesinin alınmasını izleyen günde Bakanlığa bildirilir. Bu şekilde izin belgeleri alınanlar hakkında geçici mesleki faaliyetten alıkoyma cezası verilmesi hâlinde, tedbir mahiyetinde izin belgelerinin alındığı süre verilen cezadan mahsup edilir. 3713 sayılı Kanun kapsamında haklarında kovuşturma başlatılanların izin belgeleri kovuşturma sonuçlanıncaya kadar tedbiren geri alınır.

10. (Ek: 18/6/2009-5911/65 md.) Gümrük müşavir derneklerince, gümrük müşavirlerinin yapacakları iş ve işlemler karşılığı alacakları asgari ücretleri gösteren ve takvim yılı bazında belirlenen Asgari Ücret Tarifesi, Müsteşarlıkça uygun görülerek onaylanmak suretiyle uygulamaya konulur.

Geçici Madde 7 – (Ek: 12/11/2008-5810/9 md.)

Bu Kanunun 152 nci, birinci fıkrasının (a) bendi hariç olmak üzere 157 nci, 158 inci ve bölgede faaliyette bulunan işletmelerin ihtiyaçlarıyla sınırlı olarak 185 inci maddelerinin 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa aykırı olan hükümleri, Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihe kadar uygulanmaz. Ancak 158 inci ve 185 inci madde hükümleri, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu yönünden uygulanmaya devam olunur.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemler için 4760 sayılı Kanuna göre tarhiyat yapılmaz, daha önce yapılan tarhiyatlardan vazgeçilir, tahakkuk eden tutarlar terkin edilir. Tahsil edilmiş tutarlar ret ve iade edilmez.

Geçici Madde 8 – (Ek: 31/10/2012-6358/19 md.)

EXPO 2016 Antalya Ajansının tasfiyesinden sonra ülkede kalanlar hariç olmak üzere; EXPO 2016 Antalya ile ilgili olarak yurda geçici olarak sokulacak her türlü ürün, mal ve eşya, gümrük vergisinden müstesnadır.

Geçici Madde 9 – (Ek: 18/1/2017 - 6770/13 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanunun 235 inci maddesi uyarınca el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilen kara ulaşım araçları ile ilgili olarak bu maddenin yürürlüğe girdiği ayı takip eden altıncı ayın sonuna kadar ilgili gümrük idaresine başvurulması ve taşıtın ilk iktisabında ödenen özel tüketim vergisinin %25'ine tekabül eden tutarın, başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili tahsil dairesine ödenmesi halinde, el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı kaldırılır ve el konulan araç, sahibine iade edilir. Bu karar gümrük idaresi tarafından ilgili mahkemeye bildirilir. Tasfiyesi tamamlanmış ulaşım araçları için bu fıkra kapsamında başvurular kabul edilmez.

Birinci fıkrada belirtilen oran bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce serbest

dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak ilk iktisabı gerçekleşmiş kara ulaşım araçları ile ilgili olarak, bu Kanunun 235 inci maddesi kapsamında el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmesi gereken fiilin gümrük idaresince tespit edilmesinden önce ve birinci fıkrada belirtilen süre içinde kendiliğinden bildirilmesi durumunda %15 olarak uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir.

Geçici Madde 10 –(Ek:17/7/2019-7186/14 md.)

Bu Kanunun 235 inci maddesi uyarınca mevcut bir soruşturma kapsamında bulunan veya el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilen kara ulaşım araçları ile ilgili olarak 31/12/2019 tarihine kadar ilgili gümrük idaresine başvurulması ve taşıtın ilk iktisabında ödenmesi gereken özel tüketim vergisinin %25'ine tekabül eden tutarın, başvuru sahibine tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde ilgili tahsil dairesine ödenmesi hâlinde, araç hakkında el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmez, mevcut kararlar kaldırılır ve el konulan araç sahibine iade edilir. İadesi talep edilen ulaşım araçlarının muhafazasına ilişkin masraflar araç sahibince ödenir.

Bu karar gümrük idaresi tarafından ilgili başsavcılığa/mahkemeye bildirilir. Tasfiyesi tamamlanmış ulaşım araçları için bu fıkra kapsamında başvurular kabul edilmez.

Birinci fıkrada belirtilen oran, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak ilk iktisabı gerçekleşmiş kara ulaşım araçları ile ilgili olarak, bu Kanunun 235 inci maddesi kapsamında el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmesi gereken fiilin gümrük idaresince tespit edilmesinden önce ve birinci fıkrada belirtilen süre içinde kendiliğinden bildirilmesi durumunda %15 olarak uygulanır.

Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan başvuru süresini altı aya kadar uzatmaya yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.

Geçici Madde 11- (Ek:3/11/2022-7420/16 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçici ithalat rejimi kapsamında kişisel kullanıma mahsus yabancı plakalı taşıtların Türkiye Gümrük Bölgesine getirilerek gümrük idaresine bilgi verilmeden taşıtsız yurt dışına çıkılması durumunda da, 241 inci maddenin altıncı fıkrasının (e) bendi hükmü uygulanır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan tahsilatlar hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Madde 247 – Bu Kanun yayımını izleyen tarihten itibaren üç ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 248 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4458 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1) 18/6/2009 tarihli ve 5911 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1 – Yetkilendirilmiş yükümlüleri, kolaylaştırılmış emniyet ve güvenlikle ilgili gümrük kontrollerinden veya Gümrük Kanununun 225 inci maddesinin birinci fıkra hükmü saklı kalmak üzere gümrük mevzuatının öngördüğü basitleştirilmiş uygulamalardan 5 yıl müddetle yararlanırmaya Gümrük Müsteşarlığı yetkilidir.

4458 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	4458 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
4910	172	1/7/2003
5217	221, 222	1/1/2005
5622	178, 242	17/4/2007
	221	1/5/2007 tarihinden geçerli olmak üzere 17/4/2007
5810	Geçici Madde 7	25/11/2008
5911	3, 4, 5, 5/A, 6, 7, 8, 9, 10,10/A, 12, 13, 14, 15,18,19,21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 35/A, 35/B, 35/C, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 50, 54, 56,57, 59, 60, 61, 63, 65, 66, 69, 70, 72, 74, 76, 77, 79, 81, 84, 85, 86, 88, 92, 93, 94, 95, 97, 100, 106, 107, 109, 110, 111, 115, 116, 117, 119, 121, 123, 124, 125, 141, 145, 151, 152, 153, 155, 158, 159, 160, 161, 165, 165/A, 165/B, 165/C, 165/D, 166, 167, 168, 171, 173, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 186, 187, 188, 190, 191, 191/A, 193, 194, 197, 198, 202, 204, 207, 210, 217, 218, 219, 221, 223, 225, 226, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 245, Geçici Madde 6 ve	7/10/2009

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	4458 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
	İşlenemeyen Hüküm	
KHK/640	221, 222	12/6/2011 tarihinde yapılan milletvekili seçiminden sonra kurulan ilk Bakanlar Kurulu üyelerinin atandığı tarihte
KHK/649	221	17/8/2011
6111	244	31/8/2011
KHK/649	244	31/8/2011
	221	1/1/2012 ¹⁵¹
KHK/666	222	14/1/2012 tarihinden geçerli olmak üzere 2/11/2011
6358	Geçici Madde 8	10/11/2012
6455	3, 167, 177, 180, 197, 218/A, 227, 228, 231, 232, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 241, 244	11/4/2013
6462	167	3/5/2013
6495	221	2/8/2013
Anayasa	221	10/10/2013

¹⁵¹ Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı ile 666 sayılı KHK'nin bu maddenin yürürlüğünü düzenleyen 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan " ...ile 5 inci maddesinin (b), (e) ve (j) fıkraları " ibaresi iptal edilmiştir.

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkeme si Kararının Numarası	4458 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
Mahkemesinin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı		tarihinden başlayarak dokuz ay sonra (10/7/2014)
	222	10/10/2013
Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 111 Seri Numaralı Tebliği	241	1/1/2014
6552	218, 218/A	11/9/2014
Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 119 Seri Numaralı Tebliği	241	1/1/2015
Anayasa Mahkemesinin 22/5/2014 tarihli ve E.: 2013/104, K.:	216	12/12/2014

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkeme si Kararının Numarası	4458 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2014/96 sayılı Kararı		
6770	235, Geçici Madde 9	27/1/2017
7099	218, 241	10/3/2018
KHK/700	4,9,15,16,17,22,34,55,60,74, 80,110,111,115,121,131,132,138,139,141,161,167,168,172,194,19 5,202,214,215,221,225, 237,244	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşka nlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşka nının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7164	237	28/2/2019
7186	Geçici Madde 10	19/7/2019
7190	52, 86, 167, 177, 179, 180, 202, 216, 227, 231, 234, 235, 236, 238, 241, 244, Geçici Madde 6	7/11/2019
7330	167	3/7/2021
7333	211	28/7/2021
7420	241, Geçici Madde 11	9/11/2022
7451	216	10/4/2023

